Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

Cahier 2022-1

Verschil in recidivetrends onder jeugdigen

Inzicht in ontwikkelingen in recidive onder verschillende groepen jeugdige justitiabelen

Wetenschappelijk onderzoek- en kennisinstituut voor het ministerie van Justitie en Veiligheid

Cahier 2022-1

Verschil in recidivetrends onder jeugdigen

Inzicht in ontwikkelingen in recidive onder verschillende groepen jeugdige justitiabelen

S.E. Boschman
T.W. Piersma
G. Weijters
N. Tollenaar
M. Teerlink

Cahier
De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van www.wodc.nl.

Voorwoord

Wij bedanken de leden van de begeleidingscommissie (zie bijlage 1) voor hun waardevolle bijdragen aan dit onderzoek. In dit onderzoek hebben we voort kunnen bouwen op ideeën en methoden uit het eerste deel van dit onderzoek (Hill et al., 2021). We hebben daarbij dankbaar gebruikgemaakt van het werk van Jessica Hill.

Inhoud

	Samenvatting	**7**
1	**Inleiding**	**14**
1.1	Onderzoeksvragen	15
1.2	Leeswijzer	16
2	**Theorie**	**17**
2.1	Risicofactoren voor jeugdcriminaliteit en recidive	18
2.2	Maatschappelijke verklaringen voor de daling van jeugdcriminaliteit en recidive	20
2.3	Ongelijkheid in de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit en recidive	24
3	**Methoden**	**27**
3.1	Afbakening onderzoekspopulaties	27
3.1.1	Jeugdige daders	27
3.1.2	Ex-JJI-pupillen	28
3.2	Databronnen	29
3.2.1	Jeugdvolgsysteem (JVS)	29
3.2.2	Onderzoeks- en beleidsdatabases Justitiële documentatie (OBJD)	29
3.2.3	Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB)	30
3.2.4	Koppeling databestanden en privacy	31
3.3	Operationalisering variabelen	32
3.3.1	Recidive	32
3.3.2	Stafrechtelijk verleden	34
3.3.3	Demografische kenmerken	34
3.3.4	Sociaaleconomische kenmerken	35
3.3.5	Buurtkenmerken	36
3.4	Cox-regressiemodellen: samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive	36
3.4.1	Hoe verandert relatie tussen achtergrondkenmerken en recidive door de tijd?	37
3.4.2	Variabelen en modelselectie	37
4	**Ontwikkelingen in de recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdige justitiabelen: verschillen tussen subgroepen**	**39**
4.1	Ontwikkelingen in recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen	39
4.2	Demografische kenmerken	42
4.2.1	Geslacht	42
4.2.2	Migratieachtergrond	44
4.2.3	Leeftijd	46
4.2.4	Huishoudenstype	48
4.2.5	Broers en/of zussen	51
4.2.6	Tienermoeders	53
4.3	Strafrechtelijke kenmerken	56
4.3.1	Eerdere justitiecontacten	56
4.3.2	Type delict	58
4.3.3	Leeftijd eerste justitiecontact	60

4.4	Sociaaleconomische kenmerken	63
4.4.1	School, werk of inactief	63
4.4.2	Voortijdig schoolverlaters	65
4.4.3	Inkomen	67
4.5	Buurtkenmerken	70
4.5.1	Stedelijkheid	70
4.5.2	Woningwaarde	72
4.5.3	Criminaliteit	74
5	**Verklarend model recidive jeugdige daders en ex-JJI-pupillen**	**77**
5.1	Jeugdige daders	78
5.2	Ex-JJI-pupillen	83
6	**Conclusie en discussie**	**89**
6.1	Belangrijkste resultaten	90
6.2	Aanbevelingen	94
6.2.1	Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek	94
6.2.2	Aanbevelingen voor beleid	96
6.3	Tot slot	97
	Summary	**99**
	Literatuur	**106**
	Bijlagen	
	1 Samenstelling begeleidingscommissie	111
	2 Beschrijvende tabellen	112
	3 Gevoeligheidsanalyses	130

Samenvatting

Nadat de recidiveprevalentie onder jeugdige daders en ex-JJI-pupillen (tezamen aangeduid als jeugdige justitiabelen) in Nederland gedurende een aantal jaren was gedaald bleek er vanaf cohort 2011 tot en met cohort 2015 een stijging zichtbaar. Jeugdige daders veroordeeld in 2015 en pupillen die in 2015 uitstroomden uit een Justitiële Jeugdinrichting (JJI) kwamen in de twee jaar daarna vaker opnieuw in aanraking dan jeugdige justitiabelen uit eerdere cohorten. Vervolgonderzoek heeft aangetoond dat deze stijging van de recidive zich in de jaren daarna niet heeft doorgezet. Dit heeft wel de vraag opgeroepen hoe de geconstateerde fluctuaties in recidive verklaard kunnen worden. Daarnaast blijkt uit nationaal en internationaal onderzoek dat de jeugdcriminaliteit daalt, maar vooral onder specifieke groepen jeugdigen. De vraag die dat oproept is in hoeverre ook de ontwikkeling van recidive onder Nederlandse jeugdigen ongelijk verdeeld is.

Het doel van de onderhavige studie was om verklaringen te bieden voor de ontwikkelingen in de recidive van jeugdige justitiabelen in Nederland, alsmede om mogelijke verschillen in recidivetrends tussen groepen jeugdigen in kaart te brengen. Recidiveren (bepaalde groepen) jeugdige justitiabelen werkelijk meer dan voorheen? Of is de recidive gestegen omdat het aandeel jeugdige justitiabelen met een hoog recidiverisico toeneemt? En welke maatschappelijke trends zijn de meest waarschijnlijke veroorzakers van deze ontwikkelingen in recidive? Om hier meer inzicht in te geven, beschrijven en verklaren we in dit onderzoek trends in de recidive van jeugdige justitiabelen en verbinden we deze empirische uitkomsten met theorie en eerder onderzoek

Als eerste beschrijven we de ontwikkelingen in recidiveprevalentie (óf jeugdigen recidiveren) en recidivefrequentie (hoe vaak jeugdigen recidiveren), uitgesplitst naar verschillende strafrechtelijke, sociaaleconomische, demografische en buurtkenmerken. Op deze manier kunnen we een beeld schetsen van de recidiveontwikkelingen en of er sprake is van groeiende ongelijkheid in recidive. De eerste onderzoeksvragen luiden als volgt:

1 Hoe heeft de tweejarige recidiveprevalentie en -frequentie zich ontwikkeld tussen de cohorten 2008 en 2017 voor de complete groep jeugdige daders en voor verschillende groepen jeugdige daders uitgesplitst naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken?

2 Hoe heeft de tweejarige recidiveprevalentie en -frequentie zich ontwikkeld tussen de cohorten 2008 en 2017 voor de complete groep ex-JJI-pupillen en voor verschillende groepen ex-JJI-pupillen uitgesplitst naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken?

Daarnaast beschrijven we hoe de samenstelling van de groepen jeugdige justitiabelen is veranderd in de periode van 2008 tot 2017 en in hoeverre deze verandering in groepssamenstelling de recidiveontwikkelingen kan verklaren. Hierbij kijken we opnieuw naar strafrechtelijke, sociaaleconomische, demografische en buurtkenmerken. Neemt het aandeel jeugdige justitiabelen met de aanwezigheid van risicofactoren voor

recidive (zoals schooluitval of eerdere delicten) toe, dan kan dit een stijging van de recidive verklaren. Door de invloed van deze factoren vervolgens gezamenlijk te toetsen, gaan we na of veranderingen in de groepssamenstelling de trends in recidive kunnen verklaren. Daarnaast gaan we na wat de factoren zijn die, wanneer rekening is gehouden met alle andere achtergrondkenmerken, het risico (hazard) op recidive voor jeugdige justitiabelen vergroten. Ook gaan we na welke kenmerken door de jaren heen sterkere risicofactoren voor recidive zijn geworden. De derde set onderzoeksvragen luidt als volgt:

3a Hoe is de samenstelling van de groep jeugdige daders en ex-JJI-pupillen tussen de cohorten 2008 en 2017 veranderd wat betreft strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken, en in hoeverre kan dit de ontwikkelingen in het recidiverisico verklaren?

3b Welke strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken hangen samen met een hoger recidiverisico onder jeugdige daders en ex-JJI-pupillen, en in hoeverre is de invloed van deze kenmerken veranderd in de periode van 2008 tot 2017?

Theorie

Er zijn vier maatschappelijke trends die een belangrijke rol spelen in het onderzoek naar de daling van de (jeugd)criminaliteit. Mogelijk spelen deze ontwikkelingen ook een rol in de verklaring van ontwikkelingen in recidive.

Door toegenomen beveiliging wordt criminaliteit minder eenvoudig en minder aantrekkelijk (Farrell et al., 2015). Vooral hogere inkomensgroepen en mensen in duurdere buurten profiteren van de mogelijkheden om zich beter te beveiligen. Omdat mensen vooral dicht bij huis delicten plegen (Bernasco & Nieuwbeerta, 2005), is de verwachting dat vooral de recidive in buurten met een hoge woningwaarde en onder hogere inkomenshuishoudens zal dalen.

Door toegenomen digitalisering hangen jeugdigen meer achter de computer en minder op straat waardoor zij minder (offline) delinquent gedrag vertonen (Weerman, 2017). Vooral jeugdigen die thuis de ruimte hebben, zullen hierdoor minder op straat hangen. Dit zullen met name jeugdigen in hoge inkomenshuishoudens, in buurten met hoge huizenprijzen en in minder stedelijke buurten zijn. Daarom is de verwachting dat de recidive met name daalt onder deze groepen jeugdigen.

Door de afnemende tolerantie voor risicogedrag zullen jeugdige justitiabelen naar verwachting sterker last hebben van een negatief label (Eisner, 2014) waardoor zij worden afgesneden van conventionele kansen (Sampson & Laub, 1993) en dus meer zullen recidiveren (Bäckman et al., 2014). Dit zal nog sterker gelden voor justitiabelen met een migratieachtergrond of een lage sociaaleconomische status (Augustyn et al., 2019; Pager, 2003; Pesta, 2018) en voor justitiabelen met eerdere delicten.

Ten slotte is er de laatste jaren meer sprake van gericht politiewerk gericht op frequente daders of buurten met veel criminaliteit (Ferwerda, 2019). Hierdoor zal naar verwachting de pakkans, en dus de kans op recidive toenemen voor justitiabelen met eerdere delicten en justitiabelen in buurten met veel criminaliteit.

Methoden

In dit onderzoek wordt de recidive beschreven van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen voor de cohorten 2008 tot en met 2017. Jeugdige daders zijn personen met een strafzaak naar aanleiding van een misdrijf met een geldige afdoening (geen vrijspraak), afgedaan volgens het jeugdstrafrecht in de jaren 2008 tot en met 2017. Ex-JJI-pupillen zijn in 2008 tot en met 2017 uitgestroomd uit een JJI. Het gaat om dezelfde onderzoekspopulaties en dezelfde cohorten als in het rapport 'recidive onder justitiabelen in Nederland' (Verweij et al., 2021).

We bepalen de recidive van deze twee onderzoeksgroepen op basis van de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). Dit betekent dat alleen delicten die onder de aandacht komen van het Openbaar Ministerie (OM) in kaart worden gebracht. Als recidive tellen mee alle delicten die leiden tot een veroordeling door de rechter of een afdoening door het OM. We gebruiken de versie van de OBJD van juli 2020, alle delicten die zijn gepleegd (en geregistreerd) voor juli 2020 tellen dus mee bij het bepalen van de recidive. De OBJD wordt ook gebruikt om de strafrechtelijke voorgeschiedenis van de jeugdige justitiabelen te bepalen. Daarnaast gebruiken we data uit het stelsel van statistische bestanden (SSB) van het CBS om de demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken van de justitiabelen te bepalen.

We bepalen de tweejarige recidiveprevalentie, dit is het aandeel jeugdige justitiabelen dat binnen twee jaar recidiveert. Ook bepalen we de recidivefrequentie door jeugdige justitiabelen twee jaar te volgen en over die periode het aantal nieuwe strafzaken per recidivist per jaar in vrijheid te bepalen. Ten slotte bepalen we het risico (hazard) dat iemand recidiveert. Daarbij volgen we alle jeugdige justitiabelen tot juli 2020 of tot het moment daarvoor dat zij voor het eerst recidiveren. Hoe sneller na het begin van de recidivemeting iemand recidiveert hoe groter het risico (hazard) op recidive.

Belangrijkste resultaten

We vatten de belangrijkste resultaten samen door iedere onderzoeksvraag kort te beantwoorden. Ter beantwoording van **onderzoeksvragen 1 en 2** zijn de ontwikkelingen in recidiveprevalentie en -frequentie van de volledige groep jeugdige justitiabelen (jeugdige daders en ex-JJI-pupillen) beschreven. Vervolgens zijn de recidivetrends beschreven voor subgroepen naar demografische, strafrechtelijke, sociaaleconomische en buurtkenmerken.

Stijging recidiveprevalentie en recidivefrequentie zet niet door
Tussen cohort 2012 en cohort 2015 steeg de recidiveprevalentie en –frequentie voor de totale groepen jeugdige daders en ex-JJI-pupillen. Dit onderzoek laat zien dat deze stijging niet doorzet. In cohort 2016 en cohort 2017 is de recidiveprevalentie en de recidivefrequentie voor zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen lager dan in cohort 2015.

Ongelijke ontwikkeling in recidiveprevalentie en -frequentie
Voor een aantal subgroepen verschillen de trends in recidiveprevalentie en -frequentie. De recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdigen in instellingen, jeugdigen met eerdere justitiecontacten, jeugdigen in lage inkomenshuishoudens en jeugdigen in buurten met veel criminaliteit was al hoog en neemt relatief sterk toe. De verschillen

in recidiveprevalentie en -frequentie tussen jeugdigen nemen hierdoor toe. Dit is een aanwijzing dat niet alleen jeugdcriminaliteit (Boot & Kessels, 2021; Goudriaan & Kessels, 2016), maar ook recidive zich ongelijk ontwikkelt, waarbij geprivilegieerde groepen een gunstiger ontwikkeling doormaken.

Behalve een toename van de verschillen tussen subgroepen over tijd, zien we ook subgroepen waar de verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie juist kleiner worden. De recidiveprevalentie en -frequentie van met name jeugdigen zonder migratieachtergrond stijgt, waardoor de verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie tussen jeugdigen met en zonder migratieachtergrond kleiner worden. Ook stijgt de recidiveprevalentie en -frequentie met name in de minst stedelijke buurten en in buurten met de hoogste woningwaardes waardoor de verschillen tussen deze buurten in recidive afnemen.

Ter beantwoording van **onderzoeksvraag 3a** beschrijven we de veranderingen in de samenstelling van de groepen jeugdige daders en ex-JJI-pupillen en gaan we na of deze verandering in de groepssamenstelling de ontwikkelingen in het recidiverisico kan verklaren.

Samenstelling groep jeugdige justitiabelen wordt zwaarder
Tussen 2008 en 2017 is het aantal jeugdige justitiabelen sterk afgenomen; steeds minder jongeren worden veroordeeld of komen in een JJI. De groep die nog wel in aanraking komt met justitie heeft vaker eerdere delicten en is vaker veroordeeld voor gewelds- of zedendelicten of vermogensdelicten met geweld. De toename van het aandeel justitiabelen met eerdere delicten kan deels verklaard worden door de invoering van het adolescentenstrafrecht. Hierdoor worden jongvolwassenen tot 23 jaar vaker vervolgd volgens het jeugdstrafrecht en komen zij vaker terecht in een JJI. Juist de recidive van jongvolwassenen veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht is hoog (Verweij & Tollenaar, 2020). Mede door de invoering van het adolescentenstrafrecht is de groep jeugdige justitiabelen ouder geworden. Daarnaast wonen justitiabelen in latere cohorten minder vaak bij twee ouders, hebben zij vaker een laag huishoudensinkomen, daalt het aandeel vrouwen en stijgt het aandeel jeugdige daders met een migratieachtergrond. Omdat vrouwen, jeugdigen zonder eerdere delicten, jeugdigen zonder migratieachtergrond, en jeugdigen die bij twee ouders en in huishoudens met een hoger inkomen wonen minder recidiveren leiden deze trends ertoe dat de groep jeugdige justitiabelen zwaarder is geworden qua recidiverisico.

Zwaardere samenstelling verklaart toename recidiverisico niet
Onder jeugdige daders is het recidiverisico over de cohorten 2010 tot en met 2017 iets toegenomen. Dit betekent dat in latere cohorten het risico op recidive hoger is dan in eerdere cohorten. De invoering van het adolescentenstrafrecht kan deze stijging van het recidiverisico niet verklaren. Ook wanneer alleen minderjarige jeugdige daders worden bekeken, is het recidiverisico significant toegenomen. Onder zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen is het recidiverisico toegenomen tussen cohort 2011 en 2015. De toename van het recidiverisico kan slechts voor een deel worden verklaard door een verandering in de groepssamenstelling. Ook wanneer rekening wordt gehouden met alle achtergrondkenmerken is het recidiverisico nog steeds significant toegenomen. De (tijdelijke) stijging van het recidiverisico kan dus (geheel) niet worden verklaard doordat de groep jeugdige justitiabelen zwaarder is geworden wat betreft de kenmerken die we in dit onderzoek meegenomen hebben.

Ter beantwoording van **onderzoeksvraag 3b** wordt beschreven welke kenmerken van jeugdige justitiabelen samenhangen met het recidiverisico en in hoeverre de invloed van deze kenmerken in de loop van de tijd is veranderd.

Verschillen tussen subgroepen in recidive in lijn met verwachtingen
Ten eerste zien we verschillen naar demografische en sociaaleconomische kenmerken in lijn met eerder onderzoek (Hill et al., 2021; Loeber et al., 2005; Servaas et al., 2021). Vrouwen, jeugdigen die bij twee ouders wonen en jeugdigen met weinig broers of zussen hebben een kleiner risico op recidive. Jeugdigen in instellingen of met tienermoeders hebben juist een groter risico op recidive. Ook jeugdigen die niet actief zijn in school of werk, jeugdigen uit huishoudens met een laag inkomen en jeugdigen met een migratieachtergrond hebben een groter risico op recidive.

Ook zien we dat de verschillen in recidive naar strafrechtelijke kenmerken overeen komen met theorie en eerder onderzoek (Farrell, Laycock & Tilley, 2015; Hill, Tollenaar & Weijters, 2021; Paternoster & Brame, 1997). Jeugdigen met eerdere delicten, vermogensdelicten, en zij die die op jongere leeftijd voor het eerst met justitie in contact komen, hebben een groter risico op recidive.

In lijn met de verwachtingen op basis van de theorie en eerdere onderzoek (Ahonen, Loeber & Pardini, 2015; Beerthuizen, Van Leijsen & Van der Laan, 2019; Loeber et al., 2005) hebben jeugdige justitiabelen het hoogste recidiverisico wanneer zij in sterk stedelijke buurten en buurten met hoge criminaliteitscijfers wonen. Wanneer rekening wordt gehouden met alle verschillen in achtergrondkenmerken, blijkt het wonen in buurten met de hoogste woningwaardes, tegen de verwachtingen in (Jolliffe et al., 2016) niet samen te hangen met een lager recidiverisico. Een lage woningwaarde blijkt dus geen risicofactor voor recidive.

De belangrijkste risicofactoren voor recidive zijn man zijn, eerdere delicten hebben en een eerste justitiecontact op jonge leeftijd. Vrouwen, first offenders en mensen die pas op latere leeftijd aan hun criminele carrière beginnen hebben een veel lager recidive-risico. Dat blijkt niet alleen uit dit onderzoek, ook veel eerder onderzoek, niet alleen onder jeugdigen maar ook onder andere justitiabelen, vindt hogere recidivecijfers voor juist deze groepen.

Ongelijke ontwikkeling in recidiverisico
Het hebben van eerdere justitiecontacten en het wonen in een buurt met hoge criminaliteitscijfers is in latere cohorten een sterkere risicofactor voor recidive dan in eerdere cohorten. Het toch al hoge recidiverisico van deze groepen is dus verder toegenomen. Een mogelijke verklaring voor deze toegenomen verschillen is actiever en gerichter politiewerk, of *focused policing*: toegenomen aandacht voor frequente daders, criminele jeugdgroepen en buurten met veel criminaliteit (Ferwerda, 2019; Rokven, Beerthuizen & Van der Laan, 2016; Van Burik et al., 2013). Hierdoor hebben mogelijk vooral jeugdigen met eerdere delicten en uit buurten met veel criminaliteit een grotere kans om opnieuw met justitie in contact te komen, waardoor deze kenmerken in latere cohorten sterkere risicofactoren voor recidive zijn. Daarnaast is de stijging van de recidive onder jeugdige justitiabelen met eerdere delicten in lijn met de verwachtingen op basis van *labeling* theorie (Bäckman et al., 2014). Door de afnemende tolerantie voor risicogedrag en de daling van het aandeel jeugdigen dat in aanraking komt met justitie hebben jeugdigen die wél in aanraking komen met justitie, en dan met name jeugdigen met eerdere delicten, meer last van een negatief label of

stigma, waardoor zij worden afgesneden van conventionele kansen en de kans op recidive groter wordt.

Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

De onderhavige studie biedt een aantal aanknopingspunten voor toekomstig onderzoek. Naast de demografische, strafrechtelijke, sociaaleconomische en buurtkenmerken opgenomen in dit onderzoek zijn er meer kenmerken die samenhangen met de recidive van jeugdigen. Het gaat dan bijvoorbeeld om persoonlijkheidsproblemen, delinquente vrienden of lidmaatschap van een jeugdbende. Door gebruik te maken van databronnen zoals het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ) waarin dergelijke problematiek van jeugdige justitiabelen wordt geregistreerd, kan in toekomstig onderzoek een completer beeld worden gegeven van de risico- en beschermende factoren voor recidive van jeugdige justitiabelen.

Ten tweede kunnen alternatieve onderzoeksmethoden zoals experimenteel en kwalitatief onderzoek worden gebruikt om meer inzicht te geven in hoe en waarom risicofactoren samenhangen met recidive. Ter illustratie: quasi-experimenteel onderzoek waarbij jeugdigen die extra hulp krijgen bij het vinden van een baan of opleiding vergeleken worden met jeugdigen die alleen de standaard begeleiding, krijgen kan inzicht geven of er een causaal effect is van werk of school op recidive. Kwalitatief onderzoek waarbij professionals vertellen over welke risico- en beschermende factoren op welke manier een rol spelen in het leven van jeugdige justitiabelen of waarin jeugdigen zelf vertellen over hun leven en hun beweegredenen kan helpen om inzicht te geven in hoe en waarom factoren het risico op recidive vergroten.

Ten slotte kunnen uitkomstmaten anders dan recidive gebruikt worden om jeugdcriminaliteit op de langere termijn te onderzoeken en te duiden. Ook de leeftijd waarop crimineel gedrag start of stopt, de frequentie waarmee het zich voordoet en de afwisseling tussen typen delicten zijn kenmerken die criminele carrières van jeugdigen typeren. Zo kan worden onderzocht welke achtergrondkenmerken of welke justitiële interventies samenhangen met *desistance* – het proces van het beëindigen van een criminele carrière – en daarmee een stap op het rechte pad.

Beleidsaanbevelingen

Op basis van de resultaten van deze studie kunnen eveneens enkele beleidsaanbevelingen worden gedaan, met name gericht op (preventieve) maatregelen voor jeugdigen uit hoogrisicogroepen: jeugdigen met demografische, strafrechtelijke of sociaaleconomische kenmerken die het risico op recidive verhogen. Zo blijkt onder andere dat het recidiverisico hoog is onder voortijdig schoolverlaters en jeugdigen die niet op school zitten school en/of werken. Algemene maatregelen die voorkomen dat jeugdigen zonder diploma school verlaten of specifieke maatregelen die ervoor zorgen dat ex-JJI-pupillen na uitstroom direct aan een opleiding, stage of baan kunnen beginnen, of die jeugdige justitiabelen helpen om passend werk te vinden en te behouden, helpen mogelijk om recidive te voorkomen. Maatregelen die het mogelijk

maken en stimuleren dat ook jongeren met een (lang) strafblad een opleiding, stage of baan kunnen vinden, helpen mogelijk te voorkomen dat het verschil tussen *first offenders* en recidivisten de komende jaren verder toeneemt. Ook is het recidiverisico hoog bij jeugdigen met tienermoeders, uit eenoudergezinnen en arme gezinnen. Generieke maatregelen die met name eenoudergezinnen en tienermoeders ondersteuning bieden bij de opvoeding van hun kinderen, of maatregelen die voorkomen dat kinderen opgroeien in armoede, kunnen daarom helpen om criminaliteit en recidive te voorkomen. Daarnaast zijn er effectief bewezen interventies specifiek gericht op gezinnen van jeugdige justitiabelen, waarin zowel de jeugdige justitiabele als de ouders hulp krijgen om probleemgedrag aan te pakken die recidive kunnen verminderen.

Hoewel niet op alle risicofactoren te sturen is (de belangrijkste risicofactoren voor recidive zijn delictverleden en geslacht), is ook kennis over deze kenmerken van belang. Justitiële interventies, hulpverlening en nazorg kunnen specifiek worden gericht op, of intensiever worden aangeboden aan, jeugdige justitiabelen met een hoog recidiverisico. Juist interventies gericht op personen met een hoog recidiverisico lijken effectief om recidive te voorkomen (Bonta & Andrews, 2007). Door extra tijd vrij te maken voor hulp aan jongeren met een hoog recidiverisico kan waarschijnlijk meer recidive worden voorkomen dan wanneer alle justitiabelen dezelfde interventies en hulp wordt aangeboden.

Tot slot

Het doel van deze studie was om verklaringen te bieden voor de ontwikkelingen in de recidive van jeugdige justitiabelen in Nederland, alsmede inzicht te geven in mogelijke verschillen tussen groepen jeugdigen. Dit onderzoek laat zien dat de populatie jeugdige justitiabelen verandert, maar dat deze verandering in de groepssamenstelling de ontwikkelingen in recidive maar deels kan verklaren. Dit onderzoek laat verder voor het eerst zien dat er grote verschillen in recidive zijn tussen groepen met verschillende sociaaleconomische, demografische en strafrechtelijke achtergrondkenmerken. Deze verschillen zijn in lijn met eerder onderzoek naar criminaliteit, maar werden voor recidive nog niet eerder onderzocht. Beter inzicht in risicofactoren voor recidive kan helpen om interventies effectiever en gerichter in te zetten. Ten slotte vinden we ongelijke ontwikkelingen in het recidiverisico. Door de jaren heen is het hebben van eerdere delicten een sterkere risicofactor voor recidive geworden waardoor de verschillen in recidiverisico tussen *first offenders* en jeugdige daders met eerdere delicten zijn toegenomen. Maatregelen die ervoor zorgen dat ook deze jeugdigen kansen krijgen, voorkomen mogelijk dat de recidiveongelijkheid de komende jaren verder toeneemt.

1 Inleiding

Gedurende enkele jaren is de recidive onder jeugdige justitiabelen in Nederland gedaald, maar na cohort 2012[1] is het aandeel jeugdige justitiabelen dat binnen twee jaar opnieuw in aanraking komt met justitie juist toegenomen (Weijters et al., 2019). Hill en collega's (2021) en ook Verweij en collega's (2021) laten zien dat de stijging zich in de jaren hierop volgend niet verder heeft doorgezet. Dit roept vragen op over de manier waarop de fluctuaties in recidive kunnen worden verklaard. Mogelijk is er sprake van een ongelijke verdeling van de stijging van recidive onder jeugdigen, vergelijkbaar met eerder waargenomen trends in jeugdcriminaliteit. Onderzoek laat zien dat jeugdcriminaliteit in de gehele westerse wereld daalt – in Nederland zelfs sterker dan in omliggende landen (Broere et al., 2021) – maar dat deze daling niet voor alle groepen jeugdigen even sterk is. Juist onder groepen waar de criminaliteit toch al laag was daalt deze sterker (Goudriaan & Kessels, 2016), alsmede onder jongvolwassenen met een Marokkaanse migratieachtergrond en alleenstaanden met een kind (Boot & Kessels, 2021). Tevens daalt de jeugdcriminaliteit sterker onder groepen met een gunstige sociaaleconomische situatie (Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017).

Het doel van onderhavige studie is om verklaringen te bieden voor de ontwikkelingen in de recidive van jeugdige justitiabelen in Nederland, alsmede voor mogelijke verschillen tussen groepen jeugdigen. Dit doen we door verwachtingen over de groeiende ongelijkheid in recidive van deze jeugdigen te toetsen op basis van theorieën over jeugdcriminaliteit en recidive. Op deze manier trachten we een beter beeld te schetsen van het effect van maatschappelijke trends op de ontwikkelingen in recidive.

De huidige studie bouwt voort op recent onderzoek naar recidive van jeugdige justitiabelen in Nederland (Hill et al., 2021), waarin recidivetrends tot medio 2019 in kaart zijn gebracht, evenals verschillen in recidivetrends tussen verschillende groepen jeugdigen (op basis van leeftijd, geslacht en strafrechtelijk verleden). Als gevolg hiervan zullen in de huidige studie de recidivetrends van bepaalde groepen jeugdigen overeen komen met de trends die eerder zijn gerapporteerd door Hill en collega's (2021). Daarnaast wordt op drie manieren een verdere verdieping van de resultaten geboden. Ten eerste beschrijven we naast de recidiveprevalentie (óf jeugdigen recidiveren) ook de recidivefrequentie (hoe vaak jeugdigen recidiveren).[2] Ten tweede beschrijven we deze recidivetrends tot medio 2020. Specifiek gaat het om jeugdige justitiabelen die in 2017 zijn veroordeeld (jeugdige daders) of uitgestroomd uit een JJI (ex-JJI-pupillen). Dit zijn de meest recente data, omdat de tweejarige recidive-prevalentie en -frequentie pas na een periode van 2,5 jaar betrouwbaar gemeten kan worden op basis van de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). Ten derde onderscheiden we een groter aantal verschillende groepen. Naast leeftijd, geslacht en strafrechtelijk verleden onderzoeken we de mate waarin andere

[1] Het gaat hierbij om jeugdigen die in 2012 zijn veroordeeld (jeugdige daders) of uitgestroomd uit een JJI (ex-JJI-pupillen). Deze twee groepen tezamen worden aangeduid als 'jeugdige justitiabelen'. Het gaat om de recidive in de twee jaar na de inschrijfdatum van de zaak waarvoor iemand veroordeeld is (in het geval van de jeugdige daders) of de twee jaar na uitstroom uit de JJI (in het geval van de ex-JJI-pupillen).

[2] Recidivefrequentie is in dit onderzoek geoperationaliseerd als het gemiddeld aantal nieuwe strafzaken per recidivist per jaar *in vrijheid*, bepaald over een periode van twee jaar na de start van de recidivemeting. Dit is anders dan gerapporteerd in REPRIS, waar het gaat om het aantal nieuwe strafzaken per recidivist per jaar, of in het onderzoek van Verweij en collega's (2021), waar het gemiddeld aantal nieuwe strafzaken per jaar *in vrijheid* wordt bepaald over een periode van vier jaar vanaf de start van de recidivemeting.

risicofactoren samenhangen met de recidive van jeugdige justitiabelen, zoals huishoudenstype, of iemand werkt of een opleiding volgt en buurtkenmerken, zoals stedelijkheid, woningwaarde en criminaliteit. Deze kenmerken zijn enerzijds geïncludeerd om na te gaan of recidiveontwikkelingen verschillend zijn voor verschillende groepen jeugdige justitiabelen en anderzijds om te testen of veranderingen in samenstelling van de groep een verklaring kunnen geven voor deze ontwikkelingen. Hierbij moet worden aangetekend dat een groot aantal andere risicofactoren ook gerelateerd is aan recidive – zo is het behoren tot een jeugdgroep en het hebben van delinquente vrienden sterk gerelateerd aan jeugdcriminaliteit (Servaas, Weerman & Fischer, 2021) – maar dat deze kenmerken niet in de huidige studie zijn opgenomen. Alleen factoren waarvan volledige nationale data beschikbaar zijn konden geïncludeerd worden in deze studie. In hoofdstuk 2 en 3 wordt uitgebreider stilgestaan bij de geïncludeerde risicofactoren en de opgestelde hypotheses.

1.1 Onderzoeksvragen

Het doel van de huidige studie is om verklaringen te bieden voor de ontwikkelingen in de recidive van jeugdige justitiabelen in Nederland, alsmede voor mogelijke verschillen tussen groepen jeugdigen. Recidiveren (bepaalde groepen) jeugdige justitiabelen werkelijk meer dan voorheen? Of is de recidive gestegen omdat het aandeel jeugdige justitiabelen met een hoog recidiverisico toeneemt? En welke maatschappelijke trends zijn de meest waarschijnlijke veroorzakers van deze ontwikkelingen in recidive? Om hier meer inzicht in te krijgen wordt bestaande theoretische kennis gecombineerd met de beantwoording van drie onderzoeksvragen, zowel voor jeugdige daders als voor ex-JJI-pupillen.

Als eerste beschrijven we de ontwikkelingen in recidiveprevalentie en -frequentie, uitgesplitst naar jeugdige justitiabelen met verschillende strafrechtelijke, sociaaleconomische, demografische en buurtkenmerken. Hoe heeft de recidive zich bijvoorbeeld ontwikkeld voor jongens en meiden, voor *first offenders* en jeugdigen die al eerder delicten hebben gepleegd, of voor jeugdigen die naar school gaan en jeugdigen die geen opleiding volgen? Op deze manier kunnen we een beeld schetsen van de recidiveontwikkelingen en of sprake is van groeiende ongelijkheid in recidive. De eerste onderzoeksvragen luiden als volgt:

1 Hoe heeft de tweejarige recidiveprevalentie en -frequentie zich ontwikkeld tussen de cohorten 2008 en 2017 voor de complete groep jeugdige daders en voor verschillende groepen jeugdige daders uitgesplitst naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken?

2 Hoe heeft de tweejarige recidiveprevalentie en -frequentie zich ontwikkeld tussen de cohorten 2008 en 2017 voor de complete groep ex-JJI-pupillen en voor verschillende groepen ex-JJI-pupillen uitgesplitst naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken?

Daarnaast beschrijven we hoe de samenstelling van de groepen jeugdige justitiabelen is veranderd in de periode van 2008 tot 2017 en in hoeverre deze verandering in groepssamenstelling de recidiveontwikkelingen kan verklaren. Hierbij kijken we opnieuw naar strafrechtelijke, sociaaleconomische, demografische en buurtkenmerken. Neemt het aantal jeugdige justitiabelen met de aanwezigheid van risicofactoren voor recidive (zoals schooluitval of eerdere delicten) toe, dan kan dit een stijging van de

recidive verklaren. Door de invloed van deze factoren vervolgens gezamenlijk te toetsen, gaan we na of veranderingen in de groepssamenstelling de trends in recidive kunnen verklaren. Daarnaast gaan we na wat de risicofactoren zijn die, wanneer rekening is gehouden met alle andere achtergrondkenmerken, de kans op recidive voor jeugdige justitiabelen vergroten. Ook gaan we na welke kenmerken door de jaren heen sterkere risicofactoren voor recidive zijn geworden. De derde set onderzoeksvragen luidt als volgt:

3a Hoe is de samenstelling van de groep jeugdige daders en ex-JJI-pupillen tussen de cohorten 2008 en 2017 veranderd wat betreft strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken, en in hoeverre kan dit de ontwikkelingen in het recidiverisico verklaren?

3b Welke strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken hangen samen met een hoger recidiverisico onder jeugdige daders en ex-JJI-pupillen, en in hoeverre is de invloed van deze kenmerken veranderd in de periode van 2008 tot 2017?

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we verder in op de bovenstaande onderzoeksvragen, waarin achtereenvolgens aandacht wordt besteed aan achtergrondkenmerken die kunnen worden aangemerkt als risicofactoren voor jeugdcriminaliteit, maatschappelijke trends die ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit en de recidive van jeugdige justitiabelen kunnen verklaren, en de manier waarop ongelijkheid in deze ontwikkelingen kan optreden. In hoofdstuk 3 worden de onderzoeksmethoden beschreven. Hierbij wordt ingegaan op de verschillende databronnen die zijn gebruikt, de operationalisering van de variabelen en de methodologische keuzes die zijn gemaakt. De resultaten (hoofdstuk 4 en 5) en conclusies zijn zelfstandig leesbaar, zonder voorkennis uit hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 beschrijven we de trends in recidiveprevalentie en -frequentie voor jeugdige daders en ex-JJI-pupillen. Daarbij beschrijven we ook trends per subgroep naar demografische, sociaaleconomische, strafrechtelijke en buurtkenmerken en de (veranderingen in de) samenstelling van de groepen jeugdige justitiabelen naar deze achtergrondkenmerken. In hoofdstuk 5 wordt in multivariate modellen de samenhang tussen de verschillende risicofactoren en recidive bekeken voor zowel de jeugdige daders als de ex-JJI-pupillen. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de belangrijkste resultaten geresumeerd. Op basis hiervan bediscussiëren we hoe de ontwikkelingen in de recidive van jeugdige justitiabelen kunnen worden verklaard, evenals de mogelijke groeiende recidiveongelijkheid van deze jeugdigen.

2 Theorie

Zowel in Nederland als internationaal daalt de jeugdcriminaliteit (Rokven, Beerthuizen & Van der Laan, 2016; Van der Laan, Beerthuizen & Boot, 2021).[3] Deze daling kan worden veroorzaakt doordat minder jeugdigen in contact komen met justitie, doordat jeugdigen minder vaak in contact komen met justitie, of door een combinatie beiden. In het eerste geval daalt de criminaliteits*participatie*: het aandeel jeugdigen met justitiecontacten. In het tweede geval daalt de criminaliteits*frequentie*: het aantal justitiecontacten van jeugdigen met justitiecontacten. Onderzoek in Denemarken (Andersen, Anker & Andersen, 2016), Zweden (Sivertsson, Nilsson & Bäckman, 2020) en de Verenigde Staten (Berg et al., 2016) laat zien dat de daling van de jeugdcriminaliteit vooral wordt veroorzaakt door een daling van de participatie: een kleiner aandeel van de jeugdigen komt in contact met justitie.

De daling van de participatie heeft echter ook gevolgen voor de frequentie en dus voor recidive (Berg et al., 2016).[4] De groep jeugdigen die in contact komt met justitie wordt kleiner en daardoor wellicht selectiever, bijvoorbeeld wanneer alleen mensen met een hoog criminaliteitsrisico nog in contact komen met justitie (Bäckman et al., 2014). Een daling van de participatie kan daarom leiden tot een stijging van de recidive. De vraag hoe de recidive zich daadwerkelijk ontwikkelt en hoe deze ontwikkelingen te verklaren zijn, staat centraal in onderhavige studie.

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen belichten we drie factoren die van invloed kunnen zijn op (de verklaringen van) de recidiveontwikkeling. Ten eerste bieden we inzicht in risicofactoren gerelateerd aan verschillen in recidive. Neemt het aantal jeugdige justitiabelen met de aanwezigheid van veel risicofactoren voor jeugdcriminaliteit toe, dan kan dit leiden tot een stijging van recidive. Ten tweede bieden we inzicht in verklaringen voor veranderingen in het niveau van jeugdcriminaliteit. Bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen, zoals betere beveiligingsmaatregelen of meer sociale controle, kunnen er toe leiden dat het plegen van delicten minder eenvoudig of aantrekkelijk wordt. Hierdoor plegen mogelijk minder jeugdigen een vervolgdelict, waardoor de recidive daalt. Ten derde combineren we de risicofactoren en maatschappelijke ontwikkelingen om inzicht te bieden in de recidiveontwikkeling van verschillende groepen jeugdigen. Maatschappelijke ontwikkelingen leiden er mogelijk toe dat vooral specifieke groepen jeugdigen minder recidiveren. Nemen beveiligingsmaatregelen bijvoorbeeld vooral in rijke buurten toe, dan kan dit ertoe leiden dat de recidive onder jeugdigen in deze buurten daalt terwijl de recidive van jeugdigen uit achterstandsbuurten in dezelfde periode gelijk blijft of zelfs stijgt. In het vervolg van dit hoofdstuk zullen we uitgebreid stilstaan bij deze drie factoren en formuleren we hypotheses over de mogelijke invloed op recidive.

[3] In de meest recente Monitor Jeugdcriminaliteit (Van der Laan, Beerthuizen & Boot, 2021) wordt een algemene dalende trend beschreven in de periode 2000-2020. Dit neemt echter niet weg dat de daling in 2018 en 2019 tijdelijk stagneerde, en dat de daling varieert tussen typen delicten. Zo zijn registraties van ernstige delicten als doodslag, zware mishandeling en vermogensdelicten met geweld door minderjarigen juist licht gestegen.

[4] In dit onderzoek proberen we inzicht te geven in trends in de recidive*prevalentie* en recidive*frequentie*. Eerder onderzoek gaat veelal over criminaliteitsfrequentie, gedefinieerd als het totaal aantal justitiecontacten of het totaal aantal justitiecontacten binnen en bepaalde periode. Recidiveprevalentie (het aandeel justitiabelen dat binnen een bepaalde periode opnieuw in aanraking komt met justitie) en recidivefrequentie (het aantal nieuwe justitiecontacten van justitiabelen) zijn sterk gerelateerd, maar niet identiek aan, criminaliteitsfrequentie.

2.1 Risicofactoren voor jeugdcriminaliteit en recidive

Een groot aantal nationale en internationale wetenschappelijke studies heeft zich gericht op risico- en beschermende factoren voor jeugdcriminaliteit, dat wil zeggen factoren die de kans op jeugdcriminaliteit respectievelijk verhogen of verlagen (zie voor een recente overzichtsstudie: Servaas, Weerman & Fischer, 2021). Deze factoren kennen een grote verscheidenheid, van strafrechtelijke voorgeschiedenis tot sociaal-economische status. In deze paragraaf beschrijven we op basis van de literatuur over jeugdcriminaliteit (en waar mogelijk de literatuur over recidive) de belangrijkste risicofactoren voor recidive onder jeugdige justitiabelen.[5] Over het algemeen veronderstellen we hierbij dat wanneer het aantal jeugdige justitiabelen met aanwezigheid van risicofactoren toeneemt, dit leidt tot een stijging van de recidive. Per set van risicofactoren formuleren we specifieke hypotheses met betrekking tot de recidive-ontwikkeling.[6]

Strafrechtelijke kenmerken
Eerder crimineel gedrag is een van de beste voorspellers van toekomstig crimineel gedrag (Farrell, Laycock & Tilley, 2015; Paternoster & Brame, 1997). De resultaten van Hill et al. (2021) sluiten aan bij deze observatie: bij zowel de jeugdige daders als de ex-JJI-pupillen recidiveren *first offenders* duidelijk minder dan jeugdige justitiabelen die al eerder veroordeeld zijn geweest. Daarnaast wijzen de resultaten van deze studie uit dat voor zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen de kans op recidive toeneemt naarmate zij jonger zijn ten tijde van hun eerste justitiecontact. Verder blijkt dat jeugdige justitiabelen die zijn veroordeeld voor vermogensdelicten (met en zonder geweld) meer recidiveren dan jeugdige justitiabelen die zijn veroordeeld voor geweld en zeden, of voor vernielingen en delicten tegen de openbare orde (Hill et al., 2021). Op basis van deze resultaten verwachten we:

> Jeugdigen met eerdere delicten, met name vermogensdelicten, en jeugdigen die op een jonge leeftijd zijn begonnen aan een criminele carrière, hebben een groter recidiverisico.

Demografische kenmerken
Allereerst kan worden gesteld dat jongens een aanzienlijk grotere kans hebben om te recidiveren dan meisjes, zowel onder jeugdige daders als onder ex-JJI-pupillen (Hill et al., 2021). Daarnaast hangt leeftijd zeer sterk samen met criminaliteit, met een sterke piek in criminaliteit tijdens de adolescentie (Hirschi & Gottfredson, 1983; Rocque, Posick & Hoyle, 2015). Vooral de prevalentie is hoog gedurende de adolescentie (Farrington, 1986), terwijl wordt verondersteld dat de frequentie en recidive van justitiabelen minder varieert met leeftijd (Blumstein, Cohen & Farrington, 1988). Putniņš (2005) stelt zelfs dat, hoewel de prevalentie onder jeugdige gedetineerden tussen 11 en 19 jaar toeneemt, de kans op recidive onder deze groep juist afneemt naarmate men ouder wordt. Hij stelt dat binnen het rechtssysteem zeer jonge kinderen minder snel worden veroordeeld, waardoor de jongste veroordeelden een

[5] Zoals eerder benoemd is een groot aantal andere factoren mogelijk ook gerelateerd aan jeugdcriminaliteit en recidive, maar zijn in de huidige studie enkel factoren opgenomen waarover voldoende betrouwbare data voorhanden was.

[6] Hoewel de risicofactoren voor jeugdcriminaliteit en -recidive afzonderlijk worden besproken hangen deze factoren wel degelijk met elkaar samen. Zo stelt de Situationele Actie Theorie (SAT) van Wikström (2010) dat criminaliteit niet enkel kan worden verklaard door te kijken naar afzonderlijke persoons- of omgevingskenmerken, maar dat factoren als leeftijd, financiële situatie en leefomgeving gezamenlijk de kans op delinquent gedrag verhogen of verlagen.

relatief zware groep vormen met een hoger recidiverisico.[7] Daarnaast zijn personen met een migratieachtergrond oververtegenwoordigd in de Nederlandse criminaliteitscijfers. Uit een recente studie van Dieleman, Van Gaalen en De Regt (2020), waarbij specifiek werd gekeken naar jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot 22 jaar, blijkt echter dat de verhoogde prevalentie en recidive van mensen met een migratieachtergrond voor een groot deel wordt verklaard door sociaaleconomische factoren (zoals opleidingsniveau) en gezinsfactoren (zoals het opgroeien in een eenoudergezin). Op basis van deze resultaten verwachten we:

> De mannelijke en jongste jeugdige justitiabelen hebben een groter recidiverisico dan meiden en 'oudere' jongeren. Daarnaast hebben jeugdigen met een migratieachtergrond weliswaar een groter recidiverisico dan jeugdigen zonder een migratieachtergrond, maar deze verschillen verdwijnen na correctie voor overige achtergrondkenmerken.

Over gezinsgerelateerde demografische kenmerken schrijven Servaas, Weerman en Fischer (2021) in hun overzichtsstudie dat de afwezigheid van één van de ouders, bijvoorbeeld door een scheiding, en de aanwezigheid van een groot aantal broertjes en zusjes positief samenhangt met het risico op jeugdcriminaliteit. Deze factoren hebben een significant, maar slechts klein risicoverhogend effect op jeugdig daderschap (Derzon, 2010). Tevens blijkt het hebben van een jonge moeder een risicofactor voor jeugdcriminaliteit (Loeber et al., 2005), terwijl het hebben van een oudere moeder over het algemeen juist een beschermende factor is (Jolliffe et al., 2016; Loeber et al., 2017). Deze gezinskenmerken hangen samen met slecht ouderlijk toezicht (bv. minder sociale controle) en een verstoorde gezinsstructuur, kenmerken die de kans op jeugdcriminaliteit doen verhogen (Servaas, Weerman & Fischer, 2021). Naar de relatie tussen gezinsfactoren en recidive van jeugdigen is weinig onderzoek beschikbaar, maar op basis van bovengenoemde resultaten verwachten we:

> Jeugdigen uit eenoudergezinnen, met een jonge moeder, en/of met veel broertjes en zusjes hebben een groter recidiverisico.

Sociaaleconomische kenmerken

Een lagere sociaaleconomische status, waaronder een lager huishoudensinkomen, is gerelateerd aan een hoger risico op criminaliteit onder jeugdigen (Ahonen, Loeber & Pardini, 2015; Jolliffe et al., 2016; Loeber et al., 2005), alsmede een hoger risico op recidive (Van der Put & Kapteijns, 2020). Daarnaast kan ook voortijdige schoolverlating een rol spelen in de betrokkenheid bij criminaliteit. In de studie van Bäckman (2017) werd een positief effect gevonden van voortijdige schoolverlating op criminaliteit, voor mannen maar niet voor vrouwen. Ook Sweeten, Bushway en Paternoster (2009) vinden een relatie tussen beide, maar concluderen dat dit wordt verklaard door reeds bestaande achterliggende problemen van schoolverlaters, zoals slechte schoolprestaties, opgroeien met een jonge moeder en eerdere contacten met politie en justitie. Tot slot lijkt ook het hebben van werk een rol spelen in het criminaliteitsrisico. Enerzijds kan op basis van de routine-activiteitentheorie (Cohen & Felson, 1979) en de sociale controletheorie (Hirschi, 1969) worden verwacht dat jeugdigen die werken of naar school gaan minder crimineel actief zijn omdat het werk of school hen structuur en sociale controle biedt. Recent Nederlands onderzoek onder ex-gedetineerden laat

[7] Participatie in criminaliteit piekt tijdens de adolescentie. Zowel mensen die al op jongere leeftijd in contact komen met justitie (Putniņš, 2005) als mensen die op oudere leeftijd nog in contact komen met justitie (Blumstein et al, 1985) zijn zwaardere groepen met een hoger criminaliteitsrisico en dus een grotere kans op recidive. Omdat de groep jeugdige justitiabelen jong is, zal binnen deze groep leeftijd negatief samenhangen met recidiverisico.

zien dat het hebben van werk of het volgen van een opleiding samenhangt met een kleinere kans op recidive (Boschman, Teerlink & Weijters, 2020). Anderzijds wordt geconcludeerd dat het hebben van werk voor schoolgaande jongeren juist leidt tot een hoger criminaliteitsrisico (Staff et al., 2010). Staff en collega's (2010) beargumenteren dat jongeren met betaald werk meer financiële vrijheid hebben, daarom meer ongestructureerde tijd met vrienden kunnen doorbrengen, de sociale controle van ouders vervolgens afneemt en de kans op criminaliteit toeneemt. Over de precieze relatie tussen deze sociaaleconomische kenmerken en criminaliteitsrisico bestaat dus nog onzekerheid. Ook is er nog beperkt onderzoek beschikbaar naar de relatie met recidive van jeugdigen, maar op basis van bovengenoemde resultaten verwachten we:

Jeugdigen uit gezinnen met een lager huishoudensinkomen, zonder werk of zonder opleiding hebben een groter recidiverisico.

Buurtkenmerken

Met betrekking tot buurtkenmerken wordt geconcludeerd dat het wonen in een achterstandsbuurt het risico op criminaliteit verhoogt (Ahonen, Loeber & Pardini, 2015; Loeber et al., 2005). Welke buurtkenmerken precies bijdragen aan dit verhoogde risico wordt in beide studies echter niet duidelijk, omdat er een algemene *risk score* van de buurt berekend is op basis van criminaliteitscijfers (vandalisme en conflict tussen bevolkingsgroepen) en werkeloosheid. Beerthuizen en collega's (2019) vinden dat jeugdigen die opgroeien in een zeer sterk stedelijke omgeving een groter risico hebben op een criminele carrière dan jeugdigen die in minder stedelijke omgevingen opgroeien. Het wonen in een goede buurt en een goede kwaliteit van de woning waarin een persoon opgroeit blijken daarentegen juist beschermende factoren voor criminaliteit te zijn (Jolliffe et al., 2016). Opnieuw is er weinig onderzoek voorhanden naar effecten van deze buurtkenmerken op de recidive van jeugdigen, maar op basis van de bovengenoemde resultaten verwachten we:

Jeugdigen uit buurten met een lagere woningwaarde, een hogere mate van stedelijkheid en hogere criminaliteitscijfers hebben een groter recidiverisico.

2.2 Maatschappelijke verklaringen voor de daling van jeugdcriminaliteit en recidive

Naast een groot aantal kenmerken die verband houden met jeugdcriminaliteit bestaan er verschillende maatschappelijke verklaringen voor de internationaal waargenomen daling van de jeugdcriminaliteit, en hiermee mogelijk ook voor de veranderingen in recidive. We bespreken vier vooraanstaande verklaringen binnen het onderzoek naar de daling van de (jeugd)criminaliteit sinds de jaren 90 van de vorige eeuw (o.a. Berg et al., 2016; Tcherni-Buzzeo, 2019), te weten: de toegenomen beveiliging, de toegenomen digitalisering, de afgenomen maatschappelijke tolerantie voor risicogedrag, en het veranderde beleid op het terrein van politie en justitie. Op basis van deze maatschappelijke verklaringen kunnen in enkele gevallen dezelfde recidivetrends worden verwacht, waarbij meerdere verklaringen wijzen op een daling of juist op een stijging. Aan de hand van de huidige studie is het in deze gevallen echter niet mogelijk om exact te bepalen welke maatschappelijke verklaring verantwoordelijk is voor de gevonden recidiveontwikkeling onder jeugdige justitiabelen.

Toegenomen beveiligingsmogelijkheden
Allereerst stelt de beveiligingshypothese dat, door betere beveiliging van onder andere auto's, huizen en winkels, het minder makkelijk is om vermogensdelicten te plegen (security hypothesis; Farrell, Laycock & Tilley, 2015). Hierdoor is er minder winst te behalen, is de pakkans groter en wordt dit type criminaliteit minder aantrekkelijk. Als gevolg hiervan beginnen minder mensen aan een criminele carrière en plegen mensen minder frequent delicten (Berg et al., 2016). Bovendien wordt er gesteld dat wanneer bepaalde delicten minder makkelijk of minder aantrekkelijk zijn, mensen ook minder geneigd zullen zijn om andere delicten te gaan plegen (Farrell, Tilley & Tseloni, 2014; Farrell et al., 2011). Deze zogenoemde instaphypothese (*debut crime hypothesis*) stelt dat mensen hun criminele carrière vaak beginnen met een inbraak of een autodiefstal. Wanneer deze delicten minder makkelijk of minder aantrekkelijk zijn, zullen mensen minder snel aan een criminele carrière beginnen en daarom ook minder vervolgdelicten plegen. Hieraan verwant is de sluitsteenhypothese (*keystone hypothesis*) die stelt dat gestolen goederen, geld of auto's vervolgcriminaliteit mogelijk maken: wanneer inbraken en autodiefstallen door betere beveiliging minder voorkomen, leidt dit tot minder heling van gestolen goederen, minder geld om drugshandel te financieren en hebben potentiële criminelen geen vluchtauto voor een roofoverval (Farrell et al., 2011). Sivertsson en collega's (2020) veronderstellen op basis van de beveiligingshypothese, de instaphypothese en de sluitsteenhypothese dat zowel de participatie als de frequentie van jeugdcriminaliteit zal afnemen. Met betrekking tot recidive verwachten we:

Door de toegenomen beveiliging zal de recidive onder jeugdigen dalen.

Toegenomen digitalisering
Een tweede verklaring voor de daling van de jeugdcriminaliteit is de toegenomen digitalisering en hiermee het toegenomen gebruik van sociale media en smartphones (Weerman, 2017). Op basis van de routine-activiteitentheorie (Cohen & Felson, 1979) kan worden verwacht dat het hebben van meer ongestructureerde tijd zonder supervisie van volwassenen samenhangt met een grotere kans op crimineel gedrag. Jongeren die meer tijd doorbrengen met leeftijdsgenoten vertonen meer delinquent gedrag, met name wanneer het gaat om ongestructureerde activiteiten in de publieke ruimte zonder supervisie (Osgood et al., 1996). Daarentegen hangt tijd die jongeren *online* doorbrengen met leeftijdsgenoten niet samen met delinquent gedrag (Weerman et al., 2015), hoewel online tijdsbesteding wel gerelateerd lijkt aan de verscheidenheid van delicten die jeugdigen plegen (Meldrum & Clark, 2015). Vanwege de digitalisering besteden jongeren meer tijd online, aan gamen en sociale media, en minder ongestructureerde en ongecontroleerde tijd offline in de publieke ruimte. Zowel Baumer en collega's (2021) als Svensson en Oberwittler (2021) concluderen dat de afname van ongestructureerde tijd een verklarende factor is in de daling van de jeugdcriminaliteit in Amerika en Zweden. Daarnaast is door de opkomst van de smartphone en het mobiele internet de ongestructureerde en ongecontroleerde tijd die jeugdigen nog wél offline met leeftijdsgenoten in de publieke ruimte doorbrengen meer gericht op de telefoon. Wanneer er in deze tijd meer online afleiding en vermaak kunnen worden gevonden, is er minder behoefte om deze op straat te zoeken (Weerman, 2017). Hierdoor zullen jongeren minder geneigd zijn om offline delicten te plegen. Ook op basis van de digitaliseringshypothese kan worden verwacht dat minder jeugdigen een criminele carrière zullen beginnen[8] en met betrekking tot recidive verwachten we:

[8] Een alternatieve verklaring voor de digitaliseringshypothese is dat criminaliteit niet is afgenomen, maar zich heeft verplaatst van offline criminaliteit naar online criminaliteit ('cybercrime hypothesis'; o.a. Caneppele & Aebi, 2017). Farrell & Birks (2018) stellen echter dat de afname van offline criminaliteit en de toename van

Door de toegenomen digitalisering zal de recidive onder jeugdigen dalen.

Minder maatschappelijke tolerantie voor risicogedrag en meer sociale controle

Ten derde zijn er sociaal-culturele verklaringen voor de daling van jeugdcriminaliteit, welke met name zijn gericht op de afnemende maatschappelijke tolerantie voor risicogedrag en geweld, en de toegenomen sociale controle. Eisner (2014) en Pinker (2011) verklaren op deze manier de algemene daling van de (gewelds)criminaliteit sinds de jaren tachtig. Risicogedrag, zoals alcoholmisbruik, is steeds minder geaccepteerd (Eisner, 2014) en de sociale controle is steeds verder toegenomen (Tonry, 2014). Ook specifiek onder jongeren hebben deze ontwikkelingen zich de afgelopen tien jaar voorgedaan. Jongeren gebruiken minder drugs, drinken minder alcohol en er zijn minder voortijdige schoolverlaters (Berghuis & De Waard, 2017; Van der Laan & Beerthuizen, 2018). Een afname van de maatschappelijke tolerantie van risico- en delinquent gedrag zal jongeren naar verwachting vooral weerhouden om een criminele carrière te beginnen waardoor de participatie zal dalen. Zo concluderen zowel Baumer en collega's (2021) als Svensson en Oberwittler (2021) dat de afname van alcoholconsumptie onder jeugdigen een verklarende factor is in de daling van de jeugdcriminaliteit. Door de dalende maatschappelijke tolerantie voor delinquent gedrag zullen criminele of delinquente jongeren meer last hebben van een negatief label of stigma. Hierdoor worden zij 'afgesneden van conventionele kansen' (Sampson & Laub, 1993). Zij hebben minder kans op werk, stages of opleidingen, wat de kans vergroot dat zij hun criminele carrière zullen voortzetten (Bäckman et al., 2014). Bovendien kan een negatief label leiden tot een verandering in iemands identiteit of zelfbeeld, waar iemand zich vervolgens naar gaat gedragen (Augustyn et al., 2019). Dit wordt beide versterkt door de dalende participatie: naarmate minder jeugdigen in contact komen met justitie, zullen de jeugdigen die dat nog wel doen sterker afwijken van de norm. Een afname van de tolerantie voor delinquent gedrag kan daarom leiden tot een afname van de participatie, maar ook verwachten we dat:

Door de afgenomen maatschappelijke tolerantie van delinquent gedrag zal de recidive onder jeugdigen stijgen.

Doordat jongeren langer op school zitten is er meer sociale controle en hebben zij een groter belang om zich te conformeren aan de normen van leraren of klasgenoten (Sampson & Laub, 1993). Daarnaast geven jongeren aan dat hun ouders beter weten wat zij doen in hun vrije tijd (Van der Laan et al., 2021) waardoor de (ervaren) sociale controle groter zal zijn. Berg en collega's (2016) stellen bovendien dat door de vergrijzing de sociale controle is toegenomen: er zijn meer ouderen om minder jongeren in de gaten te houden. Een toename van de sociale controle zal vooral leiden tot een afname van de participatie in criminaliteit en in mindere mate invloed hebben op de recidive (Berg et al., 2016; Paternoster & Triplett, 1988; Sivertsson, Nilsson & Bäckman, 2020). Dit wordt verklaard vanuit het idee dat stelselmatige daders minder gevoelig zijn voor sociale controle. De taxonomie van Moffitt (1993) stelt immers dat jeugdigen die slechts tot op adolescente leeftijd criminaliteit plegen voornamelijk gedreven worden door sociale processen, zoals sociale controle of omgang met delinquente vrienden, terwijl jeugdigen die tot op latere leeftijd crimineel actief blijven voornamelijk gedreven worden door factoren die al in de kindertijd zijn ontstaan. Deze

cybercriminaliteit twee afzonderlijke processen zijn en er geen empirisch bewijs is voor een causaal verband tussen beiden. Omdat online criminaliteit in de door ons gebruikte data nog onvoldoende betrouwbaar geregistreerd wordt, kunnen we de tegenstrijdige hypotheses in de onderhavig studie niet toetsen.

laatste groep van stelselmatige daders zal naar verwachting dan ook minder invloed ervaren van een toename van sociale controle dan jeugdigen in een vroeg stadium van de criminele carrière. Een aanzienlijk deel van de jeugdige justitiabelen heeft vooralsnog echter een relatief korte criminele carrière achter de rug en zullen nog gevoelig zijn voor sociale controle. Om deze reden verwachten dat:

> Door de toegenomen sociale controle zal de recidive onder jeugdigen dalen.

Veranderend beleid van politie en justitie

Tot slot vormen trends in het beleid van politie en justitie een mogelijke vierde verklaring voor de daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit, waarvan gerichter politiewerk en de invoering van het adolescentenstrafrecht twee voorbeelden zijn. Allereest is er in het Nederlandse politiebeleid van de afgelopen jaren meer sprake van *focused policing* (Ferwerda, 2019): een integrale en gebiedsgerichte aanpak met een sterkere focus op frequente daders (*hot shots*), criminele jeugdgroepen (*hot groups*) en buurten met veel criminaliteit (*hot spots*) (Rokven, Beerthuizen & Van der Laan, 2016; Van Burik et al., 2013). Met het oog op de scheve geografische verdeling van de jeugdcriminaliteit in Nederland is deze gebiedsgerichte aanpak niet verwonderlijk; in 2019 werd 22% van de incidenten met jeugdigen geregistreerd in slechts 1% van de buurten (Van der Laan, Beerthuizen & Boot, 2021). Hoewel *focused policing* naar verwachting een gering effect zal hebben op de participatie in jeugdcriminaliteit – de aanpak is immers gericht op bekende daders die hun criminele carrière reeds begonnen zijn – zal het wel van invloed zijn op de recidive van jeugdigen. Over de richting van dit effect bestaat echter onduidelijkheid. Berg en collega's (2016) stellen dat gericht politiewerk in de Verenigde Staten zal leiden tot een daling van de recidive. Door het opsporen van frequente daders uit buurten met hoge criminaliteitscijfers kunnen deze daders voor langere tijd worden vastgezet, waardoor zij geen criminaliteit meer kunnen plegen en de recidive zal dalen. Vanuit Zweeds perspectief verwachten Sivertsson en collega's (2020) echter dat een dergelijke aanpak naast een daling (door incapacitatie; het (langer) vastzetten van daders) eveneens kan leiden tot een stijging van de recidive, omdat reeds bekende daders uit bekende wijken een grotere kans hebben om opnieuw gepakt te worden. Net als in Zweden worden in Nederland weinig lange gevangenisstraffen opgelegd waardoor er in vergelijking met de Verenigde Staten maar weinig mensen vastzitten (Young & Brown, 1993). Waar gericht politiewerk in de Verenigde Staten zal leiden tot meer en langere incapacitatie (en dus een daling van de recidive), zal dit in Nederland en Zweden naar verwachting dus minder het geval zijn. Niet alleen een daling, maar ook een stijging van de recidive is hierdoor mogelijk. In lijn met Sivertsson en collega's (2020), verwachten we daarom ook voor Nederland:

> Politiewerk dat zich meer gefocust op frequente daders en/of buurten met hoge criminaliteitscijfers kan zowel tot een stijging als tot een daling van de recidive leiden.

Daarnaast is in 2014 in Nederland het adolescentenstrafrecht ingevoerd. Dit betekent dat jongvolwassenen tot 23 jaar kunnen worden veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht.[9] Het jeugdstrafrecht wordt vooral toegepast op jongvolwassenen die relatief ernstige delicten hebben gepleegd. Waarschijnlijk om die reden is de recidive van jongvolwassenen veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht relatief hoog (Verweij & Tollenaar, 2020). Het aandeel jongvolwassenen in de groep jeugdige daders is voor

[9] Jongeren tot 21 jaar konden al langer worden vervolgd volgens het jeugdstrafrecht, maar dit gebeurt door de nieuwe aandacht voor deze regeling nu vaker (Van der Laan & Beerthuizen, 2018).

2014 al licht gestegen, vooruitlopend op de wetswijziging.[10] Mogelijk wordt de gestegen recidive onder de groep jeugdige justitiabelen sinds 2012 (deels) veroorzaakt door de groeiende groep jongvolwassenen met veelal ernstige delicten (en een relatief hoge recidive) die aan de groep van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen is toegevoegd. Om deze reden verwachten we:

> Door de invoering van het adolescentenstrafrecht zal de recidive onder jeugdigen stijgen.

2.3 Ongelijkheid in de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit en recidive

De bovengenoemde verklaringen voor de algemene ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit, en daarmee voor de recidive, zullen echter niet voor iedere jeugdige op dezelfde manier uitpakken. Verschillende onderzoeken laten zien dat de criminaliteit sterker daalt onder groepen met een gunstige sociaaleconomische situatie (Fernández-Molina & Bartolomé Gutiérrez, 2020; Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017). Twee Nederlandse studies stellen bovendien dat de criminaliteit vooral daalt onder groepen die toch al weinig in contact kwamen met politie (Goudriaan & Kessels, 2016; van Ham & Ferwerda, 2016). Op basis van deze studies kan worden verwacht dat er scheefgroei ontstaat in jeugdcriminaliteit, waarbij de daling vooral zal optreden onder de beter bedeelden in de maatschappij. In deze paragraaf stellen we specifieke verwachtingen op over de recidivetrends voor specifieke groepen jeugdigen in Nederland.

Toegenomen beveiligingsmogelijkheden
Vooral personen uit hogere inkomensgroepen zullen profiteren van de toegenomen mogelijkheden om zichzelf, hun huizen en hun auto's te beveiligen. Slachtofferschap van criminaliteit daalt hierdoor sterker onder hogere inkomensgroepen dan onder lagere inkomensgroepen (Hunter & Tseloni, 2016). Mensen met een hoog inkomen wonen vaak gesegregeerd in bepaalde buurten. In deze buurten zullen niet alleen minder mensen slachtoffer worden van criminaliteit, maar zullen ook minder mensen dader worden. Een verklaring hiervoor is dat in hogere inkomensbuurten criminaliteit minder makkelijk te plegen is – de beveiliging neemt juist in deze buurten toe – dan in buurten met een lagere sociaaleconomische status. Daarnaast worden misdrijven, zoals woninginbraken, vaak dicht bij huis gepleegd (Bernasco & Nieuwbeerta, 2005). De kans op een woninginbraak wordt zelfs 55% kleiner met elke kilometer dat een huis zich verder weg bevindt van het huis van de inbreker (Vandeviver & Bernasco, 2020). In buurten met lagere sociaaleconomische status blijft het vervolgens normaler om delicten te plegen, waardoor jongeren crimineel gedrag 'aanleren' (Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017), terwijl het in hoge inkomensbuurten minder normaal wordt. Op basis van de beveiligingshypothese verwachten we:

> De daling van recidive is onevenredig verdeeld over buurten en individuen. Vooral onder jeugdigen uit gezinnen met hogere huishoudensinkomens en uit buurten met een hogere woningwaarde zal de recidive dalen.

Toegenomen digitalisering
Personen uit hogere inkomensgroepen zullen naast de toegenomen beveiliging ook het meest profiteren van de toegenomen digitalisering. Vanwege digitalisering en sociale media zijn jeugdigen minder gaan rondhangen op straat en zitten ze vaker thuis

[10] Dit betreft deels jongvolwassenen tot 23 jaar die deelnamen aan pilots van het adolescentenstrafrecht in Oost- en Noord-Nederland (Van der Laan et al., 2016).

(Weerman, 2017). Dit geldt waarschijnlijk sterker voor jeugdigen die een eigen kamer hebben waar ze ongestoord kunnen gamen of online kunnen zijn, dan voor jeugdigen in grotere gezinnen en kleinere huizen. *Overcrowding* (meer personen dan kamers in een huis) hangt samen met delinquentie (Fischer, 1984). Dit komt mogelijk doordat overcrowding leidt tot conflicten tussen ouders en kinderen, en maakt dat kinderen meer tijd buiten doorbrengen waar ze ontvankelijker zijn voor invloeden van buitenaf (Slootman & Tillie, 2006). Vooral jeugdigen in ruime woningen die zich met name bevinden in buurten met een hogere woningwaarde en een lagere mate van stedelijkheid, zullen door de digitalisering minder op straat hangen. Dit effect zal minder sterk zal zijn voor jeugdigen die krapper behuisd zijn. Op basis van de digitaliseringshypothese verwachten we:

> De daling van recidive is onevenredig verdeeld over buurten en individuen. Vooral onder jeugdigen uit gezinnen met hogere huishoudensinkomens en uit buurten met een hogere woningwaarde en een mindere mate van stedelijkheid zal de recidive dalen.

Minder maatschappelijke tolerantie voor risicogedrag en meer sociale controle

Door de afgenomen maatschappelijke tolerantie voor criminaliteit wordt verwacht dat jeugdigen die worden veroordeeld, en vooral ex-JJI-pupillen, last zullen hebben van een negatief label of stigma. Ook deze trend zal verschillen tussen groepen jeugdigen. Jeugdigen veroordeeld voor zwaardere delicten zullen te maken krijgen met een sterker negatief label dan jeugdigen met lichtere delicten. Uit literatuuronderzoek van Van den Berg en collega's (2017) blijkt dat de kans op een positieve reactie op een sollicitatie kleiner is naarmate (fictieve) sollicitanten een ernstiger delict of een langere gevangenisstraf vermelden. Jeugdigen uit hogere sociaaleconomische klassen en jeugdigen zonder migratieachtergrond lopen minder risico om, bij hetzelfde gedrag als jeugdigen uit lagere sociaaleconomische klassen en jeugdigen met een migratieachtergrond, een negatief label te krijgen (Pesta, 2018). Ook wanneer zij wel een negatief label krijgen, zijn de gevolgen hiervan minder groot (Augustyn et al., 2019; Pager, 2003; Pesta, 2018). Pesta (2018) laat zien dat zwarte Amerikanen bij eenzelfde overtreding een grotere kans hebben om geschorst te worden op school dan witte Amerikanen en dat het effect van een schorsing op latere criminaliteit sterker is voor zwarte Amerikanen. Pager (2003) vindt daarnaast een sterk negatief effect van een strafblad op baankansen – een afname van 50% – maar concludeert eveneens dat dit effect nog sterker is voor zwarte dan voor witte Amerikanen. Onderzoek in Nederland (Van den Berg et al., 2017; Van den Berg et al., 2020) vindt een negatief effect van zowel een niet-westerse afkomst als een strafblad op de kans op een positieve reactie op een sollicitatie. Dit onderzoek kan echter niet aantonen dat het negatieve effect van een strafblad sterker is voor mensen met een niet-westerse afkomst. Wel vinden Wermink en collega's (2015) dat in Nederland mensen met een migratieachtergrond voor eenzelfde delict een grotere kans hebben om veroordeeld te worden tot een gevangenisstraf. Daarnaast kan worden verondersteld dat ook de toegenomen sociale controle niet voor iedere jeugdige eenzelfde invloed heeft op recidive. Gottfredson en Hirschi (1990) stellen dat stelselmatige daders gekenmerkt worden door een lage mate van zelfcontrole en een onvermogen om maatschappelijke binding te vinden. Hierdoor zullen zij slechts beperkt vatbaar zijn voor toenemende sociale controle, in lijn met het idee van Moffitt (1993) dat jeugdigen die alleen tijdens hun adolescentie criminaliteit plegen gedreven worden door sociale processen, terwijl stelselmatige daders voornamelijk gedreven worden door factoren die al in de kindertijd zijn ontstaan. Toenemende sociale controle zal dus vooral *first offenders* weerhouden van

het opnieuw plegen van delicten. Op basis van de afgenomen maatschappelijke tolerantie voor risicogedrag, het *labeling effect* en de toegenomen sociale controle verwachten we:

> De daling van recidive is onevenredig verdeeld over individuen. Vooral onder jeugdigen uit gezinnen met een lager huishoudensinkomen, een migratieachtergrond, en met eerdere en ernstigere delicten zal de recidive stijgen.

Veranderend beleid van politie en justitie

Tot slot kan worden verwacht dat veranderingen in het beleid van politie en justitie (zoals gerichter politiewerk) leiden tot een stijging van de recidive onder specifieke groepen jeugdigen. Er zijn aanwijzingen dat gerichter politiewerk zich vooral focust op personen uit achterstandsbuurten (Berg et al., 2016; Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017) en de stijging om deze reden ongelijk verdeeld zal zijn. Wanneer het beleid van politie en justitie zich meer richt op frequente daders in buurten met hogere criminaliteitscijfers zullen vooral jongeren met eerdere delicten en jongeren in deze buurten een grotere kans hebben om opnieuw met justitie in contact te komen. Op basis van veranderingen in het beleid van politie en justitie, en dan met name gerichter politiewerk, verwachten we:

> De daling van recidive is onevenredig verdeeld over buurten en individuen. Vooral onder jeugdigen met eerdere delicten en uit buurten met hogere criminaliteitscijfers zal de recidive toenemen.

3 Methoden

In dit hoofdstuk worden de in dit onderzoek gebruikte data en methoden beschreven. Daarbij gaan we in op de afbakening van de onderzoekpopulaties, de gebruikte databronnen en de operationalisatie van de variabelen. Ten slotte beschrijven we welke beschrijvende en verklarende statistische analyses we hebben gebruikt.

3.1 Afbakening onderzoekspopulaties

Dit onderzoek beschrijft de recidive van twee verschillende onderzoekspopulaties: jeugdige daders en ex-JJI-pupillen, tezamen aangeduid als jeugdige justitiabelen. Voor beide onderzoeksgroepen beschrijven we de cohorten 2008 tot en met 2017, waarbij de recidiveprevalentie en -frequentie wordt bepaald in de twee jaar na (de inschrijf-datum van) de strafzaak waarvoor de jeugdige vervolgd is of de twee jaar na uitstroom uit de JJI, dus tot eind 2019. Het gaat om dezelfde onderzoekspopulaties en dezelfde cohorten als in het rapport 'recidive onder justitiabelen in Nederland' (Verweij et al., 2021).

3.1.1 Jeugdige daders

Jeugdige daders zijn personen met een strafzaak naar aanleiding van een misdrijf afgedaan via het jeugdstrafrecht waarvan de strafzaak is afgedaan met een transactie, een beleidssepot, een strafbeschikking door het Openbaar Ministerie (OM), of een straf of maatregel opgelegd door de rechter. Personen die zijn vrijgesproken en personen die een strafzaak hebben naar aanleiding van een overtreding behoren dus niet tot de jeugdige daders. Het onderscheid tussen jeugdige daders en volwassen daders wordt gemaakt door na te gaan of een strafzaak is afgedaan op basis van het jeugdstrafrecht of het volwassenstrafrecht.[11,12] Hierdoor kunnen ook meerderjarigen onder de groep jeugdige daders vallen (Verweij et al., 2021; Weijters et al., 2019). Jongvolwassenen tot 21 jaar konden al veroordeeld worden via het jeugdstrafrecht, maar met de invoering van het adolescentenstrafrecht in 2014 is dit verruimd tot 23 jaar en wordt de mogelijkheid om jongvolwassenen te berechten via het jeugdstrafrecht vaker gebruikt. Hierdoor is het aandeel meerderjarigen in de groep jeugdige daders toe-genomen (Van der Laan & Beerthuizen, 2018).

Daders behoren tot het cohort 2008 wanneer zij een strafzaak hebben met een geldige afdoening in 2008, dat wil zeggen een strafzaak die is afgedaan met een transactie, strafbeschikking of beleidssepot door het OM, of met een straf of maatregel opgelegd door de rechter. Wanneer een dader binnen één kalenderjaar meerdere zaken heeft, geldt de eerste zaak met een geldige afdoening binnen het jaar als uitgangszaak. Een persoon kan dus maar eenmaal per cohort voorkomen. Een persoon kan wel in

[11] Jeugdige daders worden hierdoor op dezelfde manier bepaald als in overig WODC-onderzoek (Recidive onder justitiabelen in Nederland/Monitor Jeugdcriminaliteit). Wanneer alleen jeugdige daders die op de pleegdatum van het delict jonger dan 18 jaar waren worden bekeken, zijn dezelfde trends in recidive zichtbaar.

[12] Om te bepalen of een zaak is afgedaan volgens het jeugdstrafrecht en dus te bepalen of iemand een jeugdige dader is zijn er vier criteria. Wanneer deze criteria elkaar tegenspreken, prevaleren eerder genoemde boven later genoemde criteria. Deze criteria zijn: 1) geregistreerd als veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht, 2) veroordeeld door de kinderrechter, 3) een sanctie opgelegd gekregen die alleen aan jeugdigen kan worden opgelegd (bv. jeugddetentie) en 4) minderjarig op de pleegdatum van één van de feiten in de zaak.

meerdere cohorten voorkomen, wanneer hij of zij in een ander kalenderjaar opnieuw een zaak heeft met een geldige afdoening die is afgedaan volgens het jeugdstrafrecht (Verweij et al., 2021).

3.1.2 Ex-JJI-pupillen

Ex-JJI-pupillen zijn personen die uitstromen naar de vrije maatschappij na verblijf in een Justitiële Jeugdinrichting (JJI). De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) verstrekt gegevens vanuit het Jeugdvolgsysteem (JVS) aan het WODC over instroom en uitstroom uit JJI's en de parketnummers van de strafzaken op basis waarvan iemand in een JJI verblijft. Op basis van deze gegevens worden personen geselecteerd die uitstromen uit een JJI. Personen zonder uitstroomdatum zitten (waarschijnlijk) nog vast en worden om die reden verwijderd. Personen van wie de instroomdatum onbekend is worden verwijderd, omdat het voor deze groep niet mogelijk is aansluitende verblijven samen te nemen. Wanneer personen aansluitend verschillende verblijven in een JJI hebben, worden deze verblijven samengenomen tot één verblijf. Wanneer personen verschillende verblijven hebben (niet per se aansluitend) naar aanleiding van dezelfde strafzaak worden deze zaken ook samengenomen. Alleen de laatste uitstroomdatum geldt in deze beide gevallen als uitstroomdatum uit een JJI. Personen die overlijden voor of op de dag van uitstroom en personen die niet gekoppeld kunnen worden aan de OBJD (de database met gegevens over hun recidive) worden verwijderd.[13] Meerderjarige daders kunnen worden veroordeeld tot een verblijf in een JJI, en sinds de invoering van het adolescentenstrafrecht gebeurt ook dit vaker. Hierdoor is ook in de groep ex-JJI-pupillen het aandeel 18-plussers toegenomen (Verweij et al., 2021).[14]

Ex-JJI-pupillen behoren tot het cohort 2008 wanneer zij in het jaar 2008 uitstromen uit een JJI. Wanneer een ex-JJI-pupil binnen één kalenderjaar meerdere malen uitstroomt uit een JJI (na niet aansluitende verblijven, op basis van verschillende strafzaken) wordt de recidive bekeken vanaf het eerste moment van uitstroom. Een persoon kan dus maar eenmaal per cohort voorkomen. Een persoon kan wel in meerdere cohorten voorkomen, wanneer hij of zij in een ander kalenderjaar opnieuw uitstroomt uit een JJI (Verweij et al., 2021).

De onderzoekspopulaties jeugdige daders en ex-JJI-pupillen overlappen deels. Een deel van de jeugdige daders wordt veroordeeld tot een verblijf in een JJI en behoort daarom na uitstroom uit de JJI ook tot de groep ex-JJI-pupillen. De meeste ex-JJI-pupillen zijn ook jeugdige daders, terwijl een klein deel van de ex-JJI-pupillen na een voorlopige hechtenis vrijgesproken wordt en zodoende niet tot de groep jeugdige daders behoort.[15] Daarnaast is het ook mogelijk dat een persoon naar aanleiding van dezelfde strafzaak in het ene cohort als jeugdige dader wordt aangemerkt en in het andere cohort als ex-JJI-pupil: iemand die in 2008 wordt veroordeeld tot een verblijf in een JJI en in 2009 uitstroomt is een jeugdige dader in het cohort 2008 en een ex-JJI-pupil in het cohort 2009.

---

[13] In tegenstelling tot in het rapport 'Recidive onder justitiabelen in Nederland (Verweij et al., 2021) zijn in dit onderzoek personen die na uitstroom uit een JJI nog vier volledige jaren niet vrij zijn (verblijven in een PI of JJI) behouden in de onderzoekgroep. Het gaat om 29 ex-JJI-pupillen

[14] Wanneer alleen ex-JJI-pupillen die op de pleegdatum van het delict jonger dan 18 jaar waren worden bekeken, zijn dezelfde trends in recidive zichtbaar.

[15] Ook gijzeling wegens niet betaalde (verkeers)boetes wordt incidenteel in een JJI ten uitvoer gelegd. Dit houdt in dat een jeugdige wordt ingesloten in een JJI om hem/haar te dwingen de boete te betalen. Ook deze groep ex-JJI-pupillen behoort niet tot de jeugdige daders.

Tabel 1 Aantal jeugdige daders en ex-JJI-pupillen per cohort

	Jeugdige daders	Ex-JJI-pupillen
2008	24.653	2.130
2009	21.580	1.994
2010	18.296	2.025
2011	16.482	1.763
2012	15.425	1.562
2013	11.049	1.176
2014	9.825	1.137
2015	9.258	1.079
2016	9.012	1.106
2017	8.918	1.106

Bron: JVS en OBJD

3.2 Databronnen

In dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van verschillende databronnen. De afbakening van de groep ex-JJI-pupillen is gemaakt op basis van data uit het Jeugdvolgsysteem (JVS). Gegevens over de afdoening van strafzaken en dus de afbakening van de groep jeugdige daders en gegevens over het strafrechtelijk verleden en de recidive van beide onderzoeksgroepen komen uit de Onderzoeks- en beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). Daarnaast worden gegevens over persoonskenmerken uit het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikt. In de volgende paragrafen worden deze verschillende databronnen beschreven en vervolgens wordt ingegaan op hoe informatie uit al deze bronnen is gecombineerd en hoe daarbij de privacy van de jeugdige justitiabelen is gewaarborgd.

3.2.1 Jeugdvolgsysteem (JVS)

In het JVS registreert de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) wie er wanneer vastzitten in een JJI. In deze bestanden is onder andere informatie opgenomen over de in- en uitstroomdatum in de inrichtingen de (parketnummers van de) strafzaken op basis waarvan iemand gedetineerd is. Op basis van dit bestand wordt bepaald wie er tot de onderzoeksgroep ex-JJI-pupillen behoren.

3.2.2 Onderzoeks- en beleidsdatabases Justitiële documentatie (OBJD)

De OBJD is een gepseudonimiseerde versie van het Justitieel Documentatiesysteem (JDS) bedoeld voor wetenschappelijk onderzoek. In deze systemen worden alle Nederlandse justitiecontacten van personen van twaalf jaar of ouder geregistreerd. Het gaat hierbij alleen om criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM. Delicten die niet worden opgespoord of niet aan het OM worden doorgegeven blijven buiten beschouwing. Justitiële gegevens worden na een bepaalde termijn verwijderd uit het JDS, maar zijn in de OBJD bewaard gebleven. De OBJD bevat alle justitiecontacten van personen sinds 1996 en van alle personen met justitiecontacten na 1996 ook alle eerdere justitiecontacten. De OBJD wordt elk kwartaal ververst met nieuwe informatie uit het JDS. Wij gebruiken in dit onderzoek de versie van de OBJD

van juli 2020, waarin dus alle delicten die voor juli 2020 bekend waren bij het OM zouden moeten zijn geregistreerd. De OBJD wordt gebruikt om te bepalen wie er tot de onderzoeksgroep jeugdige daders behoren. Daarnaast wordt de OBJD gebruikt om voor zowel de jeugdige daders als de ex-JJI-pupillen de recidive en het strafrechtelijk verleden te bepalen.

3.2.3 Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB)

Het SSB is een stelsel van registratiebestanden van het CBS. Op basis van registratiegegevens van onder andere de Basisregistratie Personen (BRP) en de belastingdienst is informatie beschikbaar over alle inwoners van Nederland. Wij gebruiken verschillende deelbestanden uit het SSB.

Persoonskenmerken (GBAPERSOONSTAB)
Dit bestand geeft informatie over persoonlijke kenmerken van alle inwoners van Nederland. Specifiek gebruiken we informatie over geslacht, leeftijd, leeftijd van de ouders en etniciteit van jeugdige justitiabelen.

Sociaaleconomische kenmerken (SECMBUS)
Dit bestand geeft per maand informatie over inkomensbronnen van een persoon: heeft iemand werk, een uitkering of geen geregistreerd inkomen? Voor jongeren ouder dan 16 is ook bekend of iemand staat ingeschreven bij een opleiding. Voor jongeren tot en met 16 jaar wordt verondersteld dat iedereen een opleiding volgt. We gebruiken dit bestand om, voor jeugdige justitiabelen ouder dan 16, in kaart te brengen of zij actief zijn in school of in werk.

Huishoudenskenmerken (GBAHUISHOUDENSBUS)
Dit bestand bevat longitudinale informatie over de plaats in het huishouden en het type huishouden van alle personen die geregistreerd staan in de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Op basis van dit bestand bekijken we de huishoudenssituatie en het aantal (thuiswonende) broers en zussen van jeugdige justitiabelen.

Opleidingsniveau (HOOGSTOPLTAB)
Dit bestand bevat informatie over het hoogst gevolgde en hoogst behaalde opleidingsniveau op 1 oktober van elk jaar. We gebruiken dit bestand om voortijdig schoolverlaters te identificeren. Dit zijn mensen die geen opleiding volgen (op basis van SECMBUS) en geen startkwalificatie hebben (een hoogst behaalde opleiding op ten minste mbo2-, havo- of vwo-niveau).

Huishoudensinkomen (INHATAB/IHI)
Dit bestand bevat informatie over het jaarlijkse huishoudensinkomen van alle huishoudens die in Nederland hun aangifte inkomstenbelasting doen. We gebruiken dit bestand om het inkomen te bepalen van het huishouden waar jeugdige justitiabelen wonen.

Buurtkenmerken (GBAADRESOBJECTBUS)
Op basis van dit bestand kunnen (geanonimiseerde) adressen worden achterhaald van alle personen die ingeschreven staan in de GBA. Op basis van het adres kan worden bepaald in welke buurt iemand woont. We gebruiken statistieken van het CBS over verschillende kenmerken van de buurten waar jeugdige justitiabelen wonen: de gemiddelde woningwaarde, criminaliteit in de buurt en de stedelijkheid van de buurt.

3.2.4 *Koppeling databestanden en privacy*

De verschillende databestanden bevatten privacygevoelige informatie en zijn op verschillende manieren geanonimiseerd om persoonsidentificatie te voorkomen. Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zijn de databestanden aan elkaar gekoppeld. In deze paragraaf beschrijven we hoe deze koppelingen zijn gemaakt en wat er is gedaan om de privacy van de betrokkenen te beschermen.

Personen in het JVS hebben een uniek strafrechtketennummer (SKN). Dit SKN alsmede de parketnummers (PKN) van strafzaken worden versleuteld zodat deze niet meer identificerend zijn. Op basis van de geboortedatum, het versleutelde SKN en het versleutelde PKN wordt een versleuteld JDS-nummer (SJDS) gekoppeld aan het JVS. Op basis van dit SJDS-nummer kan het JVS worden gekoppeld aan de OBJD. Hierdoor ontstaat een versleuteld analysebestand met voor alle ex-JJI-pupillen gegevens over de uitstroomdatum uit de JJI en gegevens over hun strafrechtelijk verleden en recidive. De gegevens over (de datum veroordeling, strafrechtelijk verleden en recidive van) de jeugdige daders komen uit de OBJD en zijn dus al geanonimiseerd. Aan beide bestanden wordt op basis van het SJDS een versleuteld Burgerservice-nummer (BSN) gekoppeld. Het BSN is nodig om de koppeling te kunnen maken met de data uit het SSB.

De gegevens uit het SSB zijn alleen beschikbaar in een beveiligde omgeving die beheerd wordt door het CBS waar onderzoekers onder voorwaarden toegang toe krijgen.[16] De SSB-bestanden staan hier geanonimiseerd opgeslagen. Het BSN is versleuteld en vervangen door een uniek Random Identificatie Nummer (RIN), op basis waarvan alle SSB-bestanden aan elkaar kunnen worden gekoppeld.

Om de analysebestanden met gegevens uit de OBJD en het JVS te kunnen koppelen met het SSB worden versleutelde BSN's ontsleuteld. Deze ontsleuteling wordt uitgevoerd door de databeheerder van het WODC. Alleen zij hebben toegang tot de ontsleutelde gegevens. Dit bestand wordt vervolgens via een beveiligde upload-procedure naar het CBS verstuurd, waarna het CBS het bestand versleutelt (BSN vervangen door RIN) en het versleutelde bestand beschikbaar stelt in de CBS-omgeving. In deze beveiligde omgeving kunnen de onderzoekers het bestand vervolgens koppelen met bestanden uit het SSB en de analyses uitvoeren. Het is niet mogelijk om persoonsgegevens uit deze beveiligde omgeving te halen. Wel is het mogelijk om de resultaten van onze analyses (op geaggregeerd niveau) te exporteren uit de beveiligde omgeving.[17] Alle analyses zijn uitgevoerd in de beveiligde CBS-omgeving. Dit betekent dat alleen jeugdige justitiabelen met een geldig BSN-nummer (dat kon worden versleuteld en vervangen door een RIN) zijn opgenomen in de analyses. Om die reden kunnen de recidivecijfers iets afwijken van de cijfers in laatste recidivemeting (Verweij et al., 2021).

[16] Zie www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen voor meer informatie.

[17] De resultaten mogen niet onthullend zijn voor individuen. Gegevens over individuen of zeer kleine groepen mogen daarom niet worden geëxporteerd.

3.3 Operationalisering variabelen

3.3.1 Recidive

Algemene recidive
In dit onderzoek beschrijven we de algemene recidive. Als algemene recidive tellen alle nieuwe, geldige justitiecontacten naar aanleiding van een misdrijf. Justitiecontacten zijn geldig wanneer zij niet zijn geëindigd in vrijspraak of een (technisch) sepot. Justitiecontacten die nog niet zijn afgedaan tellen wél mee (Verweij et al., 2021; Wartna, Blom & Tollenaar, 2011). Hiervoor is gekozen omdat meer dan 85% van de vervolgingen uiteindelijk eindigt in een schuldigverklaring (Van Tulder, Meijer & Van Rosmalen, 2017)

Start van de recidivemeting
De recidive van jeugdige daders wordt gemeten vanaf de inschrijfdatum van de uitgangszaak. Dit is de datum waarop de zaak is geregistreerd bij het OM, welke (meestal) eerder is dan de datum waarop de zaak wordt afgedaan. Wanneer de zaak wordt afgedaan met een vrijheidsstraf wordt de geschatte duur van de vrijheidsstraf[18] afgetrokken van de duur tot de recidive (de periode tussen de inschrijfdatum van de uitgangszaak en de pleegdatum van een recidivedelict). In feite wordt, wanneer een vrijheidsstraf is opgelegd, de recidive dus bepaald vanaf de geschatte datum dat iemand vrijkomt na een vrijheidsstraf. Wanneer iemand een delict pleegt tijdens deze (geschatte duur van de) vrijheidsstraf, bijvoorbeeld tijdens een proefverlof, telt de strafzaak naar aanleiding van dit delict niet mee bij het bepalen van de recidiveprevalentie (en ook niet bij het bepalen van het strafrechtelijk verleden).

De tweejarige recidiveprevalentie wordt voor jeugdige daders bepaald over de periode van precies twee jaar na het geschatte einde van de vrijheidsstraf of, als er geen vrijheidsstraf is opgelegd, precies twee jaar na de inschrijfdatum van de uitgangszaak. Recidivefrequentie wordt voor jeugdige daders bepaald vanaf de inschrijfdatum van de uitgangszaak tot precies twee jaar daarna. Alle nieuwe strafzaken in deze periode tellen mee, ook strafzaken naar aanleiding van delicten gepleegd tijdens een vrijheidsstraf. Alle delicten gepleegd voor de inschrijfdatum van de uitgangszaak tellen mee bij het bepalen van het strafrechtelijk verleden.

Voor ex-JJI-pupillen wordt de recidiveprevalentie en -frequentie gemeten vanaf de datum waarop iemand uitstroomt uit een JJI tot precies twee jaar daarna. Delicten gepleegd tijdens (proef)verlof worden niet meegeteld, aangezien op dat moment de detentie nog niet is afgelopen (Verweij et al., 2021). Alle delicten gepleegd voor de uitstroomdatum uit de JJI tellen mee bij het bepalen van het strafrechtelijk verleden, dus ook de delicten gepleegd tijdens een proefverlof.

Recidiveprevalentie
De recidiveprevalentie is het aandeel justitiabelen dat recidiveert. Daarbij wordt rekening gehouden met dat mensen kunnen overlijden en daarom mogelijk een kortere periode het risico lopen om te recidiveren.[19] We bepalen de tweejarige

[18] De geschatte duur van de vrijheidsstraf wordt bepaald op basis van de vonnisduur, minus de verwachte voorwaardelijke (voorheen vervroegde) invrijheidsstelling (V.I.).
[19] De tweejarige recidiveprevalentie is bepaald als het aandeel justitiabelen dat binnen twee jaar zou recidiveren indien alle justitiabelen de volledige twee jaar de kans zouden hebben om te recidiveren. Wanneer mensen binnen twee jaar overlijden hebben zij niet de volledige twee jaar de kans om te recidiveren. Hiermee wordt rekening gehouden bij het bepalen van de recidiveprevalentie door te

recidiveprevalentie: het aandeel mensen met minstens één nieuwe strafzaak met een geldige afdoening naar aanleiding van een delict waarvan de pleegdatum binnen (exact) twee jaar na de startdatum van de recidivemeting ligt.

Bij het bepalen van de recidiveprevalentie wordt alleen gekeken naar het eerste recidivedelict na de startdatum van de recidivemeting en niet naar eventuele volgende delicten. Voor ex-JJI-pupillen tellen alleen delicten met een pleegdatum binnen twee jaar na uitstroom uit de JJI mee bij het bepalen van de tweejarige recidiveprevalentie. Voor jeugdige verdachten zonder vrijheidsstraf op basis van de uitgangszaak tellen delicten met een pleegdatum binnen twee jaar na de inschrijfdatum van de uitgangszaak mee bij het bepalen van de recidiveprevalentie. Wanneer een vrijheidsstraf is opgelegd, tellen delicten met een pleegdatum binnen twee jaar na de geschatte datum van invrijheidsstelling mee bij het bepalen van de recidiveprevalentie. Er wordt bij het bepalen van de recidiveprevalentie geen rekening gehouden met eventuele andere detentieperiodes tussen de startdatum van de recidivemeting en het eerste recidivedelict[20] (Wartna, Blom & Tollenaar, 2011).

Recidivefrequentie

Bij het bepalen van de recidivefrequentie wordt niet alleen de eerste strafzaak meegeteld, maar alle nieuwe strafzaken naar aanleiding van een delict met een pleegdatum binnen een bepaalde periode. We bepalen de recidivefrequentie met controle voor incapacitatie door detentie. We volgen jeugdige daders precies twee jaar vanaf de inschrijfdatum van de uitgangszaak en ex-JJI-pupillen precies twee jaar vanaf de uitstroomdatum uit de JJI. Alle nieuwe strafzaken naar aanleiding van delicten met een pleegdatum binnen deze periode tellen mee.[21]

De recidivefrequentie is het gemiddeld aantal nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid *per recidivist*. Een deel van de jeugdige daders en ex-JJI-pupillen recidiveert niet binnen twee jaar na de inschrijfdatum van de uitgangszaak of de uitstroomdatum uit de JJI. Bij het bepalen van de recidivefrequentie wordt het gemiddelde bepaald over alleen die justitiabelen die minstens één nieuwe strafzaak hebben binnen deze periode van twee jaar.

Bij het bepalen van de recidivefrequentie wordt rekening gehouden met de *exposuretijd*: het aantal dagen dat mensen binnen de periode van twee jaar op vrije voeten zijn (Verweij et al., 2021). De exposuretijd wordt bepaald als (2x365=)730 minus het aantal dagen dat mensen binnen deze twee jaar doorbrengen in (verschillende) detenties.[22] De recidivefrequentie wordt bepaald als:

$$(\text{Voor alle recidivisten})\ \frac{\text{Totaal aantal strafzaken}}{\text{Exposuretijd}}\ \text{X}\ 365$$

censureren. Aangezien er bijna geen jeugdige justitiabelen overlijden, is de tweejarige recidiveprevalentie bijna gelijk aan het aandeel jeugdige justitiabelen dat binnen twee jaar (minstens één keer) recidiveert.

20 Het zal waarschijnlijk ook zeer weinig voorkomen dat mensen na een veroordeling (en na het uitzitten van de eventuele bijbehorende straf) of na uitstroom uit een JJI, opnieuw vastzitten nog voor zij een nieuw delict hebben gepleegd.

21 Dus ook eventuele strafzaken die gepleegd zijn binnen de geschatte periode van detentie op basis van de uitgangszaak of binnen overige periodes van detentie.

22 De correctie voor incapacitatie is mogelijk doordat detentiegegevens over verblijf in een PI of JJI gekoppeld kunnen worden aan de recidivegegevens. Hierbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat extramurale gedeeltes, waarbij iemand nog wel onder de verantwoordelijkheid van de DJI staat maar niet meer in de gevangenis zit, worden geteld als insluitingstijd (Verweij et al., 2021).

Bij het rapporteren van de recidivefrequentie worden mensen met een exposuretijd van dertig dagen[23] of minder weggelaten. Deze mensen zijn binnen de periode van twee jaar minder dan een maand vrij. Wanneer zij in deze korte tijd wel zouden recidiveren, leidt dat tot een zeer hoog gemiddeld aantal strafzaken per jaar (Verweij et al., 2021). Om te voorkomen dat deze zeer hoge waarden sterke invloed hebben op het gemiddelde aantal strafzaken per jaar worden mensen met een exposuretijd van dertig dagen of minder weggelaten (Tollenaar, 2018). Om te voorkomen dat er te veel mensen zijn met een korte exposuretijd, waardoor het gemiddelde aantal strafzaken per jaar minder betrouwbaar wordt, is het nodig om personen over een voldoende lange periode te volgen (Tollenaar, 2018). Tollenaar (2018) kiest voor een periode van vier jaar, omdat dit ook voor groepen die relatief vaak en lang vastzitten nog stabiele cijfers oplevert. Jeugdige justitiabelen zitten minder vaak en minder lang vast: slechts 0,1% van de jeugdige daders en 0,9% van de ex-JJI-pupillen heeft, wanneer mensen twee jaar worden gevolgd, een exposuretijd van minder dan dertig dagen. Hierdoor is het mogelijk om voor jeugdige justitiabelen de recidivefrequentie met controle voor incapacitatie te bepalen wanneer mensen slechts twee jaar worden gevolgd. Een volgtijd van twee in plaats van vier jaar heeft twee voordelen. Ten eerste kan hierdoor de frequentie van meer recente cohorten worden bepaald, waardoor we ook de trends in recidive*frequentie* tot en met cohort 2017 kunnen laten zien. Daarnaast zal het aantal recidivedelicten per tijdseenheid niet constant zijn, maar, juist bij jeugdige justitiabelen, veelal afnemen naarmate mensen ouder worden. Een gemiddelde over meerdere jaren geeft daardoor minder goed inzicht in het werkelijke aantal delicten per tijdseenheid.

3.3.2 Stafrechtelijk verleden

De verschillende variabelen met betrekking tot het strafrechtelijk verleden worden bepaald op basis van de OBJD. We bekijken het aantal eerdere justitiecontacten (met een geldige afdoening) en maken daarbij onderscheid tussen personen met en zonder eerdere contacten. Daarnaast onderscheiden we groepen jeugdige justitiabelen op basis van het type delict van de uitgangszaak (geweld en zeden, vermogen met geweld, vermogen zonder geweld en overig).[24] Ten slotte kijken we naar de leeftijd ten tijde van het eerste justitiecontact.

3.3.3 Demografische kenmerken

Geslacht, leeftijd en migratieachtergrond worden bepaald op basis van de registratiebestanden van het CBS (GBAPERSOONSTAB). Deze kenmerken zijn ook geregistreerd in de OBJD, maar kennen daar aanzienlijk meer missende waarden. Bij migratieachtergrond hanteren we de CBS-definitie van etniciteit die gebaseerd is op het geboorteland van de ouders.[25] Leeftijd wordt bepaald op het moment van de start van de recidive-

[23] In een gevoeligheidsanalyse is ook de recidivefrequentie bepaald wanneer mensen met een exposuretijd van zestig dagen of minder worden weggelaten. Voor de meeste uitsplitsingskenmerken levert het uitsluiten van mensen met een exposuretijd van minder dan dertig dagen voldoende stabiele resultaten op. Voor sommige (kleine) groepen zijn er hoge pieken in recidivefrequentie te zien die worden veroorzaakt door één persoon (of een klein aantal personen) met een relatief korte exposuretijd en daardoor een extreem hoge recidivefrequentie per jaar. Deze pieken verdwijnen meestal wanneer een minimale exposuretijd van dertig dagen wordt aangehouden. Omdat het maar om enkele pieken gaat is er toch voor gekozen in alle grafieken enkel de recidivefrequentie op basis van de recidivisten met een exposuretijd van minimaal dertig dagen te laten zien.

[24] Bij ex-JJI-pupillen is er daarnaast een relatief grote groep voor wie het type delict niet bekend is. Deze personen zijn niet opgenomen in de beschrijvende grafieken in hoofdstuk 4, maar zij zijn wel opgenomen in de modellen in hoofdstuk 5.

[25] Wanneer beide ouders in Nederland zijn geboren heeft iemand geen migratieachtergrond, ongeacht waar deze persoon zelf is geboren. Wanneer ten minste één ouder in het buitenland is geboren, heeft iemand

meting.[26] Op basis van GBAPERSOONSTAB wordt ook bepaald hoe oud de moeder was bij de geboorte van de jeugdige justitiabele. We maken onderscheid tussen justitiabelen met tienermoeders en justitiabelen waarbij de moeder bij hun geboorte twintig jaar of ouder was.[27]

Huishoudenstype is de huishoudenssituatie op het moment van de start van de recidivemeting. We maken onderscheid tussen jeugdige justitiabelen die bij één ouder, bij twee ouders, in een instelling, of in een ander huishoudenstype (alleen, met partner of anderen) wonen of waarvan het huishoudenstype onbekend is. Deze laatste groep is niet teruggevonden in de registratiebestanden (GBAHUISHOUDENSBUS), omdat deze personen niet staan ingeschreven in de GBA, mogelijk omdat zij thuisloos zijn of in het buitenland wonen. Voor jeugdige justitiabelen die bij (één of twee) ouders wonen bekijken we daarnaast hoeveel andere thuiswonende kinderen er zijn in het huishouden waar zij wonen. Dit is het aantal (stief-, half- of pleeg)broers en zussen.

3.3.4 Sociaaleconomische kenmerken

We bepalen voor jeugdigen van ouder dan 16 jaar of zij werk hebben of naar school gaan. Voor jeugdigen die op het moment van de start van de recidivemeting 16 jaar of jonger zijn, kunnen we niet bepalen of zij naar school gaan omdat alle jongeren tot en met 16 zijn geregistreerd als scholier, ongeacht of zij ook werkelijk staan ingeschreven bij een opleiding. We bepalen activiteit op het moment van de start van de recidivemeting. Jeugdigen die in die maand staan ingeschreven bij een opleiding zijn scholier (ongeacht of ze in die maand ook werk hebben), jeugdigen die in die maand inkomen uit werk hebben zijn werkende, jeugdigen die niet werken en niet ingeschreven staan bij een opleiding zijn inactief.

Voortijdig schoolverlaters zijn mensen die niet staan ingeschreven bij een opleiding en die geen startkwalificatie hebben (een diploma op havo-, vwo-, mbo2- of hoger niveau). Het hoogst behaalde opleidingsniveau wordt elk jaar in oktober vastgesteld en geregistreerd in het bestand HOOGSTOPLTAB. Op basis van dit bestand bepalen we of mensen een startkwalificatie hebben in de laatste oktobermaand voor de start van de recidivemeting. Ter illustratie: wanneer iemand op 1 oktober 2017 uitstroomt uit een JJI, wordt opleidingsniveau bepaald als het opleidingsniveau in (oktober) 2017, maar wanneer iemand op 30 september uitstroomt uit een JJI telt het opleidingsniveau van (oktober) 2016. Mensen hebben een kwalificatieplicht, wat inhoudt dat ze verplicht naar school moeten zolang ze geen startkwalificatie hebben. Mensen die geen startkwalificatie hebben en geen opleiding volgen zijn dus voortijdig schoolverlaters.

Huishoudensinkomen is bepaald als het totale inkomen van het huishouden waarin iemand woont op 1 januari van het jaar van het begin van de recidivemeting over dat complete jaar. Het huishoudensinkomen is alleen bekend wanneer iemand op 1 januari in een particulier huishouden woont. Voor mensen die op dat moment staan

een migratieachtergrond. Deze laatste groep omvat zowel de eerste generatie (zelf in het buitenland geboren) als de tweede generatie (zelf in Nederland geboren).

[26] De start van de recidivemeting is voor ex-JJI-pupillen het moment van uitstroom uit de JJI. Voor jeugdige daders zonder vrijheidsstraf is het de inschrijfdatum van de uitgangszaak, voor jeugdige daders die op basis van de uitgangszaak zijn veroordeeld tot een vrijheidsstraf is het de geschatte datum dat iemand vrijkomt na deze straf.

[27] Om drie redenen kijken we enkel naar de leeftijd van moeders, niet naar die van vaders: (1) theorie en eerder onderzoek kijkt eveneens naar de leeftijd van de moeder, (2) de leeftijd van de vader is minder vaak bekend in de data en (3) (jonge) vaders zullen minder vaak betrokken zijn bij de opvoeding dan (jonge) moeders.

ingeschreven in een instelling of JJI is dus geen huishoudensinkomen bekend. We gebruiken cijfers over kwartielen van het besteedbaar inkomen. Ter illustratie: wanneer een huishouden in het eerste kwartiel valt, behoort dat huishouden tot de 25% laagste inkomenshuishoudens van alle particuliere huishoudens in dat jaar. In de modellen in hoofdstuk 5 is ook de groep waarvan het huishoudensinkomen onbekend is opgenomen.

3.3.5 Buurtkenmerken

We bepalen de buurt waarin een jeugdige justitiabele woont op het moment van de start van de recidivemeting en de kenmerken van die buurt in dat jaar. We gebruiken CBS cijfers over de gemiddelde woningwaarde, de stedelijkheid en het aantal geregistreerde misdrijven per buurt. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van de data over criminaliteit op buurtniveau bekijken we het totaal aantal woninginbraken, vernieling en openbare orde delicten, en geweld- en seksuele delicten. Vermogens-delicten anders dan woninginbraak en andere typen delicten zoals wapen- een drugsdelicten worden hierin niet meegenomen. Deze cijfers zijn niet voor alle jaren beschikbaar.

3.4 Cox-regressiemodellen: samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive

In hoofdstuk 5 schatten we de relatie tussen achtergrondkenmerken en recidive in Cox-regressiemodellen. In Cox-regressiemodellen wordt het effect van meerdere variabelen op de duur tot het optreden van een gebeurtenis geschat. In onze modellen schatten we de duur vanaf het begin van de recidivemeting[28] tot het eerste recidive-delict. We volgen alle jeugdige justitiabelen vanaf het begin van de recidivemeting tot het eerste recidivedelict. Wanneer ze niet recidiveren stopt de observatietermijn op 2 juli 2020 – tot die datum is justitiële documentatie beschikbaar. Daarbij zullen sommige jeugdige justitiabelen al op de eerste dag recidiveren terwijl anderen in de jaren dat we ze kunnen volgen helemaal niet recidiveren. In een Cox-regressiemodel wordt al deze informatie gebruikt om het effect van achtergrondkenmerken op het risico van recidive te bepalen.

Cox-regressiemodellen schatten het risico (*hazard*) dat iemand recidiveert. Dit wordt berekend als het aantal mensen dat (voor het eerst) recidiveert op een moment (een *x* aantal dagen na de startdatum van de recidivemeting), gedeeld door het aantal mensen dat op dat moment (nog) niet gerecidiveerd had en dus nog het risico liep om voor het eerst te recidiveren. Wanneer iemand al op de eerste dag na het begin van de recidivemeting recidiveert leidt dat dus tot een hogere *hazard* dan wanneer iemand pas na een jaar voor het eerst recidiveert. Het risico op recidive is dus een andere maat dan de recidiveprevalentie of de recidivefrequentie.[29]

[28] Voor ex-JJI-pupillen is het begin van de recidivemeting het moment dat zij uitstromen uit de JJI. Voor jeugdige daders begint de recidivemeting op het moment van inschrijving van de uitgangszaak, tenzij zij in de uitgangszaak een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd hebben gekregen dan begint de recidive-meting op de geschatte uitstroomdatum van deze vrijheidsstraf.

[29] Met recidiveprevalentie kijken we naar het aandeel van de personen dat recidiveert binnen een periode – de tweejarige recidiveprevalentie is het aandeel dat binnen twee jaar recidiveert. Met recidivefrequentie kijken we naar hoe vaak mensen recidiveren – het aantal nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid. In de Cox-modellen kijken we naar hoe lang het duurt voordat mensen voor het eerst recidiveren – hoe sneller mensen recidiveren, hoe groter het risico op recidive.

Cox-modellen schatten voor alle achtergrondkenmerken de *hazard ratio* (*HR*), oftewel de verhouding tussen de risico's op recidive, gecontroleerd voor alle andere variabelen in het model. Bijvoorbeeld, een *HR* van 2 voor 'in een instelling' ten opzichte van de referentiecategorie 'bij twee ouders' betekent dat mensen die op de startdatum van de recidivemeting in een instelling wonen, gecontroleerd voor alle andere variabelen in het model, een twee keer zo groot risico lopen om te recidiveren als mensen die op dat moment bij twee ouders wonen. We schatten niet alleen het effect van achtergrondkenmerken maar ook het effect van het cohort[30] op recidive. De variabele 'cohortjaar' is 0 voor mensen in cohort 2010 en 7 voor mensen in cohort 2017. Met deze variabele kan worden bepaald of de kans op recidive in latere cohorten groter of kleiner is dan in eerdere cohorten. Een *HR* van 1,01 voor cohortjaar betekent dat, vergeleken met jeugdigen in cohort 2010, de kans op recidive in latere cohorten elk cohortjaar met 1% toeneemt. We schatten zowel een model met alleen cohortjaar (neemt het risico op recidive toe in latere cohorten?) als een model met cohortjaar en alle achtergrondkenmerken (neemt het risico op recidive in latere cohorten toe, ook wanneer rekening is gehouden met alle achtergrondkenmerken?). Hierdoor kunnen we bepalen of, en in hoeverre, een toename van het risico op recidive kan worden verklaard door veranderingen in de achtergrondkenmerken van de jeugdige justitiabelen. In een gevoeligheidsanalyse worden deze modellen ook geschat voor alleen de cohorten 2011 tot en met 2015 omdat juist in deze periode de recidive is toegenomen. Jeugdige justitiabelen kunnen in meerdere uitstroomcohorten voorkomen. Bij het bepalen van de standaardfouten in de modellen wordt hier rekening mee gehouden.

3.4.1 Hoe verandert relatie tussen achtergrondkenmerken en recidive door de tijd?

Mogelijk verandert de relatie tussen achtergrondkenmerken en het risico op recidive door de tijd, over de verschillende uitstroomcohorten. Een achtergrondkenmerk kan in latere cohorten een sterkere risicofactor voor recidive zijn dan in eerdere cohorten. Om hier inzicht in te geven nemen we interacties op tussen achtergrondkenmerken en cohortjaar. Een significant interactie-effect geeft aan dat het effect van een kenmerk op de HR toeneemt of afneemt over de verschillende cohorten. Het zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat het verschil in recidiverisico tussen jeugdigen met eerdere delicten en jeugdigen zonder eerdere delicten in latere cohorten is toegenomen (zie paragraaf 2.3 voor specifieke verwachtingen over verschillen tussen subgroepen in ontwikkelingen in recidive over de tijd). Om deze hypotheses te toetsen nemen we interacties op tussen cohortjaar en deze subgroepen. Het gaat daarbij dus om verschillen in ontwikkelingen in recidive over de cohorten naar huishoudensinkomen, gemiddelde woningwaarde, stedelijkheid en criminaliteit van de buurt, migratieachtergrond, eerdere delicten en type delict.

3.4.2 Variabelen en modelselectie

De modellen worden geschat op alleen die justitiabelen waarvan alle in de modellen opgenomen (achtergrond)kenmerken bekend zijn. Criminaliteit in de buurt is alleen bekend vanaf 2010, waardoor deze modellen alleen geschat worden vanaf cohort 2010. Er zijn 141.945 jeugdige daders, waarvan 96.342 vanaf cohort 2010 en 14.723 ex-JJI-pupillen waarvan 10.671 vanaf cohort 2010. In totaal zijn er 84.721 jeugdige

[30] Ex-JJI-pupillen die in 2010 uitstromen uit een JJI behoren tot cohort 2010, jeugdige daders die in 2010 zijn veroordeeld behoren tot het cohort 2010.

daders (88% van 96.342) en 8.882 ex-JJI-pupillen (83% van 10.671) voor wie alle achtergrondkenmerken inclusief criminaliteit in de buurt bekend zijn.[31,32]

Hoeveel broers of zussen jeugdige justitiabelen hebben is alleen bekend voor mensen die bij hun ouders wonen. Daarom zijn er extra modellen geschat op alleen justitiabelen die bij hun ouders wonen waarin het effect van het aantal broers en zussen wordt bepaald. Voor 75.381 jeugdige daders en 6.882 ex-JJI-pupillen zijn alle achtergrondkenmerken bekend en zij wonen bij hun ouder(s). Of mensen naar school gaan is alleen bekend voor jeugdigen van 17 jaar of ouder. Daarom zijn er extra modellen geschat op alleen jeugdigen van 17 jaar of ouder waarbij het effect van school versus werk of inactiviteit wordt geschat en het effect van voortijdig schoolverlaten. Voor 31.373 jeugdige daders en 5.447 ex-JJI-pupillen zijn alle achtergrondkenmerken bekend en zij zijn 17 jaar of ouder.

De samenhang tussen school versus werk en inactiviteit en voortijdig schoolverlater is erg sterk waardoor deze variabelen niet samen in een model kunnen worden opgenomen. Om die reden worden deze variabelen apart opgenomen in verschillende modellen. Bij jeugdige daders is de samenhang tussen leeftijd bij het eerste justitiecontact en leeftijd aan het begin van de recidivemeting sterk. Uit hoofdstuk 4 blijkt dat leeftijd van het eerste justitiecontact wel invloed heeft op recidiveprevalentie en -frequentie, maar leeftijd aan het begin van de recidivemeting niet. Daarom is ervoor gekozen om bij jeugdige daders de leeftijd aan het begin van de recidivemeting weg te laten uit de modellen. Verder treden er geen problemen met multicollineariteit op.

We schatten eerst modellen zonder interacties en vervolgens modellen waarin telkens de interactie van één achtergrondkenmerk met jaar wordt bekeken. Uiteindelijk schatten we een model waarin alleen de significant gebleken interacties zijn opgenomen. We kiezen ervoor om interacties op te nemen met de tijd in jaren sinds het eerste cohort (dus 2010 in gepresenteerde modellen en 2011 in de gevoeligheidsanalyse). We bekijken dus alleen of het effect van de achtergrondkenmerken over de tijd is toegenomen of afgenomen. We zijn in deze modellen niet geïnteresseerd in schommelingen in het effect van achtergrondkenmerken op recidive in de tussenliggende jaren (bv. of het effect van het hebben van eerdere delicten op recidive eerst toeneemt en vervolgens weer afneemt). Doordat we modellen schatten over verschillende periodes (cohort 2010-2017 en in gevoeligheidsanalyses cohort 2011-2015) kunnen we over deze verschillende periodes bepalen of het risico op recidive over deze periode is toegenomen of afgenomen en of het effect van achtergrondkenmerken op het risico van recidive is toegenomen of afgenomen.

[31] In een gevoeligheidsanalyse worden de modellen ook geschat over alleen de cohorten 2011 tot en met 2015 omdat in deze periode een stijging van de recidive zichtbaar was. Deze modellen worden geschat op 56.857 jeugdige daders (93% van de in totaal 60.827 daders in deze cohorten) en 5.544 ex-JJI-pupillen (84% van de in totaal 6.571 pupillen in deze cohorten).

[32] In nog een gevoeligheidsanalyse worden de modellen geschat op alleen jeugdige justitiabelen die op de pleegdatum van de uitgangszaak jonger dan 18 jaar zijn. Deze modellen worden geschat op 82.533 jeugdige daders (88% van de 93.713 daders jonger dan 18) en op 7.652 ex-JJI-pupillen (84% van de 9.091 pupillen jonger dan 18).

4 Ontwikkelingen in de recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdige justitiabelen: verschillen tussen subgroepen

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen in recidiveprevalentie en recidivefrequentie van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen beschreven. Vervolgens worden binnen de groepen jeugdige daders en ex-JJI-pupillen subgroepen onderscheiden naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken. Per kenmerk worden de veranderingen in de samenstelling naar subgroepen en vervolgens de recidive(trends) per subgroep beschreven. De begrippen jeugdige justitiabelen en jeugdigen worden gebruikt als verzamelterm voor jeugdige daders en ex-JJI-pupillen.

4.1 Ontwikkelingen in recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen

- Van de jeugdige daders veroordeeld in 2017, recidiveert 35% binnen twee jaar, van pupillen die in 2017 uitstroomden uit een JJI 57% . Ook de recidivefrequentie, het aantal nieuwe strafzaken per recidivist per jaar in vrijheid, is voor ex-JJI-pupillen veel hoger dan voor jeugdige daders.
- De recidiveprevalentie en de recidivefrequentie van zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen is gestegen tot en met cohort 2015, maar na 2015 weer gedaald.

In figuur 1 (en tabel B2.2[33]) is te zien hoeveel procent van de jeugdige justitiabelen binnen twee jaar recidiveert. Van de in 2017 veroordeelde jeugdige daders komt 35% binnen twee jaar opnieuw in contact met justitie. In 2008 was de recidiveprevalentie 36%. Tussen 2008 en 2012 daalde de recidiveprevalentie tot 34%, terwijl deze van 2012 tot 2015 juist steeg tot een maximum van 38%. Vanaf 2015 daalt de recidiveprevalentie weer.

De recidiveprevalentie onder ex-JJI-pupillen ligt in alle cohorten hoger, maar maakt een vergelijkbare trend door. Van de pupillen die in 2008 uitstromen uit een JJI, recidiveert 57% binnen twee jaar. Tussen 2011 en 2015 is de recidiveprevalentie gestegen van 53% naar 63%, na 2015 is de recidiveprevalentie weer afgenomen tot 57% voor pupillen die in 2017 uitstromen uit een JJI.[34]

[33] Alle onderliggende cijfers bij de grafieken over prevalentie (ook per subgroep) zijn te vinden in tabel B2.2.
[34] Wanneer alleen jeugdige daders en ex-JJI-pupillen worden meegenomen die op de pleegdatum jonger dan 18 jaar zijn, zijn de trends in recidiveprevalentie zeer vergelijkbaar (zie ook tabel B2.2.)

Figuur 1 Tweejarige recidiveprevalentie

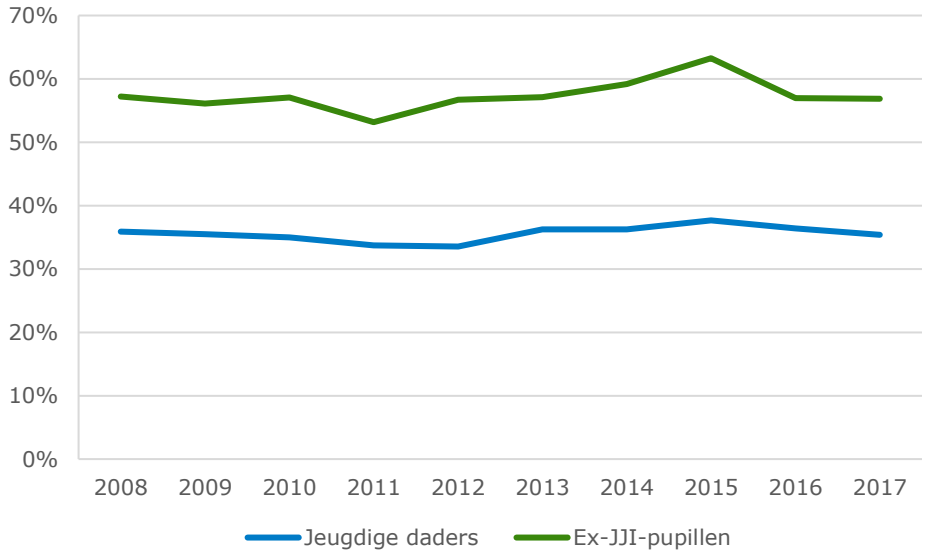

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 2 (en tabel B2.3[35]) beschrijft de recidivefrequentie: het aantal nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid per recidivist. Onder jeugdige daders heeft een gemiddelde recidivist (iemand die in de twee jaar na de start van de recidivemeting minstens één nieuwe strafzaak heeft) veroordeeld in 2008 gemiddeld 0,9 nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid. Dit aantal stijgt tot 1,1 strafzaken per jaar in vrijheid voor jeugdige recidivisten veroordeeld in 2015. In 2017 is de recidivefrequentie weer gedaald tot 1,0 strafzaken per recidivist per jaar in vrijheid.[36]

Ook de recidivefrequentie ligt voor ex-JJI-pupillen hoger dan voor jeugdige daders. Een recidivist uitgestroomd uit een JJI in 2008 heeft gemiddeld 1,3 nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid. Dit aantal piekt in 2011 met 1,5 nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid. Voor ex-JJI-pupillen die in 2012 uitstromen is de recidivefrequentie weer gedaald naar 1,30, waarna deze opnieuw stijgt tot 1,5 in 2015. Na 2015 daalt ook de recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen weer.[37]

[35] Alle onderliggende cijfers bij de grafieken over frequentie (ook per subgroep) zijn te vinden in tabel B2.3.
[36] De recidivefrequentie (het aantal strafzaken per recidivist per jaar in vrijheid) wordt in dit rapport bepaald over de twee jaar na de start van de recidivemeting en ligt daarom over het algemeen hoger dan in het rapport 'Recidive onder justitiabelen in Nederland' (Verweij et al, 2021) waar deze over de vier jaar na de start van de recidivemeting wordt bepaald.
[37] Wanneer alleen jeugdige daders en ex-JJI-pupillen worden meegenomen die op de pleegdatum jonger dan 18 jaar zijn, zijn de trends in recidivefrequentie zeer vergelijkbaar (zie ook tabel B2.3.)

Figuur 2 Recidivefrequentie

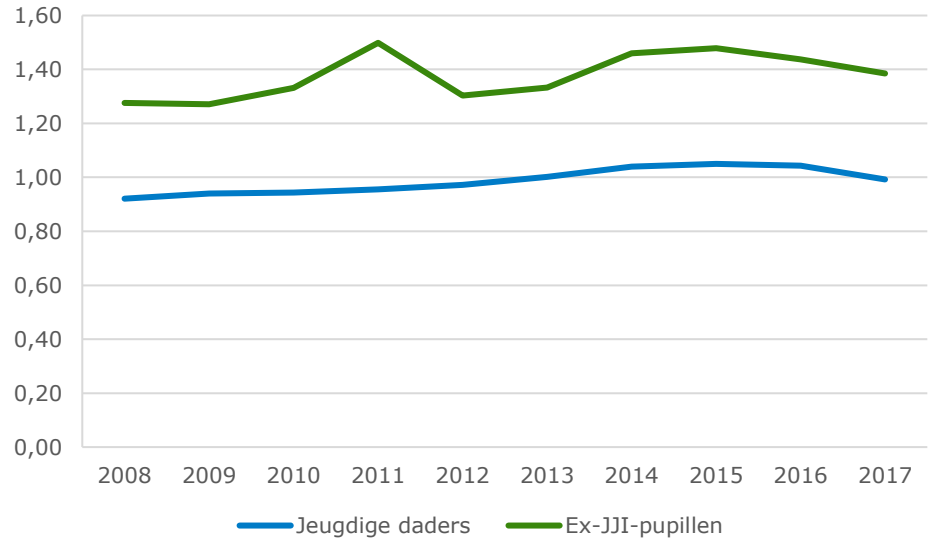

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Bij zowel ex-JJI-pupillen als jeugdige daders zijn de recidiveprevalentie en de recidivefrequentie tussen 2012 en 2015 gestegen en vervolgens weer gedaald. In het vervolg van dit hoofdstuk bekijken we in welke subgroepen de recidiveprevalentie en -frequentie vooral zijn gestegen.

4.2 Demografische kenmerken

- Jeugdige justitiabelen (zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen) zijn tussen 2008 en 2017 steeds ouder geworden. Ze wonen steeds minder vaak bij twee ouders en steeds vaker zelfstandig. Het aandeel vrouwen was al laag en is sinds 2008 nog verder afgenomen. Binnen de groep jeugdige daders is het aandeel daders met een migratieachtergrond sinds 2008 toegenomen, bij ex-JJI-pupillen is dit aandeel onveranderd hoog.
- Mannen en mensen met een migratieachtergrond hebben een hogere recidiveprevalentie en een hogere recidivefrequentie. We zien nauwelijks verschillen tussen leeftijdsgroepen in recidive. Jeugdige daders die bij hun ouders wonen en van wie de moeder 20 jaar of ouder was bij hun geboorte hebben een lagere recidiveprevalentie dan jeugdige daders die niet bij hun ouders wonen en jeugdige daders met tienermoeders. Bij ex-JJI-pupillen is de invloed van ouders veel minder duidelijk, mogelijk omdat deze groep ouder is en een hoger criminaliteitsrisico heeft. Jeugdige justitiabelen met drie of meer (thuiswonende) broers en/of zussen hebben een hogere recidiveprevalentie en jeugdige daders ook een hogere recidivefrequentie dan jeugdigen met minder of geen broers of zussen.
- De trends in recidiveprevalentie en -frequentie verschillen nauwelijks tussen subgroepen naar demografische kenmerken. Uitzonderingen hierop zijn het wonen in een instelling en migratieachtergrond. Onder jeugdige justitiabelen in instellingen is de recidiveprevalentie en -frequentie de afgelopen jaren relatief sterk gestegen, waardoor de verschillen met andere huishoudenstypen zijn toegenomen. Onder jeugdigen zonder migratieachtergrond is de recidiveprevalentie en -frequentie relatief sterk gestegen, waardoor de verschillen tussen jeugdigen met en zonder migratieachtergrond juist iets zijn afgenomen.

4.2.1 Geslacht

Bij de uitsplitsing van recidivetrends naar subgroepen kijken we als eerste naar geslacht. Van de jeugdigen veroordeeld in 2017 is 16% vrouw, in 2008 was dit nog 19%. Onder ex-JJI-pupillen is het aandeel meiden nog lager, slecht 4% van de pupillen die in 2017 uitstromen uit een JJI is vrouw. Ook dit aandeel is gedaald, in 2008 was dit nog 8% (zie tabel B2.1).

De recidiveprevalentie is onder jongens bijna twee keer zo groot als onder meiden. Van de mannelijke jeugdige daders veroordeeld in 2008, recidiveert 39% binnen twee jaar ten opzichte van 21% van de vrouwelijke jeugdige daders (figuur 3 en tabel B2.2a). Van de mannelijke pupillen die in 2008 zijn uitgestroomd uit een JJI, recidiveert 59% binnen twee jaar, tegenover 30% van de vrouwelijke ex-JJI-pupillen uitgestroomd in 2008 (figuur 4).

De trends in recidiveprevalentie zijn vergelijkbaar voor mannen en vrouwen. Voor jeugdige daders daalt de recidiveprevalentie van zowel jongens als meisjes tot 2012, voor zowel mannelijke als vrouwelijke ex-JJI-pupillen daalt de recidiveprevalentie tot 2011. Vervolgens stijgt in beide groepen de recidiveprevalentie voor zowel jongens als meiden tot 2015, om vervolgens weer te gaan dalen. De trend in recidiveprevalentie van vrouwelijke ex-JJI-pupillen laat wat meer schommelingen zien dan de andere trens, vermoedelijk verklaard door het relatief kleine aantal meiden dat jaarlijks uitstroomt uit een JJI.

Ook de recidivefrequentie is hoger onder jongens dan onder meiden. Onder zowel mannelijke als vrouwelijke jeugdige daders is de recidivefrequentie sinds 2008 licht gestegen (figuur 5). Ook onder mannelijke ex-JJI-pupillen steeg de recidivefrequentie licht. De recidivefrequentie van vrouwelijke ex-JJI-pupillen laat veel meer schommelingen zien en lijkt sinds 2008 licht te dalen (figuur 6)[38].

Figuur 3 Recidiveprevalentie jeugdige daders naar geslacht

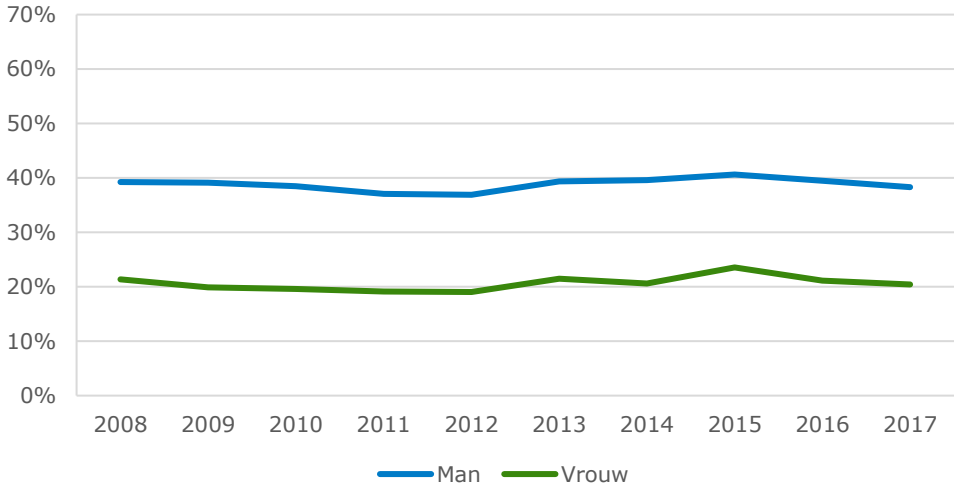

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 4 Recidiveprevalentie ex-JJI-pupillen naar geslacht

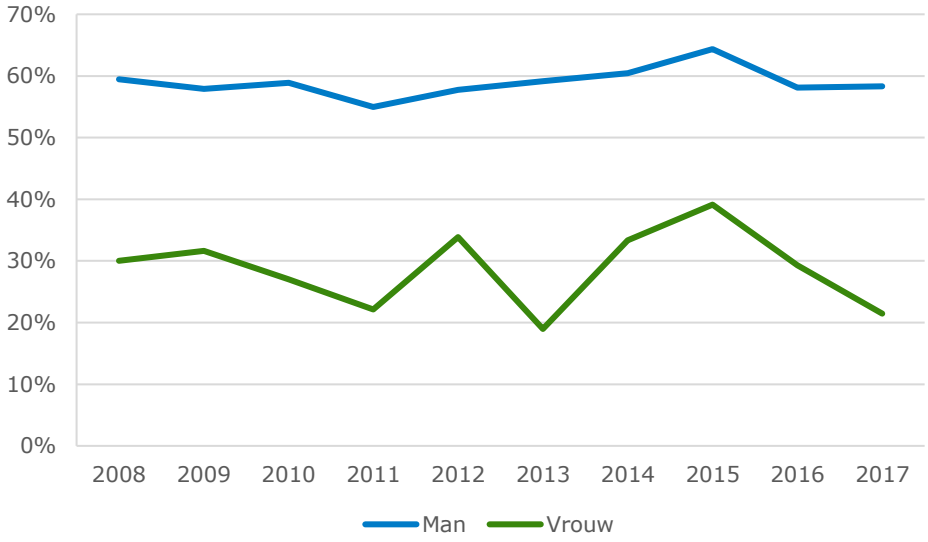

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

[38] Vanwege het kleine aantal vrouwelijke ex-JJI-pupillen dat recidiveert, kan één extreme waarde sterke invloed hebben op het gemiddelde, waardoor er sterke schommelingen in de trends zichtbaar zijn

Figuur 5 Recidivefrequentie jeugdige daders naar geslacht

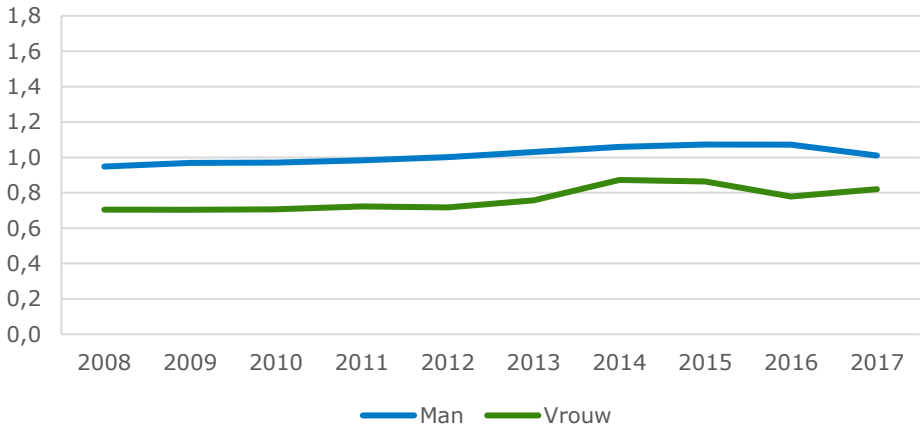

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 6 Recidivefrequentie ex-JJI-pupillen naar geslacht

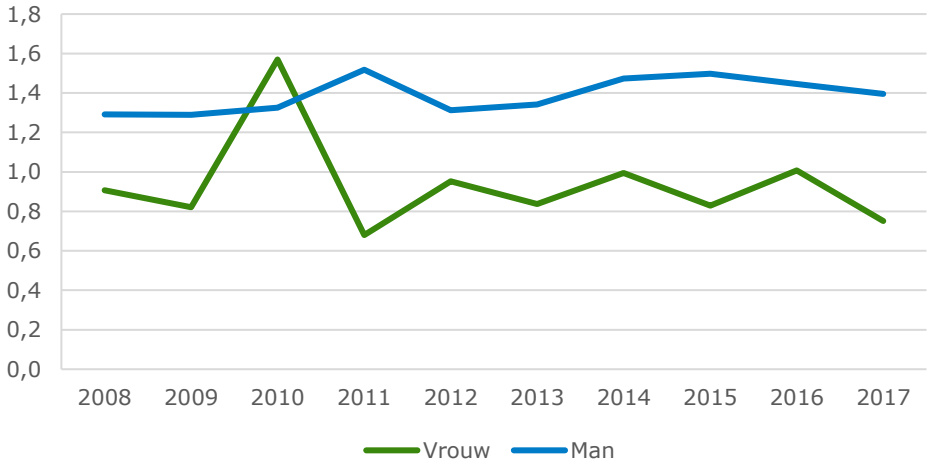

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.2.2 Migratieachtergrond

Van de jeugdigen veroordeeld in 2017, heeft 47% een migratieachtergrond en van de pupillen die in 2017 uitstromen uit een JJI, 68%. Het aandeel ex-JJI-pupillen met een migratieachtergrond is gestegen van 67% in 2008 tot 73% in 2014 en daarna weer gedaald. Onder jeugdige daders is het aandeel met een migratieachtergrond gestegen vanaf 43% in 2008 (zie tabel B2.1).

Jeugdige justitiabelen met een migratieachtergrond hebben een hogere recidive-prevalentie en een hogere recidivefrequentie dan jeugdige justitiabelen zonder migratieachtergrond. Tussen 2012 en 2015 is de recidiveprevalentie en -frequentie van de totale groep jeugdige justitiabelen gestegen (zie figuur 1 en 2). Deze stijging lijkt vooral te zijn veroorzaakt door een stijging in de prevalentie en frequentie van jeugdige justitiabelen zonder migratieachtergrond. Onder jeugdigen met een migratie-

achtergrond is de stijging in de recidiveprevalentie en -frequentie in deze periode minder sterk (zie figuur 7-10).

Figuur 7 Recidiveprevalentie jeugdige daders naar migratieachtergrond

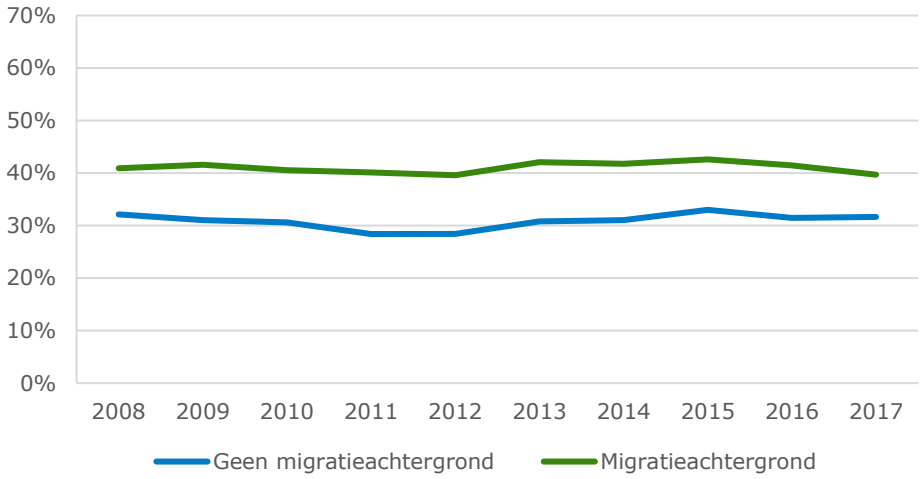

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 8 Recidiveprevalentie ex-JJI-pupillen naar migratieachtergrond

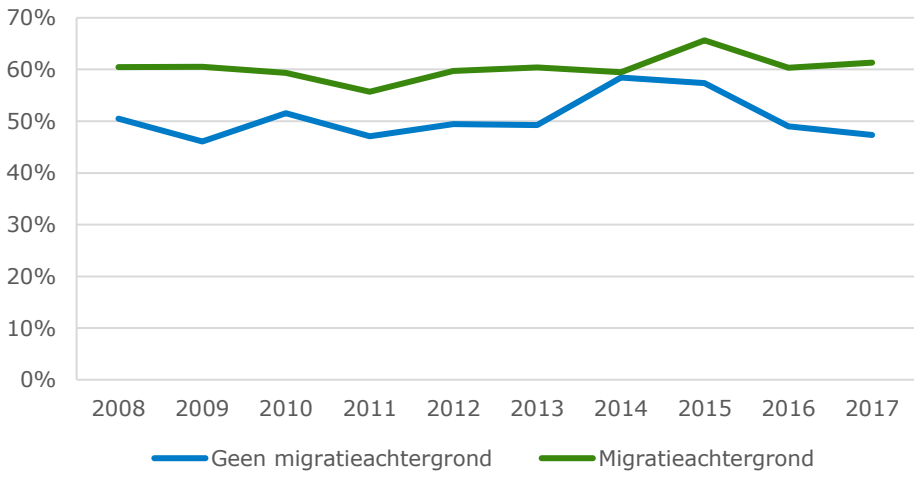

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 9 Recidivefrequentie van jeugdige daders naarmigratieachtergrond

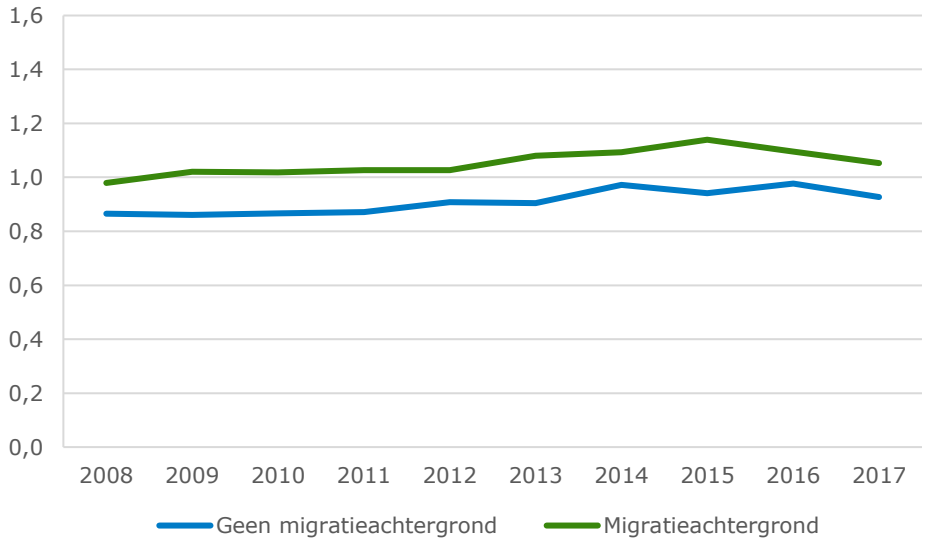

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 10 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar migratieachtergrond

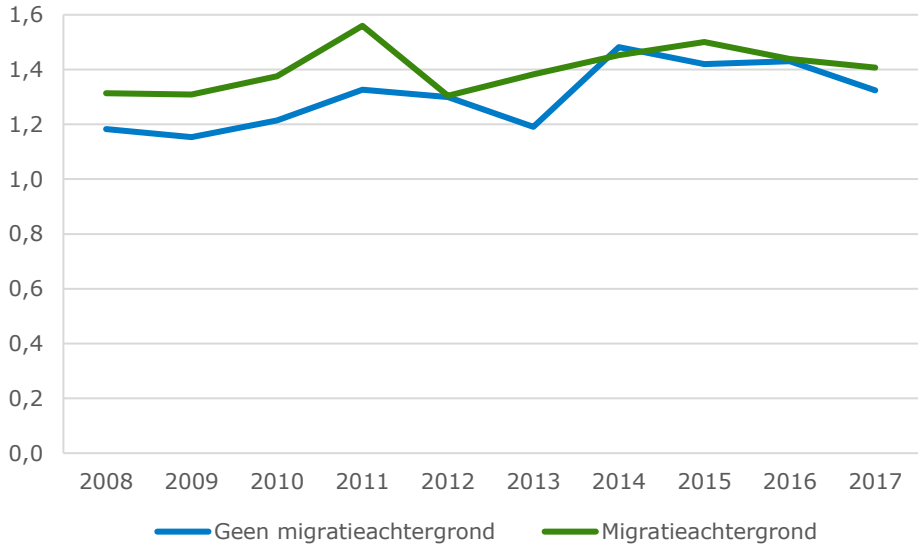

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.2.3 Leeftijd

Ten derde kijken we naar de leeftijd van jeugdige justitiabelen aan het begin van de recidivemeting. Jeugdige justitiabelen worden steeds ouder. Het aandeel jeugdige daders jonger dan 14, en van 14 en 15 is gedaald, terwijl het aandeel 16-17 jarigen en vooral het aandeel 18-plussers is toegenomen. In de ex-JJI-populatie daalt het aandeel dat bij uitstroom 16 of 17 jaar of jonger dan 16 is, en stijgt het aandeel 18-plussers (zie tabel B2.1).

Er zijn opvallend weinig verschillen in recidiveprevalentie tussen leeftijdsgroepen. Hoewel we weten uit de theorie dat criminaliteit piekt tijdens de adolescentie, zien we niet dat oudere jeugdige justitiabelen een hogere recidiveprevalentie of -frequentie hebben dan jongere justitiabelen. Jeugdige justitiabelen die ondanks hun jonge leeftijd worden veroordeeld of in een JJI terechtkomen hebben waarschijnlijk een hoger criminaliteitsrisico. Hierdoor hebben ze ondanks hun jonge leeftijd net zo veel kans om te recidiveren als oudere jeugdige justitiabelen (figuur 11 en 12).

De recidivefrequentie is iets hoger onder jeugdige daders van 18 jaar en ouder dan onder jongere jeugdige daders, bij ex-JJI-pupillen zijn er weinig verschillen tussen leeftijdsgroepen in recidivefrequentie (figuur 13 en 14).

Figuur 11 Recidiveprevalentie jeugdige daders naar leeftijdsgroep

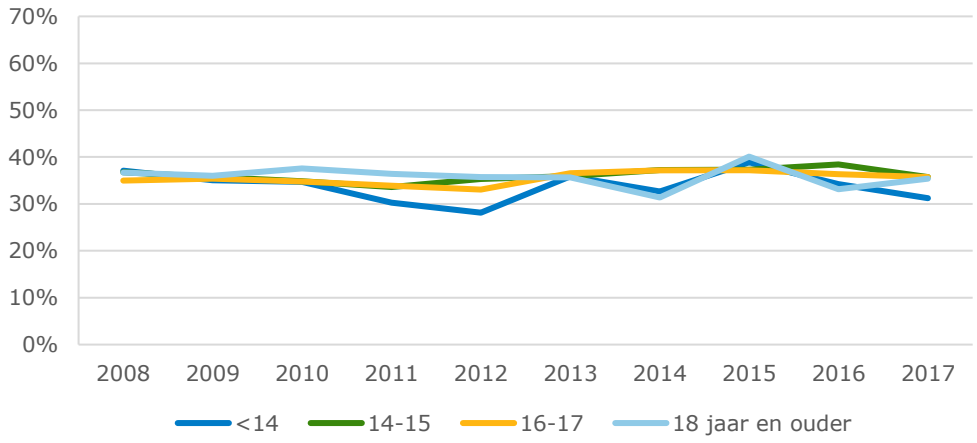

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 12 Recidiveprevalentie ex-JJI-pupillen naar leeftijdsgroep

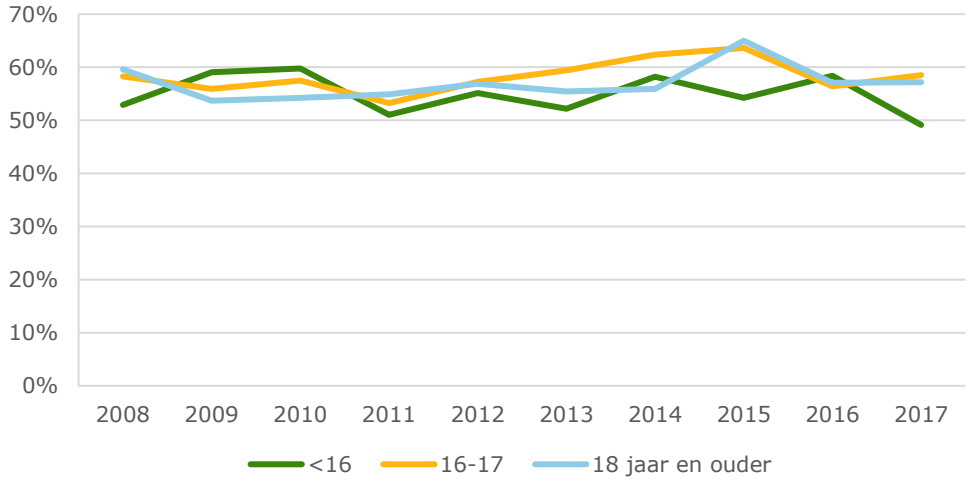

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 13 Recidivefrequentie jeugdige daders naar leeftijdsgroep

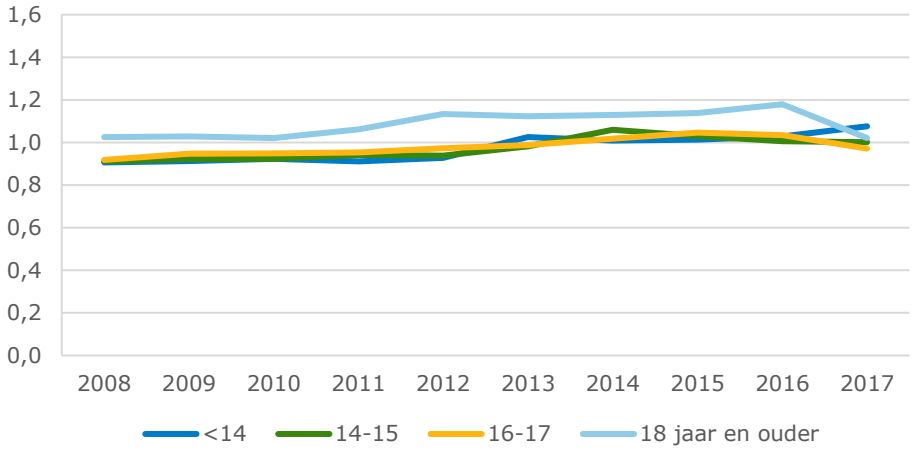

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 14 Recidivefrequentie ex-JJI-pupillen naar leeftijdsgroep

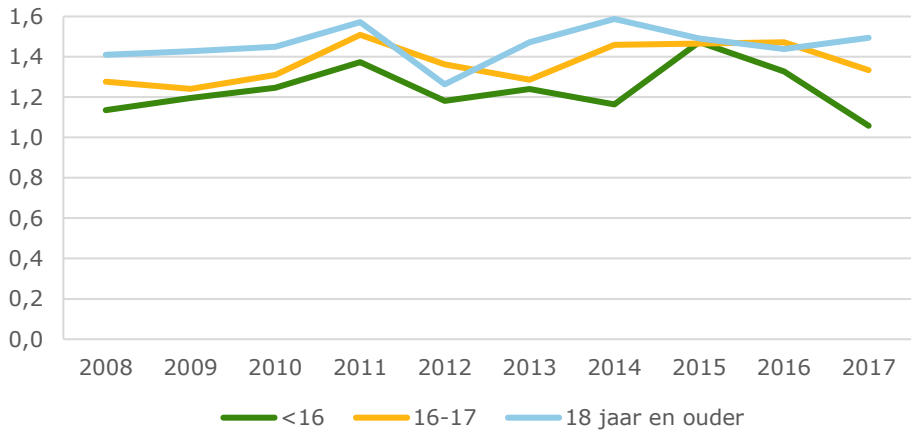

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.2.4 *Huishoudenstype*

Van de jeugdige daders veroordeeld in 2017, woont 47% bij twee ouders, nog eens 35% bij één ouder en 6% woont in een instelling. Jeugdige daders waarvan het huishoudenstype 'alleen, bij anderen of onbekend' is, wonen vooral samen met anderen, bijvoorbeeld met een partner of met vrienden, of alleen, bijvoorbeeld in een studentenhuis. Van 2% van de jeugdige daders is het huishoudenstype onbekend. Deze personen staan nergens ingeschreven, mogelijk omdat zij geen vaste woon- of verblijfsplaats hebben of naar het buitenland zijn vertrokken.

Van de ex-JJI-pupillen die in 2017 uitstromen woont 28% bij twee ouders, 30% bij één ouder en 19% in een instelling. 9% woont alleen, 4% samen met anderen en van 10% is het huishoudenstype onbekend. Sinds 2008 is zowel onder jeugdige daders als onder JJI pupillen het aandeel dat bij twee ouders woont afgenomen, en het aandeel dat alleen woont toegenomen (zie tabel B2.1).

Zowel de recidiveprevalentie als de recidivefrequentie zijn het laagst voor jeugdige daders die bij twee ouders wonen, gevolgd door daders die bij één ouder wonen en het hoogst voor jeugdige daders in een instelling. Daarnaast nemen de verschillen in recidiveprevalentie tussen de huishoudenstypen toe. De kans dat iemand die bij twee ouders woont binnen twee jaar opnieuw in contact komt met justitie is sinds 2008 gedaald, terwijl voor jeugdige daders in een instelling de recidiveprevalentie verder is toegenomen (figuur 15 en 17).

Bij ex-JJI-pupillen zijn de verschillen tussen huishoudenstypen minder groot; in alle huishoudenstypen zijn de recidiveprevalentie en -frequentie hoog. Wel zien we, net als bij jeugdige daders, de hoogste recidiveprevalentie voor ex-JJI-pupillen in instellingen en de laagste recidivefrequentie voor ex-JJI-pupillen die bij hun ouders wonen. Ex-JJI-pupillen hebben een hoger criminaliteitsrisico en zijn ouder dan jeugdige daders, mogelijk dat daarom (sociale controle door) ouders een minder sterke rol speelt (figuur 16 en 18).

Figuur 15 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar huishoudenstype

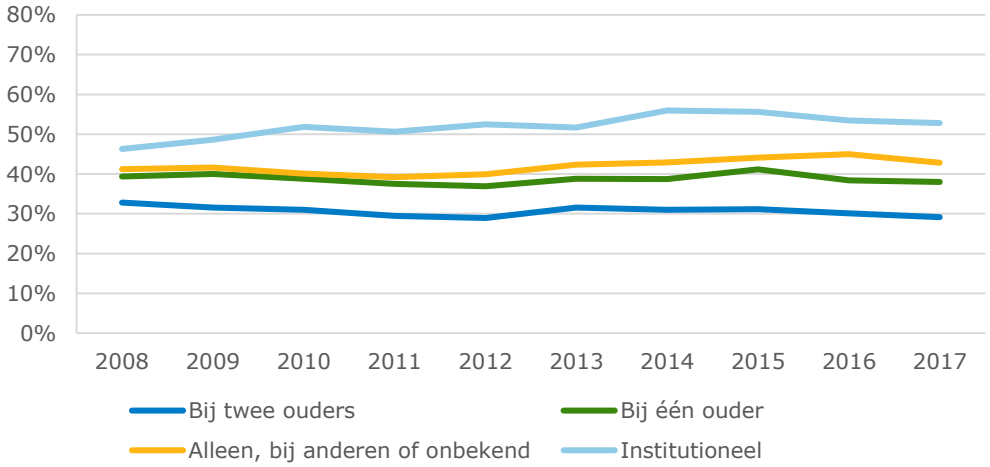

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 16 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar huishoudenstype

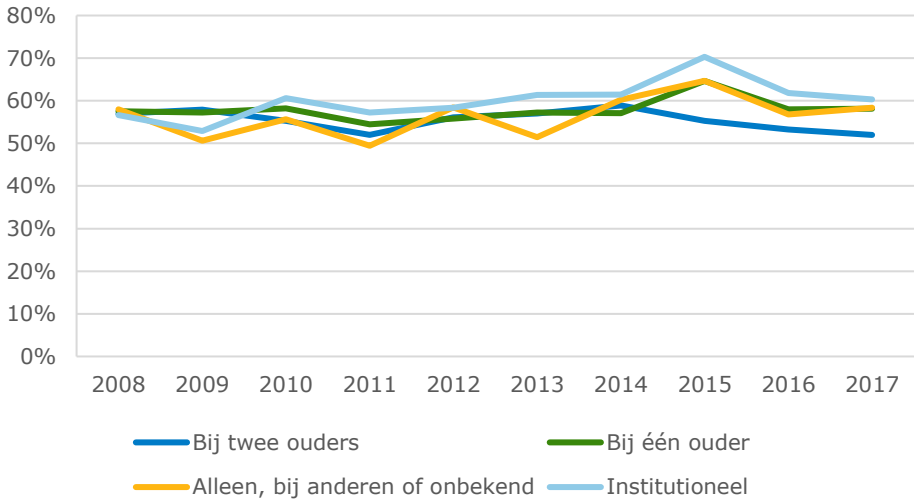

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 17 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar huishoudenstype

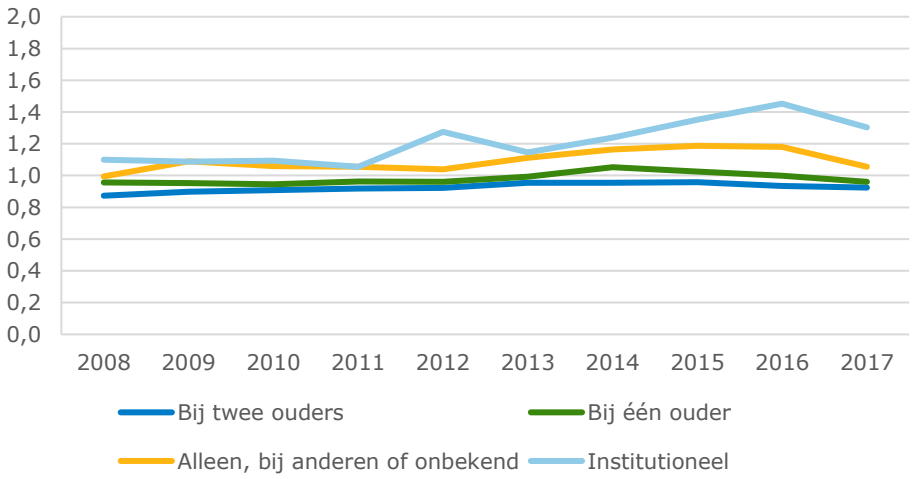

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 18 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar huishoudenstype

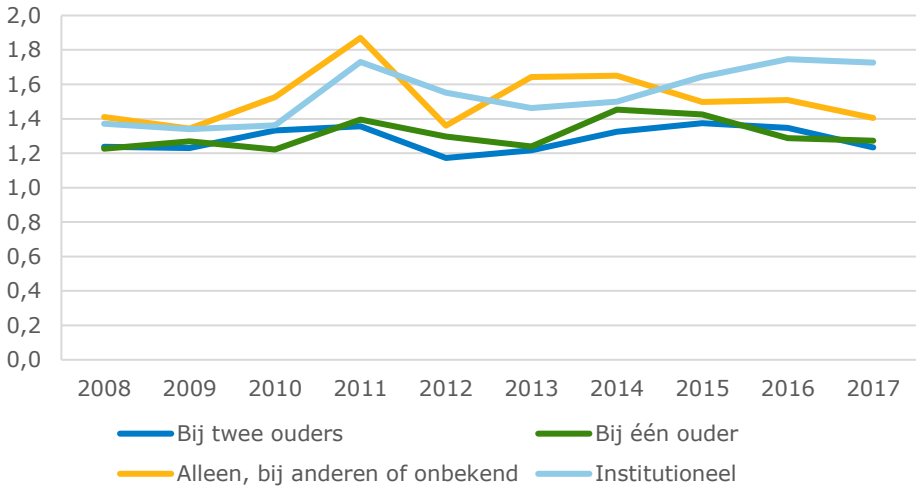

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.2.5 *Broers en/of zussen*

Voor jeugdige justitiabelen die bij (één of twee) ouders wonen[39] is bepaald of er ook andere thuiswonende kinderen in het huishouden zijn. Van de jeugdigen veroordeeld in 2017 die bij hun ouders wonen heeft 21% geen thuiswonende broers of zussen, 40% woont samen met één broer of zus, 23% met twee broers en/of zussen en 16% met drie of meer broers en/of zussen. Van de ex-JJI-pupillen die na uitstroom uit een JJI in 2017 bij hun ouders wonen heeft 22% geen thuiswonende broers of zussen, 31% woont samen met één broer of zus, 26% met twee broers en/of zussen en 21% met drie of meer broers en/of zussen. Deze aandelen zijn sinds 2008 nauwelijks veranderd (tabel B2.1).

Onder thuiswonende jeugdige daders is de recidiveprevalentie en -frequentie het laagst onder daders met één broer of zus in hetzelfde huishouden en het hoogst onder daders met drie of meer broers en/of zussen. Jeugdige daders zonder (thuiswonende) broers of zussen of met twee broers en/of zussen vormen een tussencategorie (figuur 19 en 21). Onder ex-JJI-pupillen zijn de verschillen iets minder duidelijk. Wel is ook onder ex-JJI-pupillen de recidiveprevalentie het hoogst onder pupillen met drie of meer broers en/of zussen in hetzelfde huishouden (figuur 20 en 22). Er zijn geen duidelijke verschillen in trends in recidiveprevalentie of -frequentie tussen jeugdige justitiabelen met meer of minder broers en/of zussen.

[39] Van de jeugdigen veroordeeld in 2017, woont 82% bij één of twee ouders, van de ex-JJI-pupillen uitgestroomd in 2017, is dat 58% (zie paragraaf 4.2.4 en bijlage 2.1).

Figuur 19 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar broers en/of zussen

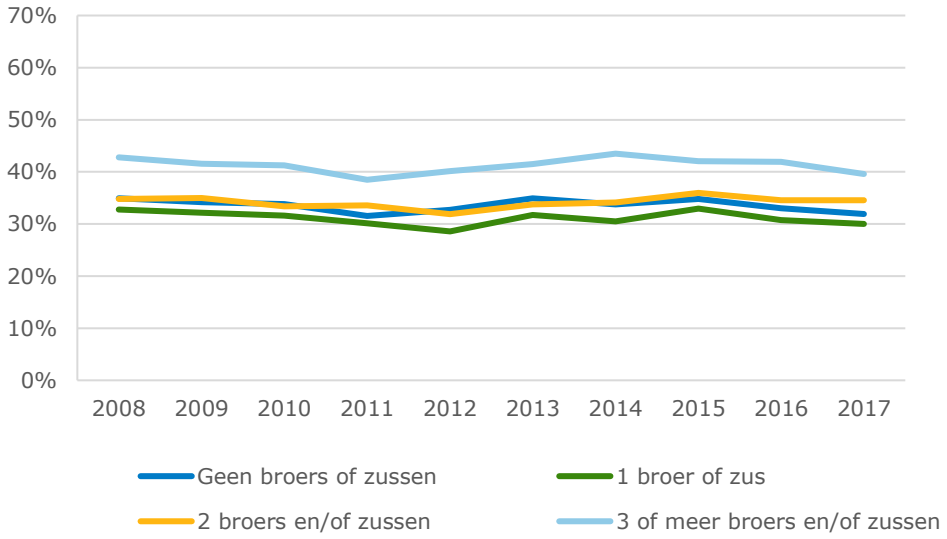

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 20 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar broers en/of zussen

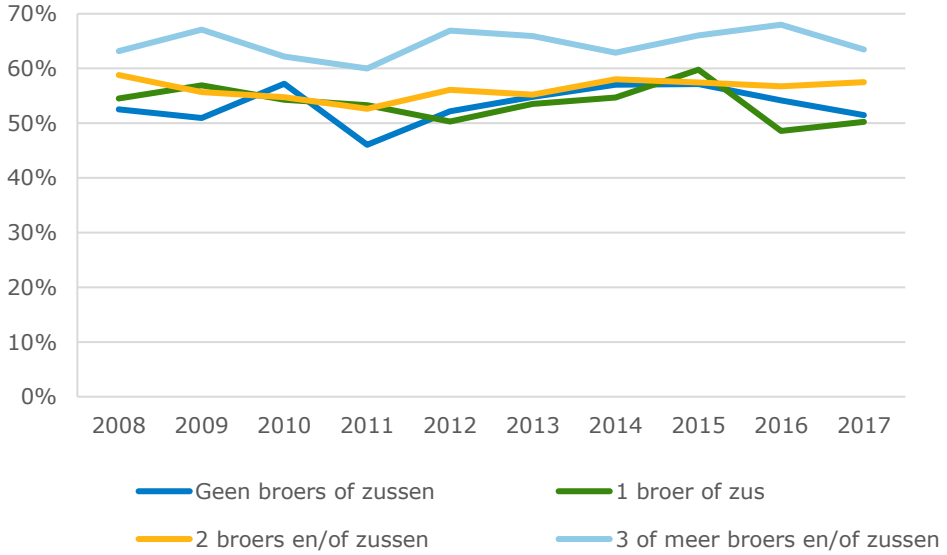

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 21 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar broers en/of zussen

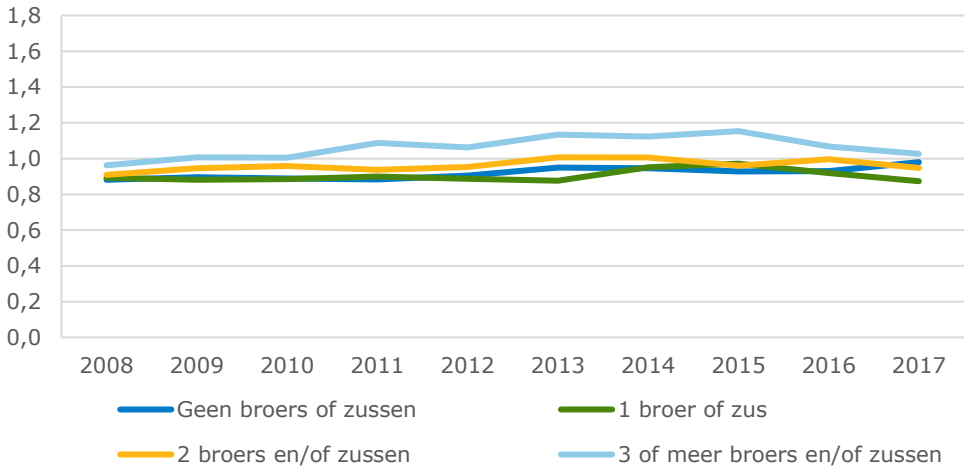

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 22 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar broers en/of zussen

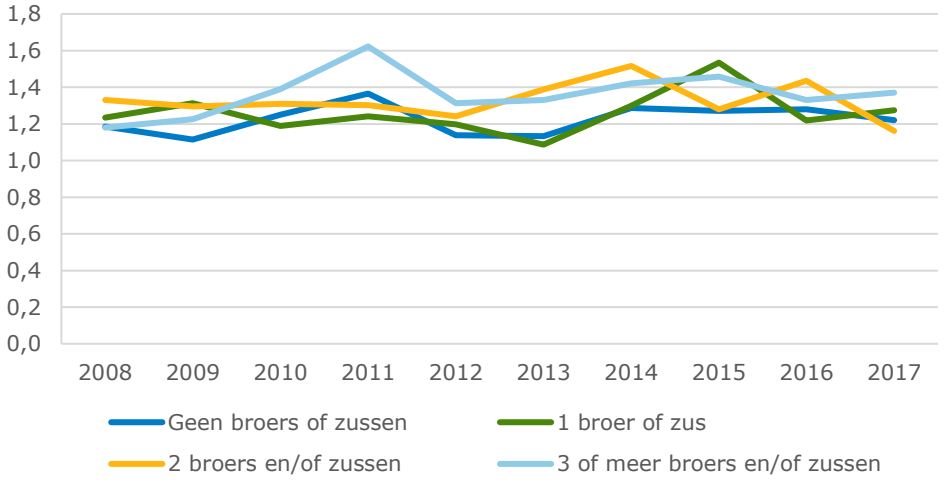

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.2.6 Tienermoeders

Zeven procent van de jeugdigen veroordeeld in 2017 en 10% van de ex-JJI-pupillen uitgestroomd in 2017, hebben een moeder die nog een tiener was toen zij werden geboren. Deze aandelen zijn niet veranderd sinds 2008 (tabel B2.1). Jeugdige daders met een tienermoeder hebben een hogere recidiveprevalentie en een hogere recidivefrequentie dan jeugdige daders waarvan de moeder bij de geboorte 20 jaar of ouder was (figuur 23 en 25). Bij ex-JJI-pupillen zijn de verschillen tussen de groepen minder duidelijk (figuur 24 en 26). Ditzelfde zagen we bij huishoudenstype. Ex-JJI-pupillen zijn ouder en hebben een hoger criminaliteitsrisico, waardoor de invloed van (sociale controle door) ouders minder sterk is. Mogelijk verklaart dit ook waarom we bij ex-JJI-pupillen minder verschillen zien tussen jeugdigen met tienermoeders en met oudere moeders. Er zijn geen duidelijke verschillen in de trends in recidiveprevalentie

of -frequentie tussen jeugdige justitiabelen met tienermoeders en jeugdigen met oudere moeders.

Figuur 23 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar leeftijd moeder

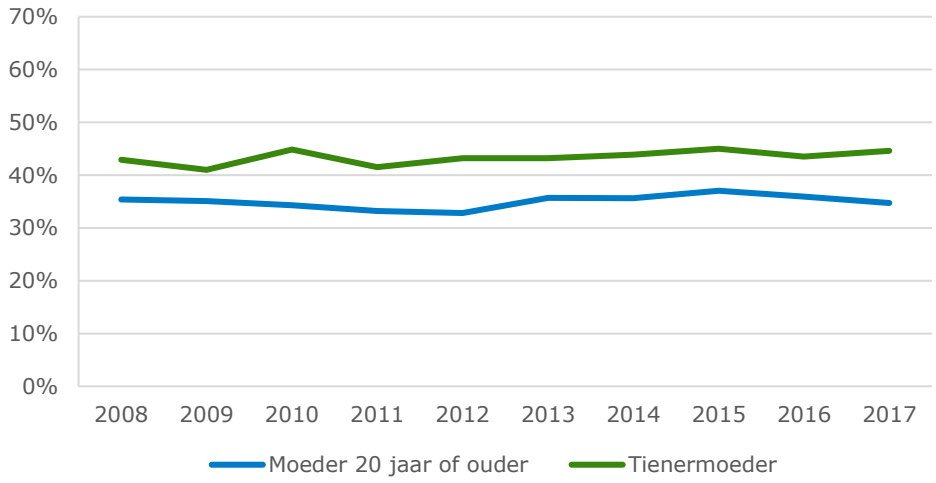

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 24 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar leeftijd moeder

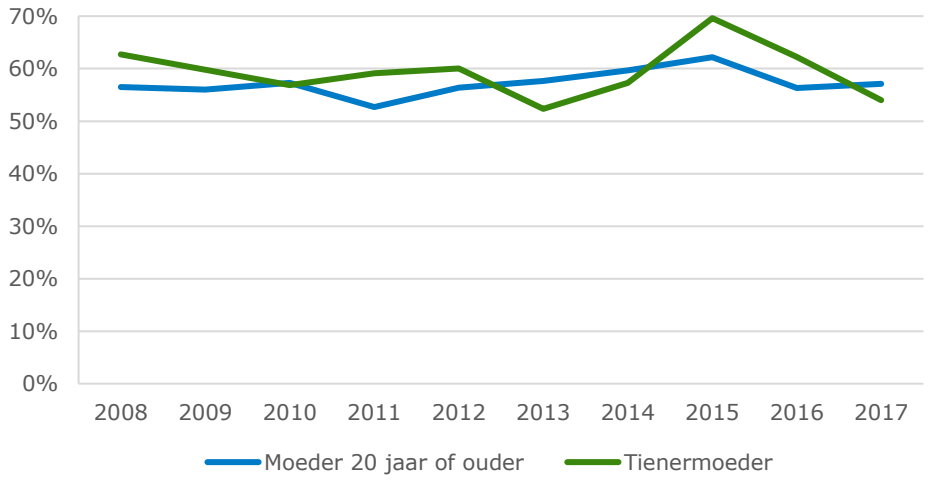

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 25 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar leeftijd moeder

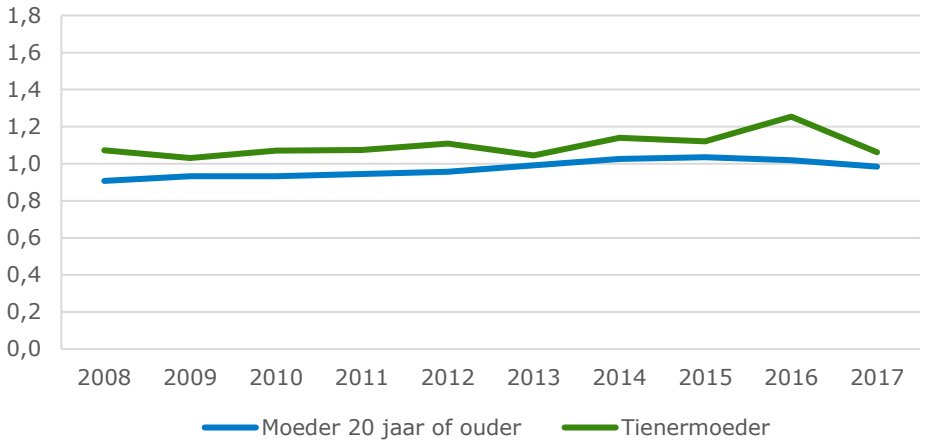

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 26 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar leeftijd moeder

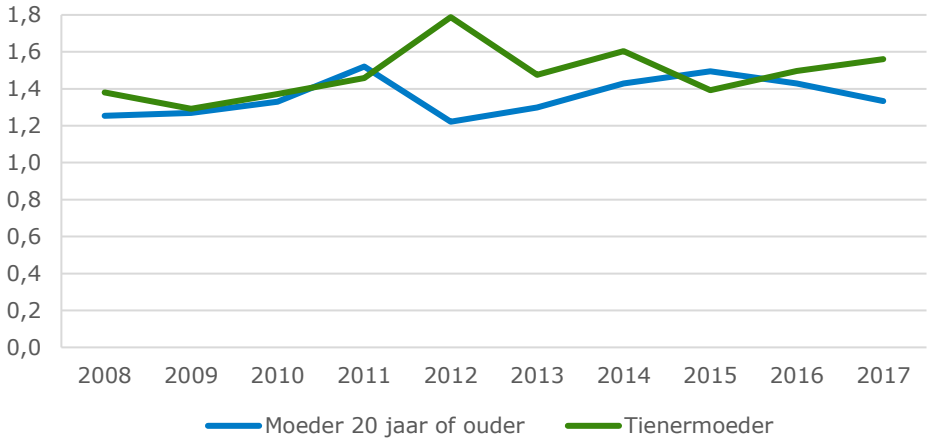

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.3 Strafrechtelijke kenmerken

- Het aandeel jeugdige justitiabelen (zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen) met eerdere justitiecontacten en met vermogensdelicten met geweld en gewelds-delicten is toegenomen sinds 2008. De leeftijd waarop mensen voor het eerst met justitie in contact komen verandert nauwelijks.
- De recidiveprevalentie en -frequentie zijn hoog onder jeugdige justitiabelen met eerdere justitiecontacten, jeugdigen die op jonge leeftijd aan een criminele carrière zijn begonnen en justitiabelen die vermogensdelicten hebben gepleegd. *First offenders*, jeugdigen die pas op latere leeftijd voor het eerst met justitie in contact komen en plegers van geweldsdelicten of vernielingen en openbare-ordedelicten hebben minder kans om opnieuw in contact met justitie te komen en komen ook minder frequent opnieuw in contact met justitie.
- Er zijn geen verschillen in trends in recidiveprevalentie of -frequentie naar type delict of leeftijd eerste justitiecontact. Wel zien we dat de stijging in recidive-prevalentie en -frequentie tussen 2012 en 2015 zich sterker voordoet bij jeugdige justitiabelen (zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen) met eerdere justitie-contacten.

4.3.1 Eerdere justitiecontacten

Het aandeel jeugdige justitiabelen met eerdere justitiecontacten neemt toe tussen 2008 en 2017. Onder jeugdige daders is dit gestegen van 31% naar 36%, onder ex-JJI-pupillen van 71% naar 78% (tabel B2.1).

Jeugdige justitiabelen zonder eerdere justitiecontacten (*first offenders*) hebben een lagere recidiveprevalentie en een lagere recidivefrequentie dan jeugdige justitiabelen met eerdere justitiecontacten. Dit geldt voor zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen (figuur 27-30). De stijging van de recidiveprevalentie en -frequentie tussen cohort 2012 en 2015 (zie figuur 1 en 2) speelt zich vooral onder justitiabelen met eerdere justitiecontacten af. Hierdoor zijn de verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie tussen *first offenders* en daders met eerdere justitiecontacten toegenomen in deze periode.

Figuur 27 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar eerdere justitiecontacten

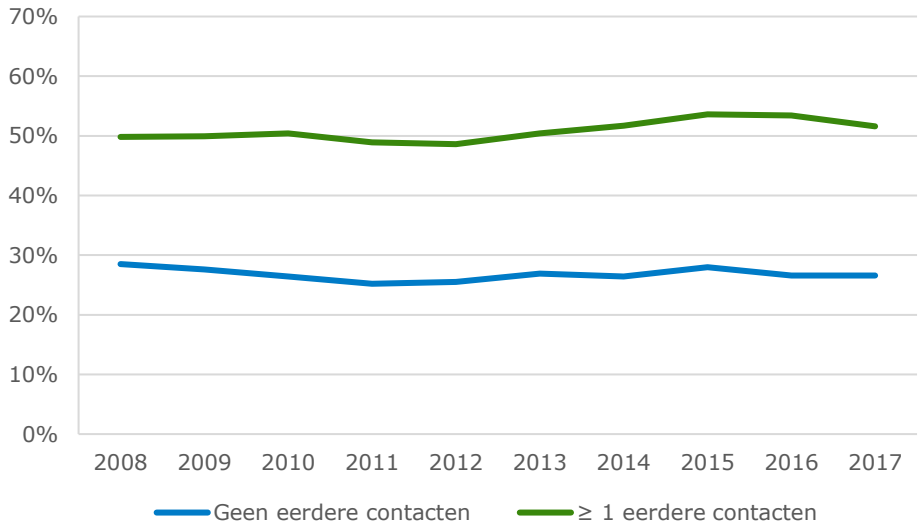

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 28 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar eerdere justitiecontacten

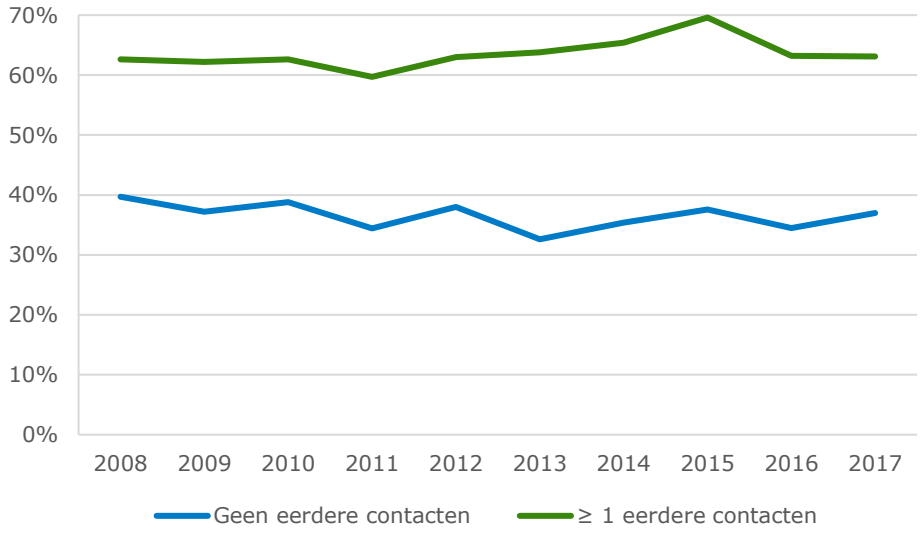

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 29 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar eerdere justitiecontacten

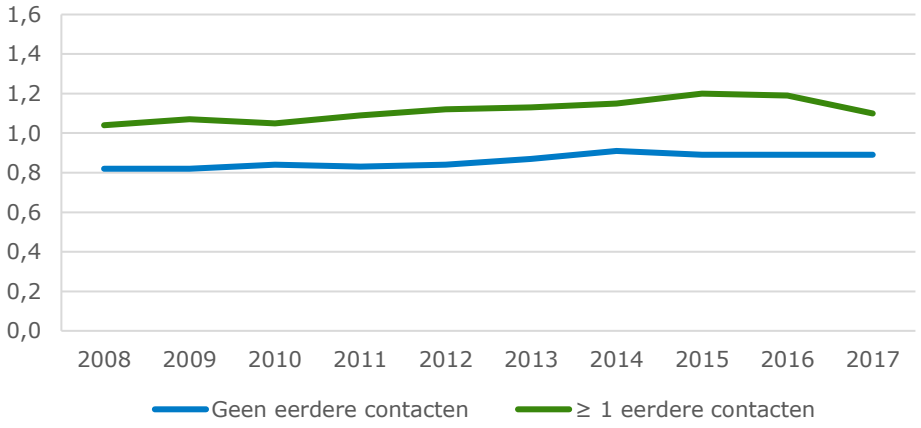

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 30 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar eerdere justitiecontacten

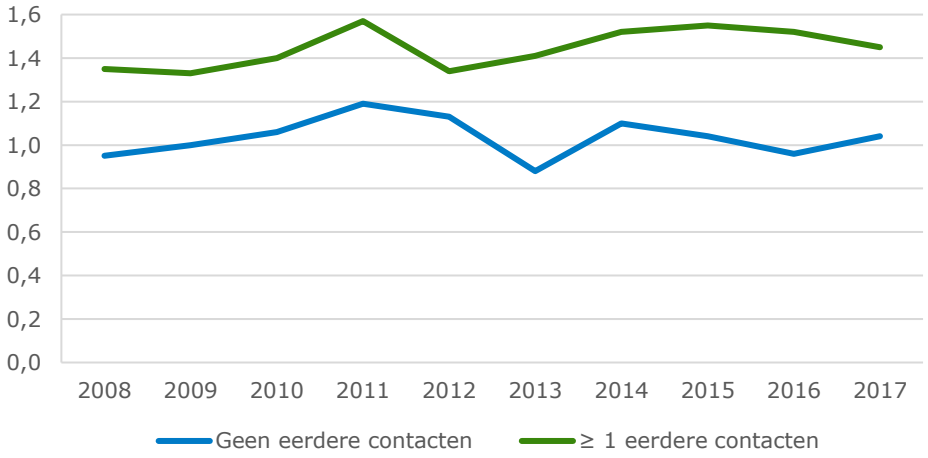

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

4.3.2 Type delict

Van de jeugdigen veroordeeld in 2017, is 35% veroordeeld voor een vernieling, openbare orde of overig delict; dit aandeel is gedaald sinds 2008. Sinds 2008 is constant ongeveer 34% van de jeugdige daders veroordeeld voor een vermogensdelict zonder geweld. Het aandeel (zwaardere) vermogensdelicten met geweld en geweldsdelicten is toegenomen sinds 2008 tot respectievelijk 7% en 24%. Bij ex-JJI-pupillen is het aandeel pupillen met lichte delicten (vernieling en openbare ordedelicten en vermogensdelicten zonder geweld) gedaald (tot respectievelijk 13% en 28%) en het aandeel pupillen met zwaardere vermogensdelicten met geweld gestegen naar 42%. Het aandeel pupillen met geweldsdelicten is sinds 2008 constant ongeveer 18% (tabel B2.1).

De recidiveprevalentie en -frequentie zijn het hoogst voor jeugdige daders veroordeeld voor vermogensdelicten met geweld, gevolgd door jeugdige daders veroordeeld voor vermogensdelicten zonder geweld. Jeugdige daders veroordeeld voor geweldsdelicten of overige delicten hebben minder kans om binnen twee jaar opnieuw in de fout te gaan en gaan minder frequent opnieuw in de fout (figuur 31 en 33).

Ook bij ex-JJI-pupillen zien we dat de recidiveprevalentie en -frequentie het laagst is bij geweldsdelicten en overige delicten. Bij ex-JJI-pupillen is de recidiveprevalentie en -frequentie na vermogensdelicten zonder geweld echter hoger dan die na vermogens-delicten met geweld. De groep die voor, relatief lichte, vermogensdelicten zonder geweld in een JJI terechtkomt zal een hoog criminaliteitsrisico hebben en daarom de hoogste recidiveprevalentie en -frequentie (figuur 32 en 34). Er zijn geen duidelijke verschillen in trends in recidiveprevalentie of -frequentie naar type delict.

Figuur 31 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar type delict

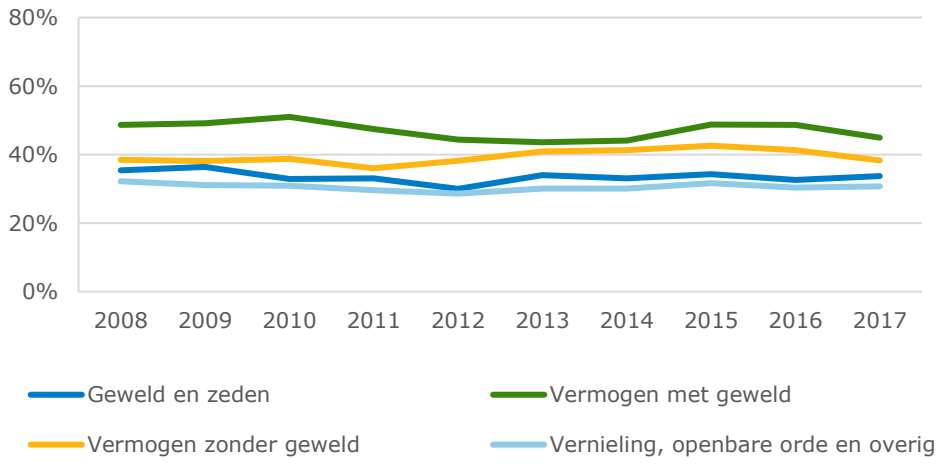

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 32 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar type delict

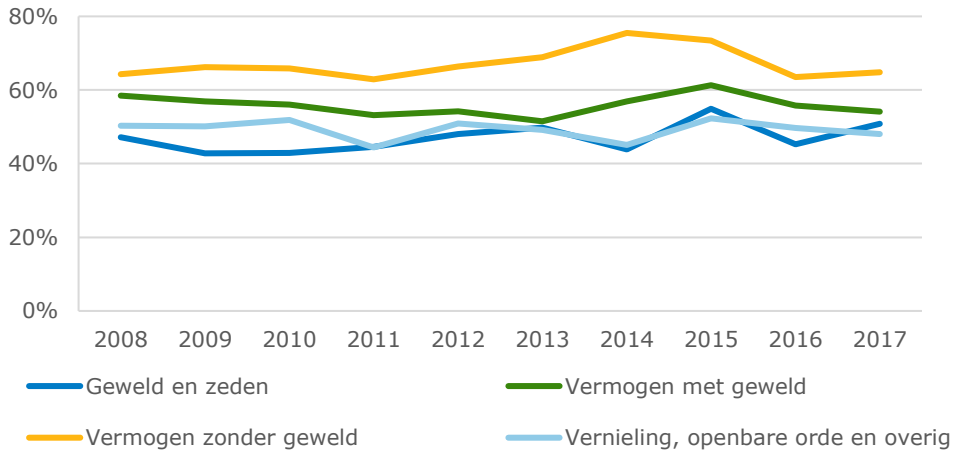

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 33 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar type delict

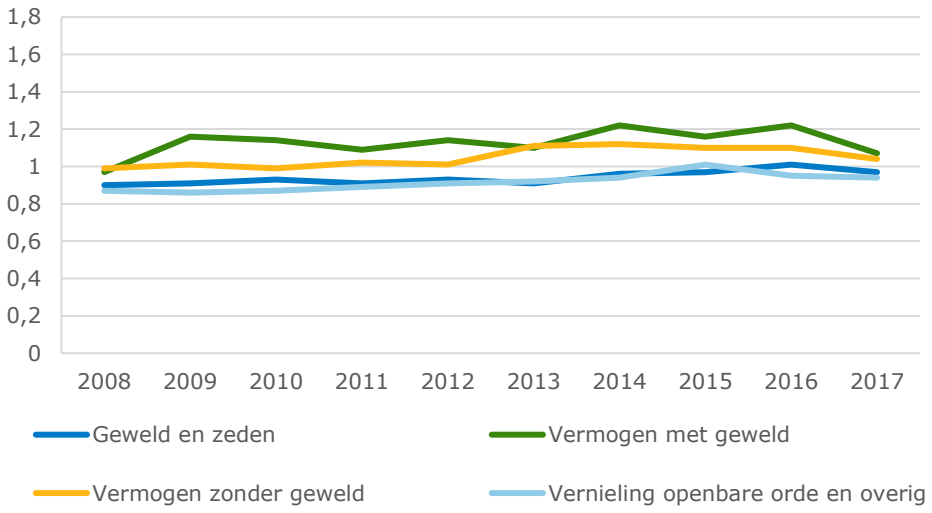

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 34 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar type delict

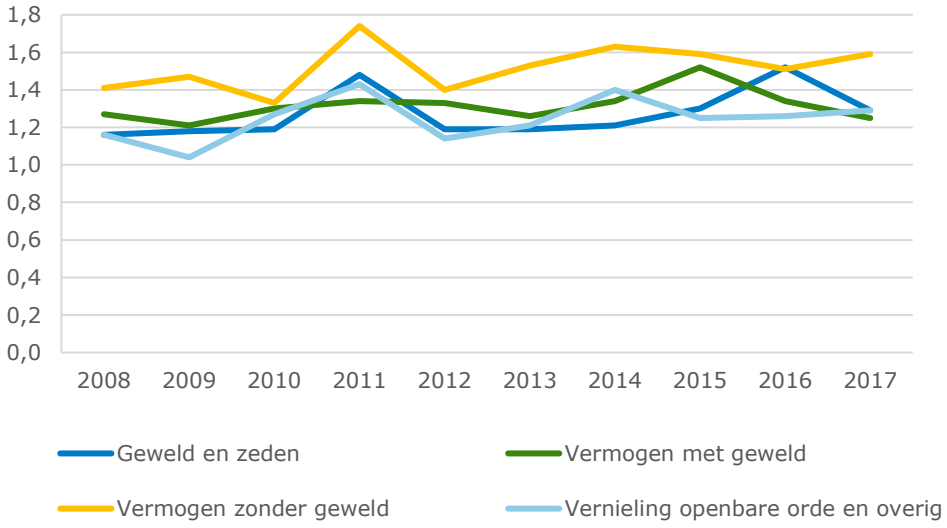

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

4.3.3 Leeftijd eerste justitiecontact

Bij hun eerste justitiecontact is 40% van de jeugdige daders en 40% van de ex-JJI-pupillen 14 of 15 jaar oud . Van de jeugdige daders is 18% en van de ex-JJI-pupillen 29% nog jonger wanneer ze hun criminele carrière beginnen. De verdeling over de leeftijdsgroepen verandert nauwelijks door de tijd (tabel B2.1).

Jeugdige justitiabelen die op jongere leeftijd aan een criminele carrière beginnen, hebben een hogere recidiveprevalentie en een hogere recidivefrequentie dan jongeren

die pas op latere leeftijd voor het eerst in contact komen met justitie. Hierbij zijn geen grote verschillen in recidivetrends tussen de subgroepen (figuur 35-39). Er zijn maar weinig mensen die 18 jaar of ouder zijn op het moment dat ze voor het eerst met justitie in contact komen en die toch worden berecht via het jeugdstrafrecht (jeugdige daders). Door de kleine aantallen verlopen de trends voor groep van 18 jaar en ouder wat schokkerig. Onder ex-JJI-pupillen is het aantal mensen dat 18 jaar of ouder is als ze voor het eerst in contact met justitie komen nog kleiner, daarom wordt deze groep niet apart weergegeven.

Figuur 35 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar leeftijd eerste justitiecontact

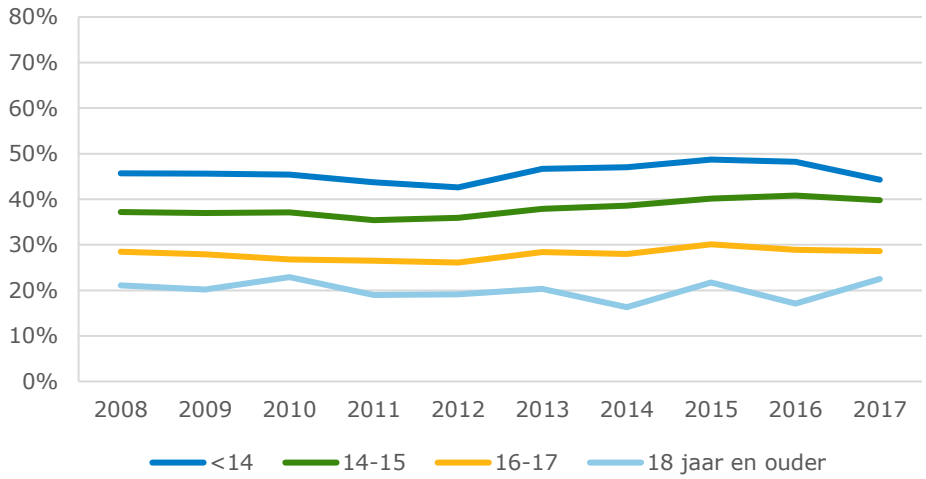

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 36 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar leeftijd eerste justitiecontact

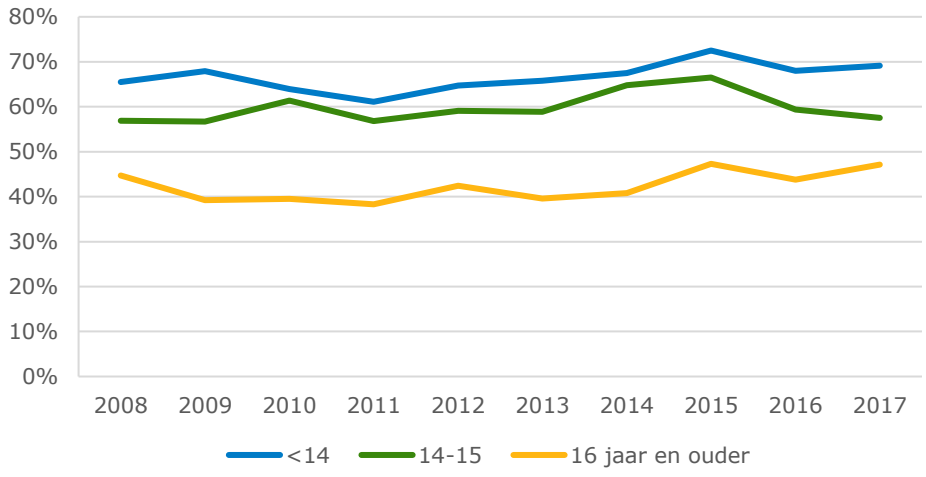

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 37 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar leeftijd eerste justitiecontact

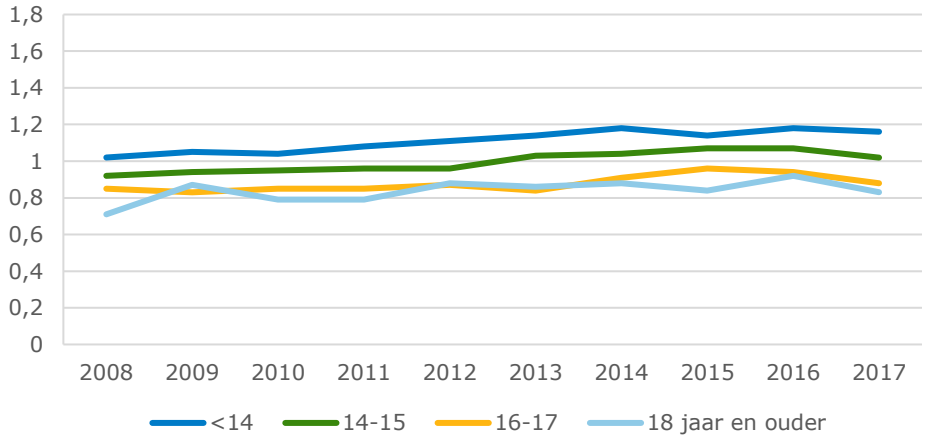

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

Figuur 38 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar leeftijd eerste justitiecontact

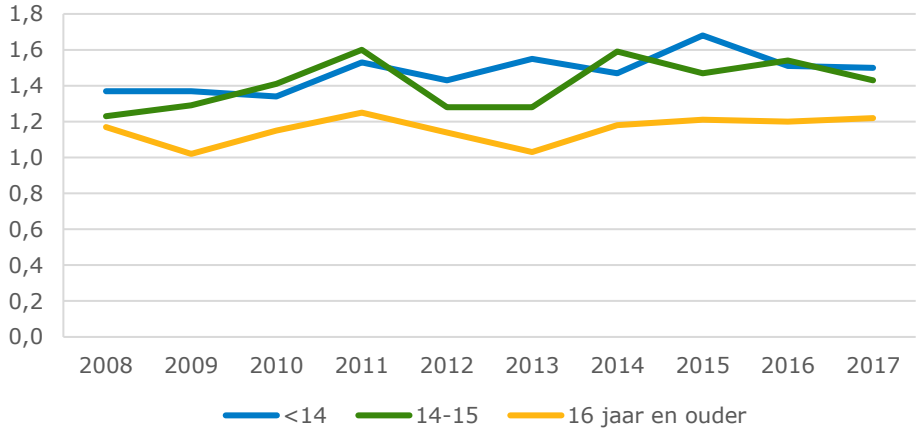

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD

4.4 Sociaaleconomische kenmerken

- Het aandeel jeugdige justitiabelen (zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen) dat naar school gaat stijgt ten koste van het aandeel jeugdige justitiabelen dat werkt. Ook het aandeel voortijdig schoolverlaters daalt. Steeds meer jeugdige justitiabelen wonen in een huishouden met een laag inkomen.
- Onder jeugdige justitiabelen die niet werken en niet naar school gaan is de recidiveprevalentie en -frequentie hoger dan onder justitiabelen die werken of een opleiding volgen. Voortijdig schoolverlaters recidiveren vaker dan mensen die een opleiding volgen of een startkwalificatie hebben behaald. Hoe hoger het huishoudensinkomen van jeugdige justitiabelen hoe kleiner de kans op recidive.
- Vooral onder jeugdige justitiabelen (zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen) met lage inkomens stijgt de recidivefrequentie. Justitiabelen met de hoogste huishoudensinkomens hebben over de jaren heen juist steeds minder kans om binnen twee jaar te recidiveren. Hierdoor zijn de verschillen tussen arm en rijk toegenomen.

4.4.1 School, werk of inactief

Informatie over of mensen staan ingeschreven bij een opleiding is alleen bekend voor jongeren van 16 jaar en ouder, figuur 39 tot en met 46 zijn daarom gebaseerd op jeugdige justitiabelen van 16 jaar en ouder. Van de jeugdige daders volgt 78% een opleiding en 7% werkt. Van de ex-JJI-pupillen volgt 52% een opleiding en werkt 6%. Ex-JJI-pupillen zijn veel vaker dan jeugdige daders inactief (42% versus 15%) (zie tabel B2.1). Het aandeel justitiabelen dat naar school gaat neemt toe tussen 2008 en 2013 en vervolgens weer iets af, ten koste van het aandeel justitiabelen dat werkt.

Jeugdige justitiabelen die niet werken en geen opleiding volgen hebben de hoogste recidiveprevalentie en -frequentie. Onder jeugdige justitiabelen die werken is de recidiveprevalentie en -frequentie eerst gedaald tot onder het niveau van justitiabelen die een opleiding volgen en daarna weer gestegen.

Figuur 39 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar activiteit

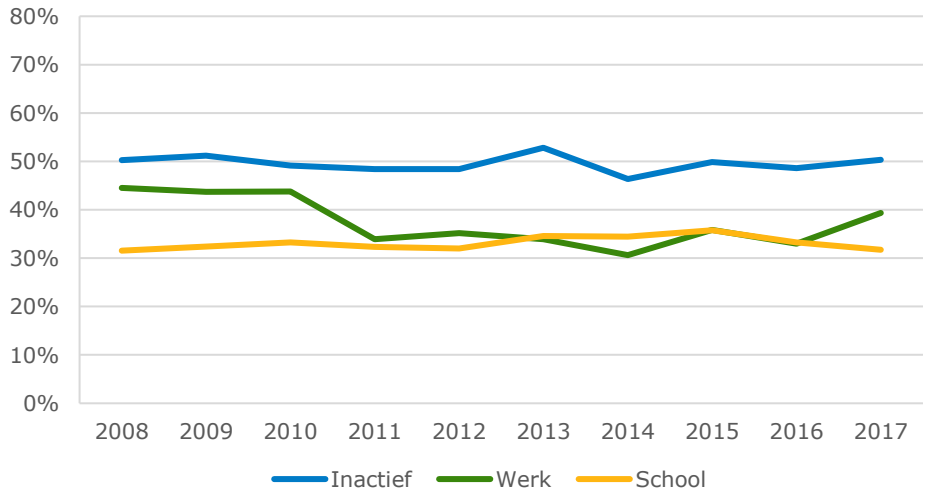

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 40 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar activiteit

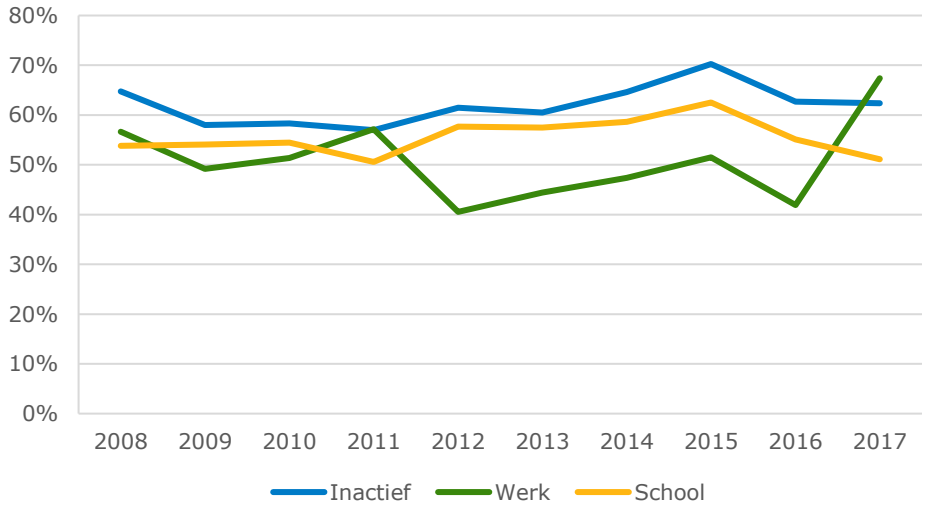

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 41 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar activiteit

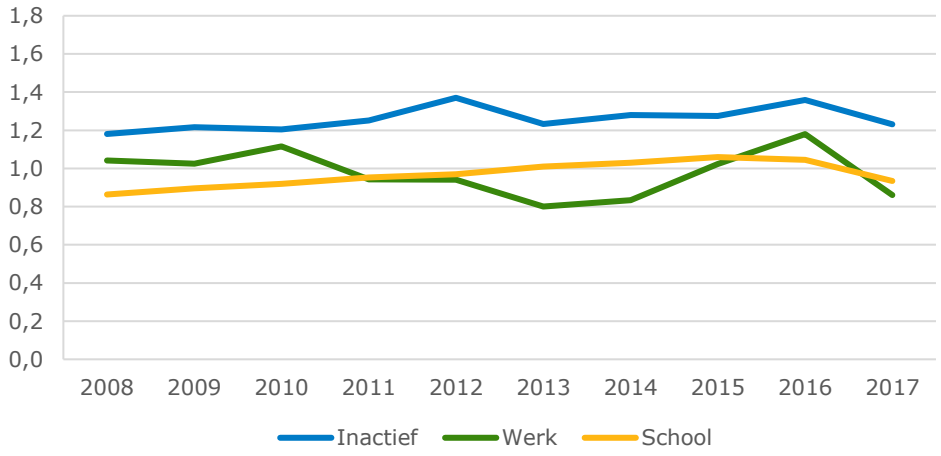

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 42 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar activiteit

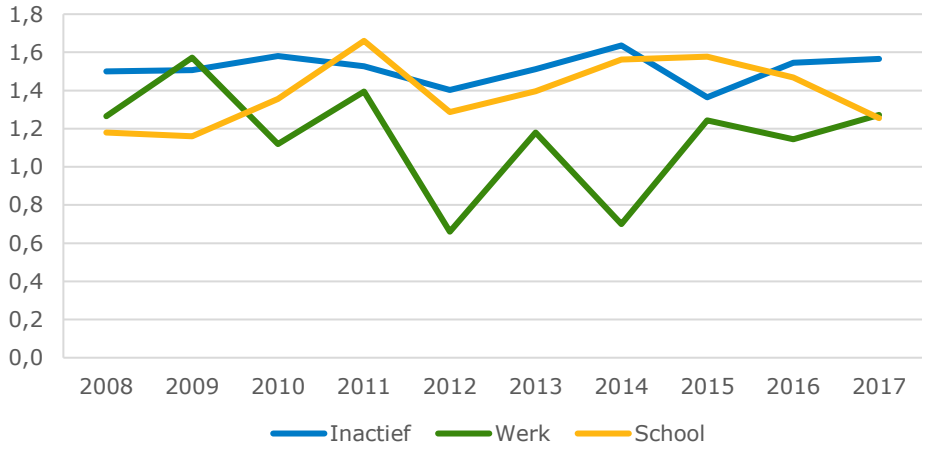

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.4.2 Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters zijn jeugdigen die niet staan ingeschreven bij een opleiding en die ook geen startkwalificatie (een diploma op minstens mbo2-niveau) hebben. Of iemand staat ingeschreven bij een opleiding is alleen bekend voor mensen ouder dan 16, daarom zijn ook deze figuren alleen voor deze leeftijdsgroep gemaakt. Van de jeugdigen veroordeeld in 2017, is 16% voortijdig schoolverlater en van de pupillen uitgestroomd uit een JJI in 2017 45% . Het aandeel voortijdig schoolverlaters is in beide groepen gedaald sinds 2008 (zie tabel B2.1).

Onder jeugdige daders is de recidiveprevalentie en -frequentie hoger onder voortijdig schoolverlaters dan onder jeugdigen die nog op school zitten of al een startkwalificatie hebben behaald. Onder ex-JJI-pupillen zijn de verschillen tussen voortijdig school-verlaters en niet voortijdig schoolverlaters minder duidelijk. De trends in recidive-prevalentie en -frequentie verschillen niet tussen voortijdig schoolverlaters en niet voortijdig schoolverlaters.

Figuur 43 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar schoolverlaten

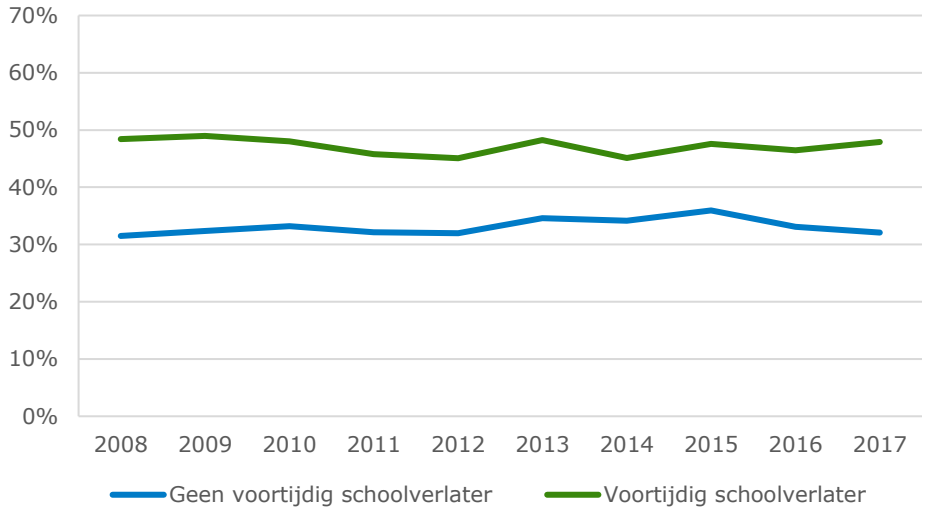

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 44 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar schoolverlaten

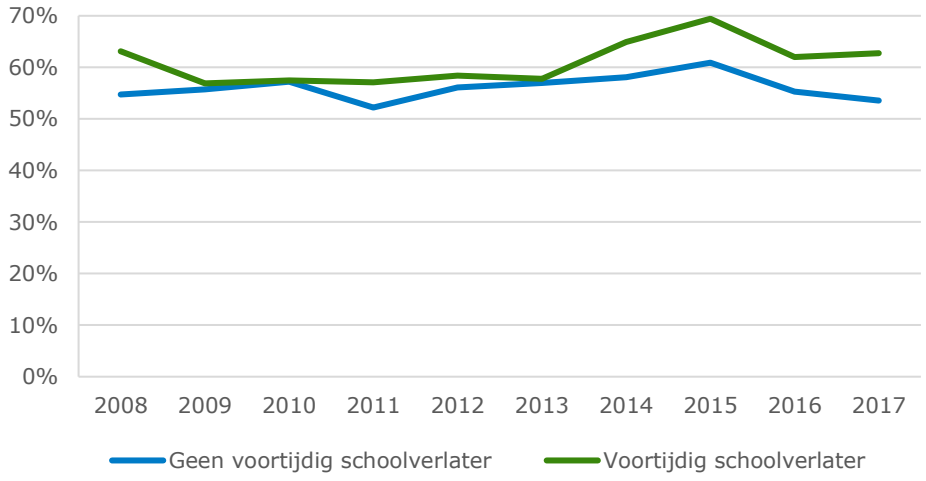

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 45 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar schoolverlaten

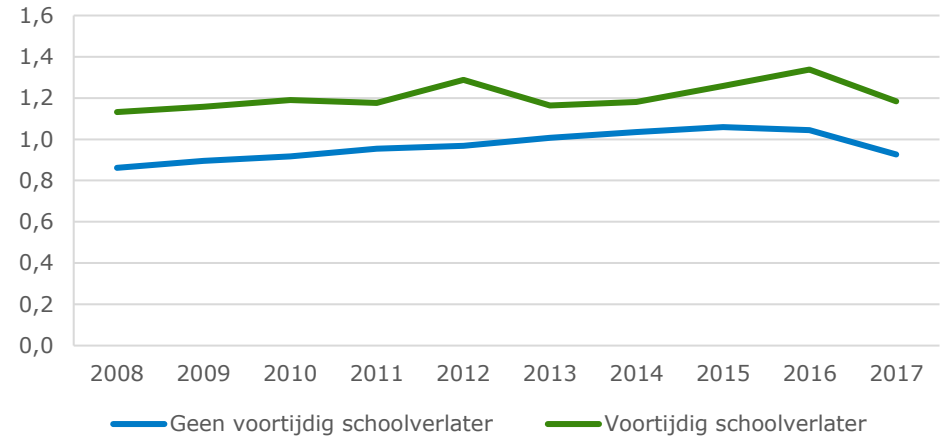

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 46 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar schoolverlaten

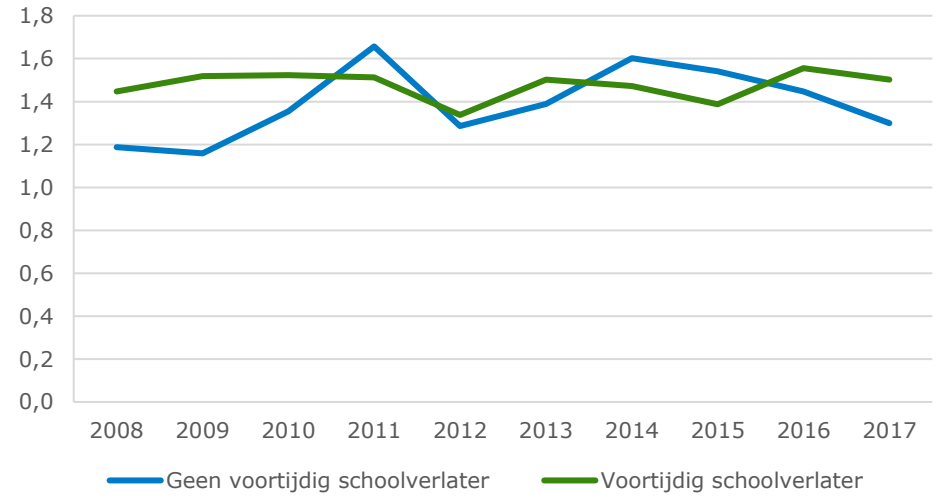

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.4.3 Inkomen

We beschrijven de recidiveprevalentie en -frequentie naar huishoudensinkomen. Het huishoudensinkomen van iemand die in 2008 uitstroomt uit een JJI is bepaald als het besteedbare inkomen over het jaar 2008 van het totale huishouden waar iemand op 1 januari 2008 woonde. Huishoudensinkomens zijn alleen bekend voor particuliere huishoudens. Dit betekent dat, wanneer iemand op 1 januari stond ingeschreven in een JJI, er voor deze persoon geen huishoudensinkomen bekend is. Voor 14% van de jeugdige daders en 20% van de ex-JJI-pupillen is geen inkomen bekend. Voor de personen die op 1 januari wel staan ingeschreven in een particulier huishouden bekijken we de recidivetrends naar huishoudensinkomen. Van de jeugdige justitiabelen in particuliere huishoudens woont 93% van de jeugdige daders en 86% van de ex-JJI-pupillen bij hun ouders. Het gaat hier dus veelal om het huishoudensinkomen van de ouders.

JJI-pupillen wonen vaker dan jeugdige daders in een huishouden met een laag inkomen. Door de jaren heen stijgt in beide groepen het aandeel in een huishouden met een laag inkomen (zie tabel B2.1). Ex-JJI-pupillen wonen vaker zelfstandig in plaats van bij hun ouders, en door de jaren heen is het aandeel jeugdige justitiabelen dat op zichzelf woont toegenomen, dit verklaard mogelijk waarom het aandeel in lage inkomenshuishoudens toeneemt.

Jeugdige justitiabelen in huishoudens in het hoogste inkomenskwartiel hebben de laagste recidiveprevalentie en -frequentie, gevolgd door jeugdigen in het op-één-na hoogste inkomenskwartiel. De recidiveprevalentie en -frequentie in de twee laagste inkomenskwartielen ontlopen elkaar niet veel. Dit wordt veroorzaakt doordat in het laagste inkomenskwartiel niet alleen bestaat uit jongeren die bij ouders met een erg laag inkomen wonen, maar ook uit jongeren die zelfstandig wonen, bijvoorbeeld als student. De recidive onder deze studenten zal relatief laag zijn, terwijl we van jongeren die bij hun ouders wonen verwachten dat de laagste inkomensgroepen juist het meest zullen recidiveren. Gemiddeld levert dit een recidive op die vergelijkbaar is met het op-één-na laagste inkomenskwartiel.

De verschillen zijn duidelijker bij jeugdige daders dan bij ex-JJI-pupillen. Ten eerste wordt dit verklaard omdat de trends bij ex-JJI-pupillen meer schommelingen vertonen vanwege de kleinere aantallen. Ten tweede zal voor ex-JJI-pupillen vanwege hun hogere leeftijd en hun hogere criminaliteitsrisico het inkomen van de ouders een minder sterke rol spelen.

De verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie tussen de inkomensgroepen lijken over de cohorten eerder groter dan kleiner te worden. Onder jeugdige daders en ex-JJI-pupillen in het hoogste inkomenskwartiel daalt de kans om binnen twee jaar opnieuw in contact te komen met justitie, terwijl deze in de andere inkomensgroepen min of meer constant is. De recidivefrequentie lijkt vooral voor de lagere inkomens-kwartielen toe te nemen.

Figuur 47 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar huishoudensinkomen

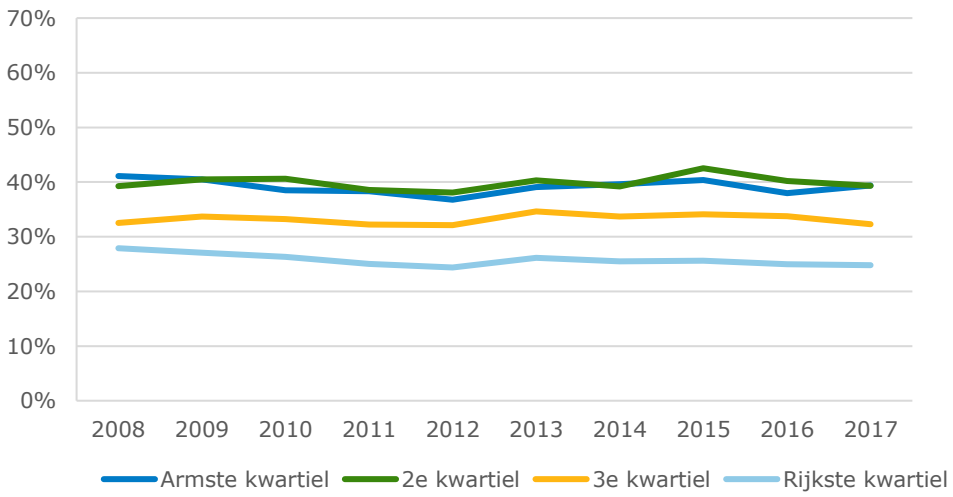

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 48 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar huishoudensinkomen

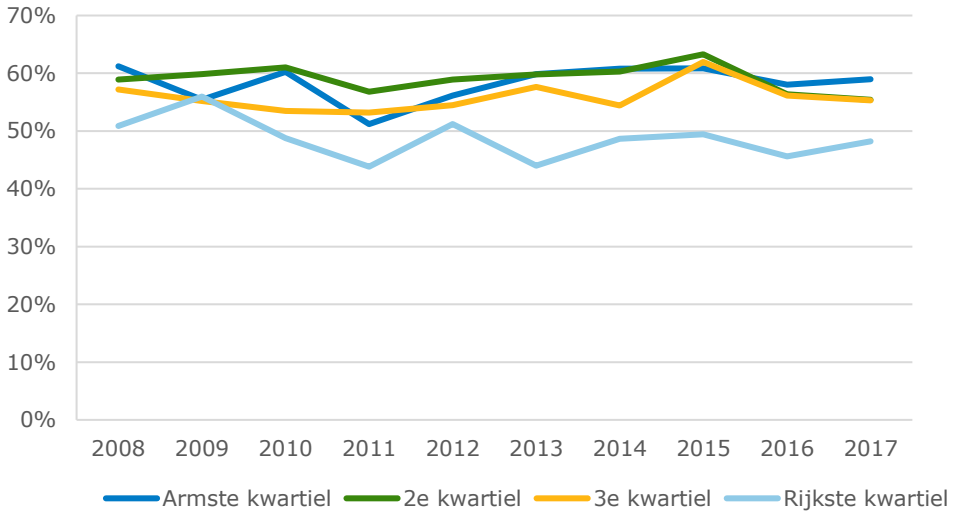

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 49 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar huishoudensinkomen

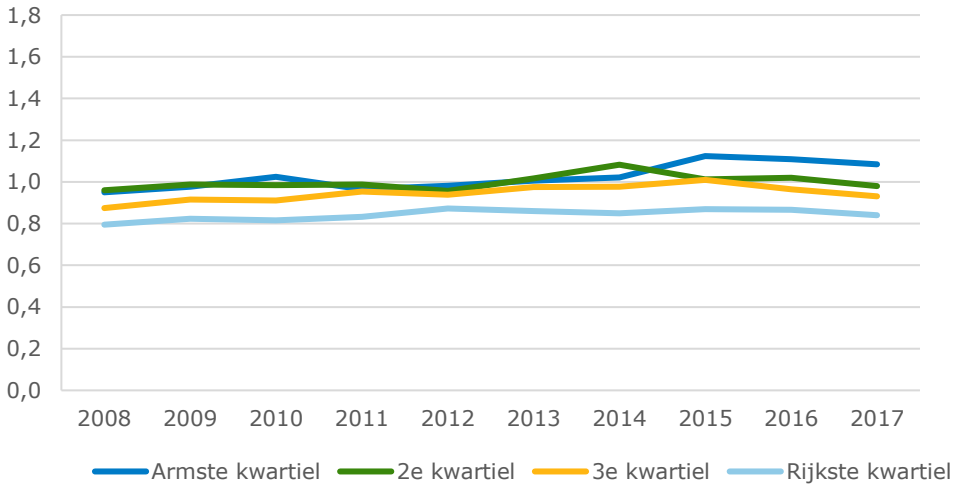

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 50 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar huishoudensinkomen

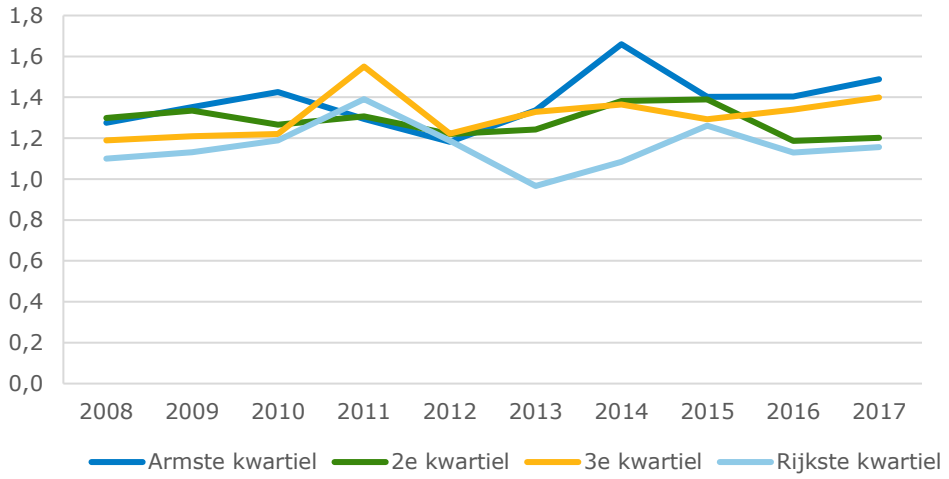

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.5 Buurtkenmerken

- Het aandeel jeugdige justitiabelen (zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen) in buurten met een lage gemiddelde woningwaarde en een laag aantal misdrijven is sinds 2008 toegenomen. Het aandeel ex-JJI-pupillen in niet-stedelijke buurten is sinds 2008 sterk toegenomen.
- Tot 2012 was de recidive hoger naarmate de buurt sterker stedelijk was en naarmate de WOZ-waarde in de buurt lager lag. Vanaf 2012 is de recidive vooral in de minst stedelijke buurten en in buurten met een hoge gemiddelde woningwaarde gaan stijgen. Hierdoor zijn de verschillen in recidive tussen buurten naar stedelijkheid en woningwaarde afgenomen. De recidive ligt hoger naarmate de criminaliteit in de buurt hoger ligt en vooral in buurten met de hoogste criminaliteitscijfers is de recidive verder toegenomen. Hierdoor zijn de verschillen tussen buurten naar criminaliteit juist toegenomen.

4.5.1 Stedelijkheid

Stedelijkheid wordt door het CBS bepaald op basis van de omgevingsadressendichtheid. Hoe hoger de dichtheid aan adressen, hoe hoger de stedelijkheid. Van de pupillen die in 2017 zijn uitgestroomd uit een JJI, woont 19% in een niet-stedelijke buurt, in 2008 was dat nog 8%. In alle andere stedelijkheidscategorieën is een daling van het aandeel ex-JJI-pupillen te zien. De verdeling van jeugdige daders over de verschillende stedelijkheidscategorieën verandert nauwelijks tussen 2008 en 2017 (zie tabel B2.1).

Tot 2012 zien we de hoogste recidiveprevalentie en -frequentie in de sterkst stedelijke buurten en een lagere recidiveprevalentie en -frequentie naarmate de buurt minder stedelijk is. Vanaf 2012 stijgt de recidiveprevalentie en -frequentie vooral in de niet-stedelijke buurten maar ook in weinig en matig stedelijke buurten. De verschillen in

recidiveprevalentie en -frequentie tussen buurten met een verschillende stedelijkheid nemen hierdoor af.

Figuur 51 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar stedelijkheid van de buurt

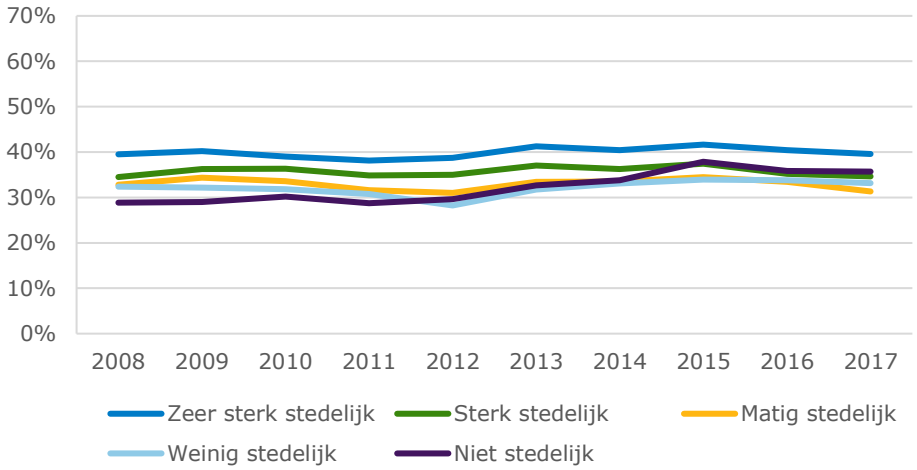

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 52 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar stedelijkheid van de buurt

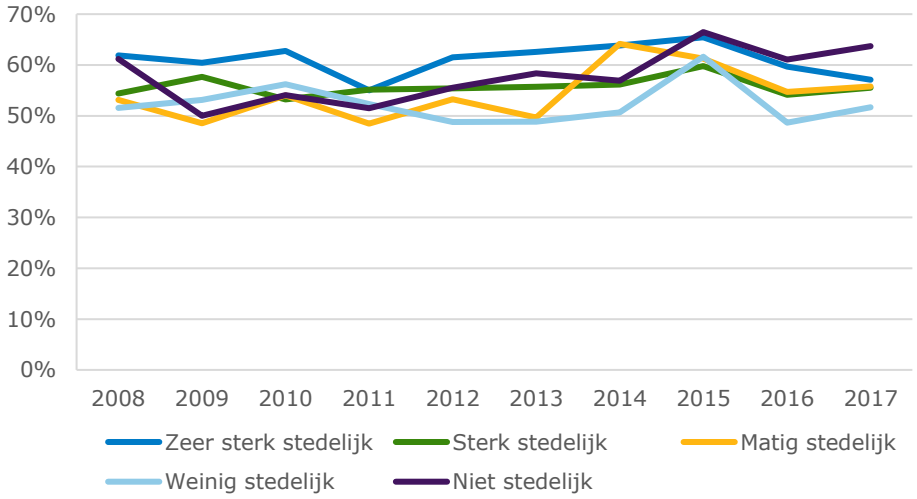

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 53 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar stedelijkheid van de buurt

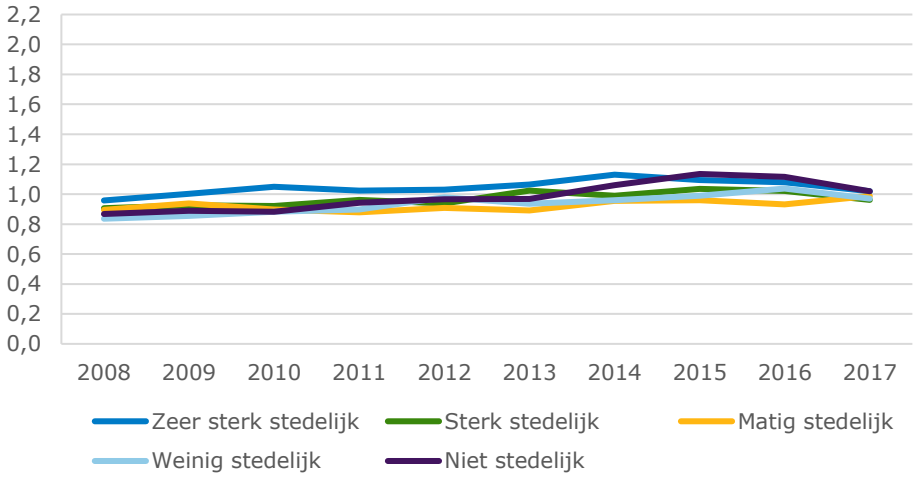

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 54 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar stedelijkheid van de buurt

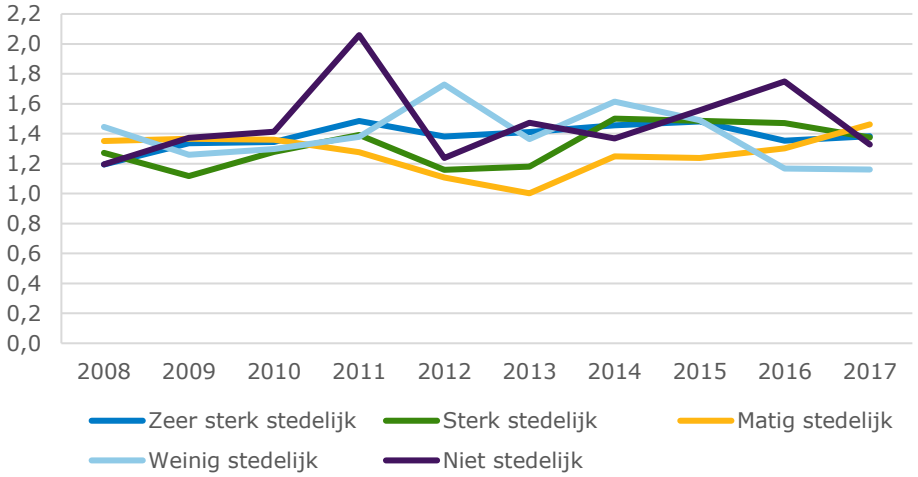

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.5.2 Woningwaarde

Het aandeel jeugdige daders en ex-JJI-pupillen in buurten met de goedkoopste woningen is sinds 2008 gestegen. Jeugdige daders wonen vooral minder vaak in buurten met de duurste woningen, het aandeel ex-JJI-pupillen is vooral gedaald in buurten met een gemiddelde woningwaarde tussen € 150.000 en € 200.000 (zie tabel B2.1).

Jeugdige daders in cohort 2008 hebben een hogere recidiveprevalentie en -frequentie in buurten met een lagere gemiddelde woningwaarde. Vanaf 2012 stijgt de recidive-prevalentie en -frequentie in buurten met de hoogste gemiddelde woningwaarde. Hierdoor zijn de verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie tussen buurten met dure huizen en buurten met goedkope huizen door de jaren heen afgenomen. Bij ex-JJI-pupillen zijn de verschillen minder duidelijk door de sterke schommelingen in de trends, maar ook hier lijkt de prevalentie en frequentie vooral te zijn toegenomen in de buurten met de hoogste woningwaardes.

Figuur 55 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar gemiddelde woningwaarde in de buurt (x1.000 €)

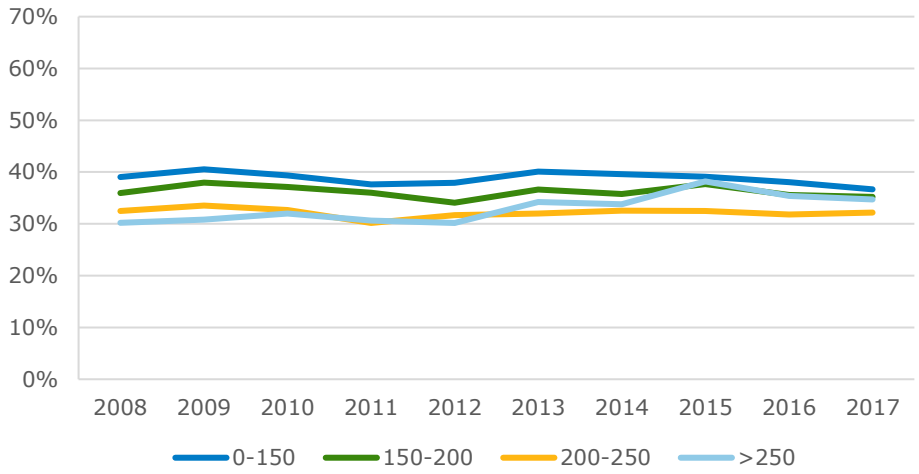

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 56 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar gemiddelde woningwaarde in de buurt (x1.000 €)

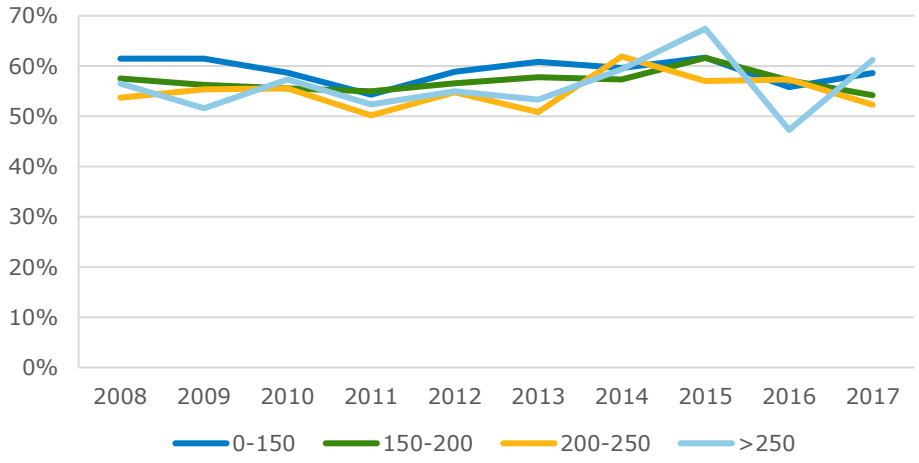

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 57 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar gemiddelde woningwaarde in de buurt (x1.000 €)

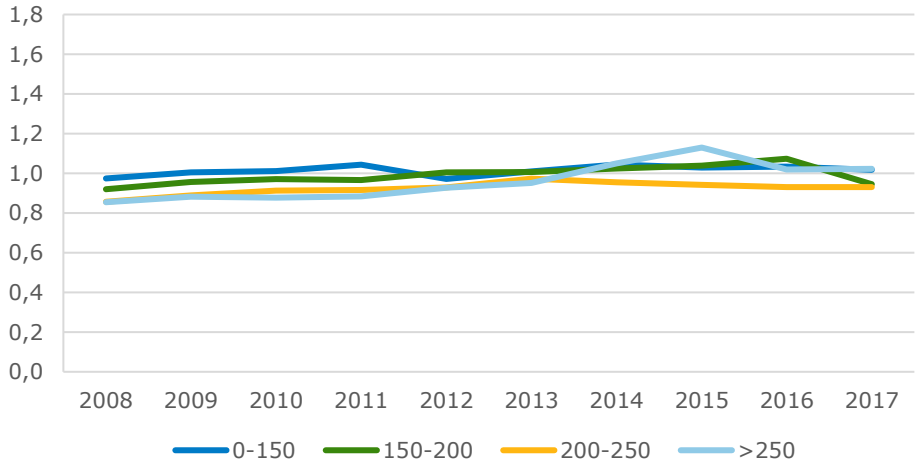

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 58 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar gemiddelde woningwaarde in de buurt (x1.000 €)

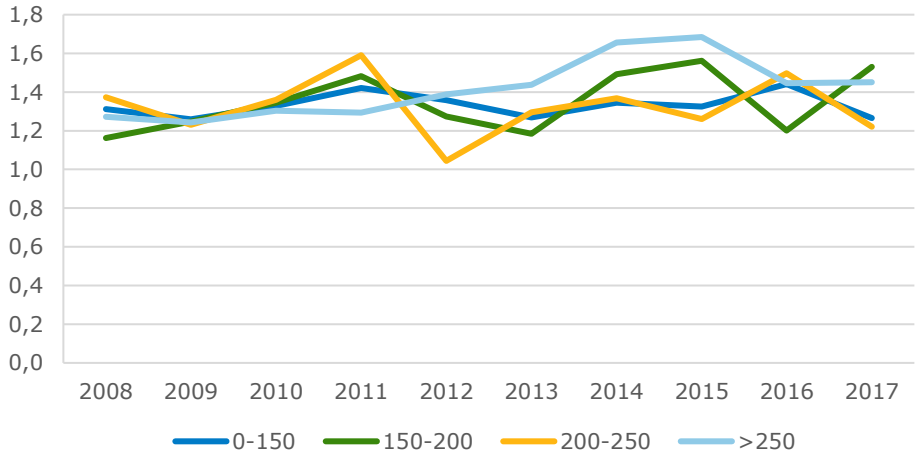

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

4.5.3 Criminaliteit

We gebruiken cijfers per buurt over het totaal aantal woninginbraken, gewelds- en zedendelicten en vernielingen en openbare orde delicten per jaar. Deze cijfers zijn beschikbaar vanaf 2010. Over overige vermogensdelicten (zoals winkel- of fietsendiefstal) en overige typen delicten zoals wapen- of drugsdelicten is helaas in nog minder jaren informatie.

Zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen wonen steeds vaker in buurten met minder dan 20 misdrijven. Het aandeel jeugdige justitiabelen in buurten met meer misdrijven

is sinds 2010 gedaald. Slechts 5% van de jeugdige daders en 15% van de ex-JJI-pupillen woont in een buurt met meer dan 50 misdrijven (zie tabel B2.1).

Hoe hoger de criminaliteit in de buurt hoe hoger de recidiveprevalentie en -frequentie. Vooral in de buurten met de meeste criminaliteit is de recidiveprevalentie en -frequentie toegenomen. Ook in de buurten met de minste criminaliteit is de recidiveprevalentie en -frequentie sterker toegenomen dan in de, qua criminaliteits-cijfers, tussenliggende buurten.

Figuur 59 Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar criminaliteit in de buurt

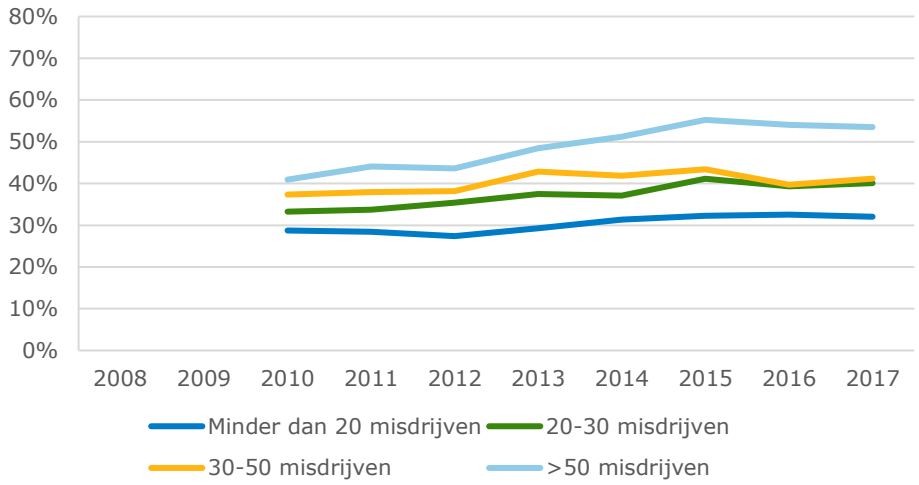

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 60 Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar criminaliteit in de buurt

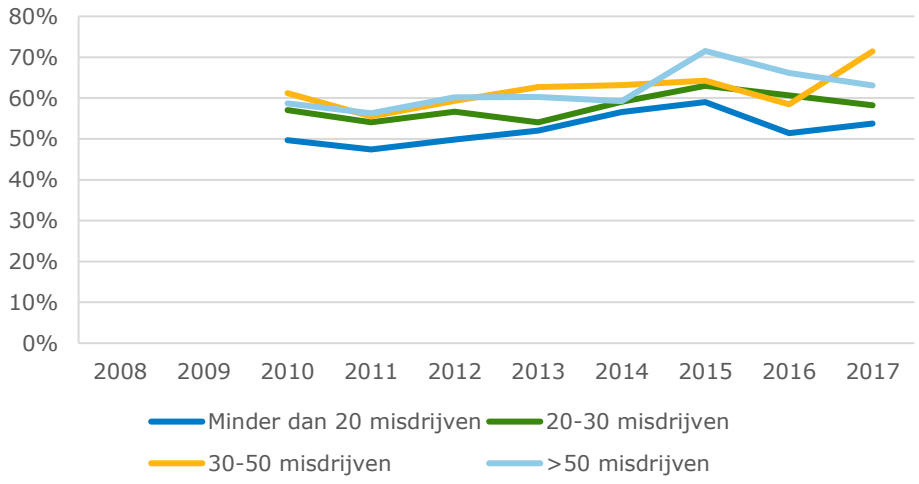

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 61 Recidivefrequentie van jeugdige daders naar criminaliteit in de buurt

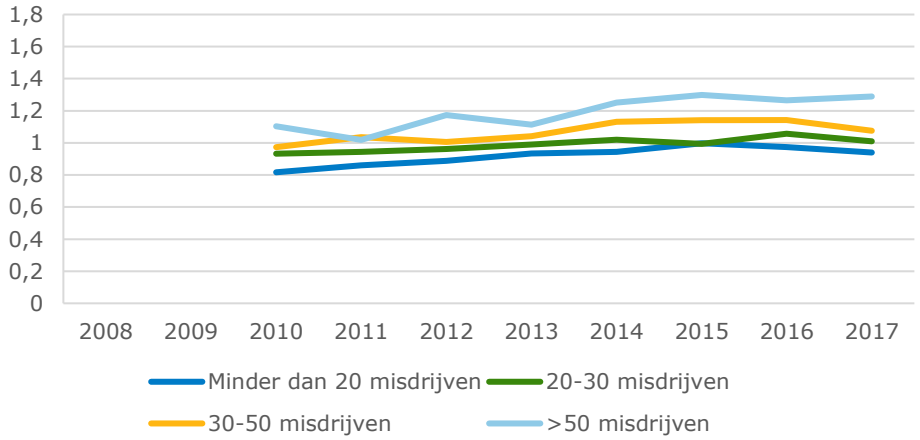

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Figuur 62 Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar criminaliteit in de buurt

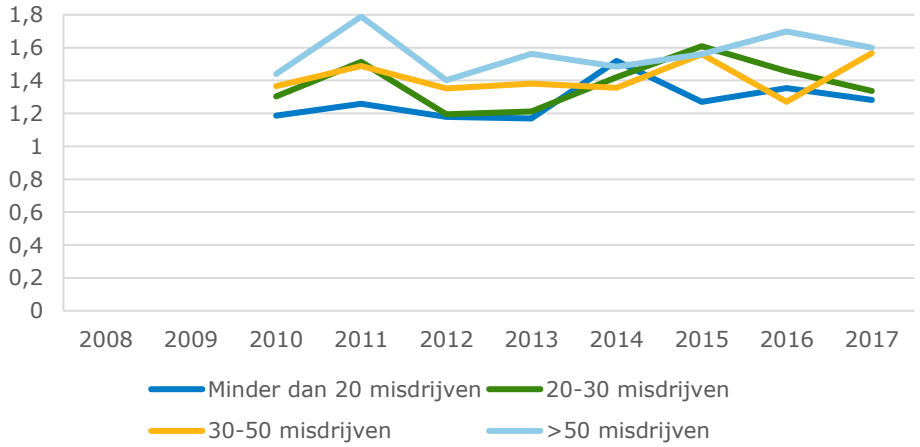

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

5 Verklarend model recidive jeugdige daders en ex-JJI-pupillen

In dit hoofdstuk onderzoeken we de samenhang tussen enerzijds demografische, strafrechtelijke, sociaaleconomische en buurtkenmerken en anderzijds het risico (hazard) op recidive. Welke kenmerken hangen samen met een groter risico op recidive, wanneer ook rekening is gehouden met alle andere achtergrondkenmerken? Op deze manier bekijken we wat de risicofactoren voor recidive zijn. Daarbij bekijken we ook welke achtergrondkenmerken tussen cohort 2010 en cohort 2017 sterker of juist minder sterk zijn gaan samenhangen met het risico op recidive. Daarmee bekijken we of de risicofactoren voor recidive zijn veranderd in deze periode en welke achtergrondkenmerken een sterkere of minder sterke risicofactor voor recidive zijn geworden. Dit doen we apart voor jeugdige daders (in paragraaf 5.1) en voor ex-JJI-pupillen (in paragraaf 5.2). We schatten in Cox-regressiemodellen de samenhang tussen enerzijds achtergrondkenmerken, cohortjaar[40] en interacties tussen achtergrondkenmerken en cohortjaar en anderzijds de duur tot recidive (zie paragraaf 3.4 voor meer informatie over de Cox-regressiemodellen). Anders dan in het vorige hoofdstuk kijken we in dit hoofdstuk dus niet naar het aandeel dat recidiveert binnen twee jaar (prevalentie) of het aantal nieuwe strafzaken per recidivist (frequentie) maar naar het risico dat iemand op een dag voor het eerst recidiveert. Hoe sneller na het begin van de recidivemeting mensen recidiveren, hoe groter het risico op recidive. De coëfficiënten in Cox-regressiemodellen zijn *hazard ratio's* (*HR's*) en geven een kansverhouding aan. Een *HR* van 0,5 voor vrouw betekent dat vrouwen, gecontroleerd voor alle andere achtergrondkenmerken in het model, een twee keer zo klein risico hebben op recidive als mannen. Een *HR* van 1,6 voor eerdere delicten betekent dat mensen met eerdere delicten, gecontroleerd voor alle andere achtergrondkenmerken, een 60% groter risico op recidive hebben. Voor zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen testen we allereerst of het risico op recidive in latere cohortjaren is toegenomen (model 0). Vervolgens testen we in hoeverre deze toename van het recidiverisico kan worden verklaard door veranderingen in de groepssamenstelling en wat de risicofactoren voor recidive zijn (model 1, 2 en 3). Ten slotte bekijken we welke kenmerken in latere cohorten sterkere of juist minder sterke risicofactoren voor recidive zijn geworden (model 4).

[40] Cohortjaar is bepaald als de tijd in jaren sinds 2010 van het moment waarop iemand veroordeeld wordt. Iemand die veroordeeld is in 2010 behoort tot cohort 2010 en heeft een score van 0, iemand die veroordeeld is in 2017 behoort tot cohort 2017 en heeft een score van (2017-2010=)7.

5.1 Jeugdige daders

- Mannelijke daders hebben een meer dan twee keer zo groot risico op recidive als vrouwelijke daders. Andere belangrijke risicofactoren voor recidive zijn: het hebben van eerdere delicten, een eerste justitiecontact op jonge leeftijd, wonen in een instelling, niet actief zijn in school of werk, voortijdig schoolverlaten, geen hoog huishoudensinkomen hebben, wonen in een sterk stedelijke buurt of een buurt met veel criminaliteit, en het plegen van een vermogensdelict met geweld. Minder sterke risicofactoren zijn: migratieachtergrond, niet bij ouders wonen, veel broers of zussen hebben, een tienermoeder hebben, en wonen in een sterk stedelijke buurt of een buurt met hogere huizenprijzen.
- Het risico op recidive is tussen cohort 2010 en cohort 2017 licht toegenomen: jeugdige daders veroordeeld in latere cohorten hebben een groter risico op recidive.
- Door de jaren heen is het hebben van eerdere delicten een sterkere risicofactor voor recidive geworden, waardoor het verschil in de kans op recidive tussen first offenders en mensen met eerdere delicten is toegenomen. Ook het wonen in buurten met meer criminaliteit is door de jaren heen een sterkere risicofactor voor recidive geworden. De recidivekans van jeugdigen veroordeeld voor vermogensdelicten zonder geweld en vernielingen en openbare orde delicten is toegenomen ten opzichte van jeugdigen veroordeeld voor gewelds- en zeden-delicten.

Verandering van het risico op recidive over de tijd

Model 0 laat zien dat het risico op recidive tussen 2010 en 2017 licht is toegenomen met 1,2% per cohortjaar.[41] Model 1 laat zien dat, wanneer rekening is gehouden met alle achtergrondkenmerken, het risico op recidive nog steeds significant toeneemt met 0,9% per cohortjaar. De verandering in de samenstelling van de groep jeugdige daders naar (demografische, strafrechtelijke, sociaaleconomische en buurt)kenmerken kan dus slechts voor een deel de stijging van het risico op recidive over deze periode verklaren. Jeugdige daders in latere cohorten hebben een groter risico op recidive dan daders in eerdere cohorten, ook wanneer rekening wordt gehouden met eventuele verschillen in groepssamenstelling.[42]

Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor de totale groep jeugdige daders

Model 1 laat zien dat demografische achtergrondkenmerken samenhangen met het risico op recidive, in lijn met de verwachtingen op basis van theorie en eerder onderzoek. Het risico op recidive is voor vrouwen meer dan twee keer zo klein als voor mannen. Jeugdige daders die bij ouders wonen, vooral zij die bij twee ouders wonen, hebben een kleiner risico op recidive dan jeugdige daders die zelfstandig wonen, terwijl daders die in een instelling wonen het grootste risico hebben op recidive. Jeugdige daders met een tienermoeder hebben een groter risico op recidive dan daders waarvan de moeder bij hun geboorte 20 jaar of ouder was. Jeugdige daders

[41] In model 0, 1 en 4 (tabel 2) zijn alle jeugdige daders opgenomen voor wie alle variabelen bekend zijn. Zie paragraaf 3.4.2 voor meer informatie.

[42] De stijging van het recidiverisico over de tijd is niet helemaal lineair. Extra analyses met dummy's per cohortjaar laten zien dat het recidiverisico in alle jaren hoger is dan in 2010 en in 2013, 2014, 2015 en 2016 significant hoger is dan in 2010, met een maximum in 2015. Wanneer rekening wordt gehouden met achtergrondkenmerken is alleen het recidiverisico in 2015 nog significant hoger dan in 2010. Jeugdige daders in cohort 2015 hebben een groter recidiverisico dan jeugdige daders in cohort 2010, ook wanneer rekening wordt gehouden met achtergrondkenmerken.

met een migratieachtergrond hebben, gecontroleerd voor alle andere achtergrondkenmerken die zijn opgenomen in het model, een 17% groter risico op recidive dan jeugdige daders zonder migratieachtergrond. Tegen de verwachting in vinden we dat mensen met een migratieachtergrond een groter risico op recidive hebben dan mensen zonder migratieachtergrond, ook wanneer rekening wordt gehouden met sociaaleconomische, strafrechtelijke en buurtkenmerken. Mogelijk wordt dit verklaard doordat wij geen rekening kunnen houden met alle relevante achtergrondkenmerken. Zo konden we bijvoorbeeld niet controleren voor opleidingsniveau.

Ook de sociaaleconomische verschillen in recidive zijn in lijn met theorie en eerder onderzoek. Jeugdige daders in een huishouden waarvan het huishoudensinkomen in het rijkste of op één na rijkste kwartiel valt recidiveren minder dan daders in huishoudens met een lager inkomen.

In lijn met theorie en eerder onderzoek vinden we dat ook strafrechtelijke kenmerken een risicofactor voor recidive vormen. Jeugdige daders met eerdere delicten hebben een 68% groter risico op recidive dan first offenders. Daders die veroordeeld zijn voor vermogensdelicten (met of zonder geweld) hebben een groter risico op recidive dan daders veroordeeld voor gewelds- of zedendelicten. Jeugdigen veroordeeld voor vernielingen, openbare ordedelicten of overige delicten hebben het kleinste risico op recidive. Hoe ouder jeugdige daders zijn als zij voor het eerst in contact komen met justitie, hoe kleiner het risico op recidive.

Buurtkenmerken hangen ook samen met het risico op recidive. In lijn met de theorie en eerder onderzoek vinden we dat jeugdige daders een groter risico op recidive hebben naarmate de buurt waarin zij wonen sterker stedelijk is en naarmate het aantal misdrijven in de buurt hoger is. Tegen de verwachtingen in vinden we dat, vergeleken met de buurten met de laagste gemiddelde woningwaarde, jeugdigen in buurten met de hoogste woningprijzen een iets groter risico op recidive hebben.

Tabel 2 Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive (Cox-regressiemodel) voor cohorten 2010-2017

	Model 0 (*N*=84.721)	Model 1 (*N*=84.721)	Model 2 (*N*=75.381)	Model 3 (*N*=31.373)	Model 4 (*N*=84.721)
Periode					
Cohortjaar	1,012***	1,009***	1,004	1,002	0,987*
Demografische kenmerken					
Vrouw		0,454***	0,443***	0,433***	0,454***
Migratieachtergrond		1,167***	1,125***	1,202***	1,167***
Huishoudenssituatie					
Bij twee ouders (*referentiecat.*)		1	1	1	1
Bij één ouder		1,109***	1,119***	1,043*	1,110***
Alleen, bij anderen of onbekend		1,176***		1,084*	1,174***
Institutioneel		1,392***		1,237***	1,390***
Tienermoeder		1,090***	1,052*	1,090**	1,090***

	Model 0 (*N*=84.721)	Model 1 (*N*=84.721)	Model 2 (*N*=75.381)	Model 3 (*N*=31.373)	Model 4 (*N*=84.721)
Sociaaleconomische kenmerken					
Huishoudensinkomen					
Armste kwartiel (*referentiecat.*)		1	1	1	1
Op-een-na armste kwartiel		1,039*	1,001	1,032	1,039*
Op-een-na rijkste kwartiel		0,939***	0,892***	0,957	0,940***
Rijkste kwartiel		0,799***	0,759***	0,791***	0,799***
Huishoudensinkomen onbekend		1,162***	1,225***	1,174***	1,163***
Strafrechtelijke kenmerken					
Minstens één eerder delict		1,678***	1,711***	1,793***	1,606***
Type delict					
Geweld of zeden (*referentiecat.*)		1	1	1	1
Vermogen met geweld		1,181***	1,193***	1,183***	1,195***
Vermogen zonder geweld		1,152***	1,148***	1,157***	1,095***
Vernieling, openbare orde, overig		0,953***	0,948***	0,984	0,920***
Leeftijd eerste justitiecontact					
13 en jonger (*referentiecat.*)		1	1	1	1
14-15		0,909***	0,912***	0,896***	0,909***
16 en ouder		0,757***	0,770***	0,788***	0,757***
Buurtkenmerken					
Gemiddelde woningwaarde buurt					
WOZ < € 150.000 (*referentiecat.*)		1	1	1	1
WOZ € 150.000-200.000		1,025	1,014	1,070**	1,028*
WOZ € 200.000-250.000		1,013	1,008	1,049	1,017
WOZ > € 250.000		1,041*	1,011	1,081**	1,041*
Stedelijkheid					
Zeer sterk stedelijk (*referentiecat.*)		1	1	1	1
Sterk stedelijk		0,996	1,004	0,974	0,997
Matig stedelijk		0,956**	0,955**	0,941*	0,958**
Weinig stedelijk		0,939***	0,905***	0,923**	0,938***
Niet stedelijk		0,864***	0,824***	0,883***	0,863***
Criminaliteit in de buurt					
<20 misdrijven (*referentiecat.*)		1	1	1	1
20-30 misdrijven		1,080***	1,066***	1,091***	1,040*
30-50 misdrijven		1,120***	1,087***	1,116***	1,116***
>50 misdrijven		1,198***	1,118***	1,087*	1,129***

	Model 0 (*N*=84.721)	Model 1 (*N*=84.721)	Model 2 (*N*=75.381)	Model 3 (*N*=31.373)	Model 4 (*N*=84.721)
Aantal broers en/of zussen					
Enig kind (*referentiecat.*)			1		
Eén broer of zus			0,994		
Twee broers en/of zussen			1,078***		
Drie of meer broers en/of zussen			1,211***		
Activiteit					
Inactief (*referentiecat.*)				1	
Werk				0,837***	
School				0,771***	
Interacties met cohortjaar					
Minstens één eerder delict					1,015***
Type delict					
Geweld of zeden (*referentiecat.*)					1
Vermogen met geweld					0,997
Vermogen zonder geweld					1,017**
Vernieling, openbare orde, overig					1,012*
Criminaliteit in de buurt					
<20 misdrijven (*referentiecat.*)					1
20-30 misdrijven					1,013*
30-50 misdrijven					1
>50 misdrijven					1,022*

* $p<0,05$; ** $p<0,01$; *** $p<0,001$.

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor jeugdige daders die bij ouders wonen

Model 2 (tabel 2) is geschat op alleen jeugdige daders die bij één of twee ouders wonen, omdat alleen voor deze groep kon worden bepaald met hoeveel broers en/of zussen jeugdigen samenwonen. Zoals verwacht op basis van de theorie, vinden we dat jeugdige daders in grote gezinnen (met twee of vooral met drie of meer broers en/of zussen) een groter risico op recidive hebben dan jeugdigen met één broer of zus of jeugdigen die enig kind zijn. Voor jeugdige daders die bij hun ouders wonen is het effect van cohortjaar niet significant.[43] Het risico op recidive is voor deze groep niet hoger in latere cohorten dan in eerdere cohorten. De overige uitkomsten in model 2 zijn vergelijkbaar met model 1.

Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor jeugdige daders van 17 jaar of ouder

Model 3 (tabel 2) is geschat op alleen jeugdige daders van 17 jaar of ouder, omdat alleen voor die groep correct kan worden bepaald of zij een opleiding volgen. Jeugdige

[43] Dat het effect van cohortjaar in model 2 niet significant is, wordt niet veroorzaakt doordat rekening wordt gehouden met het aantal broers en zussen. Ook in een model zonder broers en zussen is het effect van cohortjaar (op de groep die bij ouders woont) niet significant.

daders die een opleiding volgen hebben een 23% kleiner risico op recidive en jeugdige daders die werken een 16% kleiner risico op recidive dan jeugdige daders die niet naar school gaan of werken. In een ander model op dezelfde groep daders (niet weergegeven) hebben we het effect van voortijdig schoolverlaten op recidive getoetst. Voortijdig schoolverlaters hebben, rekening houdend met alle achtergrondkenmerken, een 26% groter risico op recidive dan jeugdige daders die een opleiding volgen en/of een startkwalificatie hebben behaald. Deze resultaten zijn in lijn met de verwachtingen op basis van de theorie. Ook voor jeugdige daders van 17 jaar en ouder is het effect van cohortjaar niet significant.[44] De overige resultaten in model 3 zijn vergelijkbaar met model 1.

Hoe verandert de samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive door de tijd

Model 4 is geschat op dezelfde groep jeugdige daders als model 0 en 1. In dit model zijn interactie-effecten opgenomen tussen achtergrondkenmerken en de tijd in cohortjaar. Op deze manier bepalen we welke achtergrondkenmerken tussen cohort 2010 en cohort 2017 een zwakkere of sterkere risicofactor voor recidive zijn geworden. Op basis van de hypotheses in paragraaf 2.3 verwachten we interacties met woningwaarde, stedelijkheid en criminaliteit in de buurt, huishoudensinkomen, migratieachtergrond, eerdere delicten en type delict. Allereerst zijn in zeven losse modellen (met alle hoofdeffecten uit model 1) elk van deze interacties apart getoetst. Hieruit bleek dat het effect van woningwaarde, stedelijkheid, huishoudensinkomen en migratieachtergrond op recidive niet is toegenomen of afgenomen tussen cohort 2010 en cohort 2017. Onze verwachting dat de recidive vooral zal dalen onder jeugdigen uit weinig stedelijke buurten met dure woningen, en juist zal stijgen onder jeugdigen met een migratieachtergrond en uit gezinnen met een laag huishoudensinkomen, komen dus niet uit.

Vervolgens zijn de interacties die wel significant waren gezamenlijk opgenomen in model 4. Het effect van de tijd in jaren is in dit model negatief. Dit betekent dat voor jeugdige daders zonder eerdere delicten, met een gewelds- of zedendelict en in buurten met weinig criminaliteit het risico op recidive, wanneer rekening is gehouden met alle andere achtergrondkenmerken, tussen cohort 2010 en cohort 2017 is afgenomen.

Het interactie-effect tussen de tijd in jaren en eerdere delicten is positief. Dit betekent dat het hebben van eerdere delicten tussen cohort 2010 en cohort 2017 een sterkere risicofactor voor recidive is geworden. Jeugdige daders met eerdere delicten hadden in cohort 2010 al een 61% groter risico op recidive dan *first offenders* en deze kansverhouding neemt tussen 2010 en 2017 nog verder toe met 1,5% per jaar. Zoals verwacht in paragraaf 2.3 nemen de verschillen in recidive tussen *first offenders* en jeugdige daders met eerdere delicten dus toe. Dit is in lijn met theorieën over afnemende tolerantie, waardoor met name daders met eerdere delicten last hebben van een negatief label of stigma. Wanneer we kijken naar het type delict blijkt dat vermogensdelicten zonder geweld en vernielingen en openbare ordedelicten door de jaren heen een sterkere risicofactor voor recidive zijn geworden. Dit is tegengesteld aan onze verwachtingen, we verwachten dat juist jeugdigen veroordeeld voor zwaardere delicten (zoals vermogensdelicten met geweld of geweldsdelicten) door de jaren heen meer last zouden krijgen van een negatief label of stigma. Vergeleken

[44] Dat het effect van cohortjaar in model 3 niet significant is, wordt niet veroorzaakt doordat rekening wordt gehouden met activiteit. Ook in een model zonder activiteit is het effect van cohortjaar (op de groep die 17 jaar of ouder is) niet significant.

met buurten met de minste criminaliteit, hebben mensen in buurten met hogere criminaliteitscijfers een groter risico op recidive en in buurten met de meeste misdrijven en buurten met 20-30 misdrijven is het risico op recidive door de jaren heen verder toegenomen. Mogelijk leidt gericht politiewerk in deze buurten tot een grotere pakkans waardoor het wonen in deze buurten een sterkere risicofactor voor recidive is geworden.

Gevoeligheidsanalyse: waarom en voor wie stijgt het recidiverisico tussen 2011 en 2015
In een gevoeligheidsanalyse zijn model 0 en 1 en de modellen met interacties opnieuw geschat op alleen de cohorten jeugdige daders veroordeeld in 2011 tot en met 2015 omdat juist in deze periode een sterke stijging in de recidive*prevalentie* te zien is (zie bijlage 3). Tussen 2011 en 2015 stijgt het risico op recidive met 2,5% per cohortjaar. Ook wanneer rekening wordt gehouden met alle achtergrondkenmerken is er nog een significante toename van het recidiverisico van 1,7% per jaar. De toename van het recidiverisico over deze periode kan dus slechts deels verklaard worden door veranderingen in de samenstelling van de populatie jeugdige daders. De interactie-effecten met het hebben van eerdere delicten, type delict en criminaliteit in de buurt hebben dezelfde richting als in het model over de periode 2010 tot 2017, echter alleen de interactie met type delict is over de periode 2011 tot 2015 significant.

Gevoeligheidsanalyse: samenhang en trends voor minderjarige daders
In nog een gevoeligheidsanalyse zijn model 0 en 1 uit tabel 2 opnieuw geschat op alle jeugdige daders die jonger dan 18 waren op de pleegdatum van het delict (zie bijlage 3). Op deze manier kan worden uitgesloten dat de trends in recidiverisico worden veroorzaakt door de invoering van het adolescentenstrafrecht. In model 0 neemt het recidiverisico toe met 1% per cohortjaar en in model 1 met 0,7% per cohortjaar. De toename van het recidiverisico is in deze modellen nog steeds significant, maar net iets kleiner dan in de modellen over de totale groep jeugdige daders (zie tabel 2). De toename van het recidiverisico over de cohorten 2010 tot 2017 wordt dus niet (volledig) verklaard door een toename van het aantal meerderjarige jeugdige daders.

5.2 Ex-JJI-pupillen

- Onder ex-JJI-pupillen hebben mannen eveneens een twee keer zo groot recidiverisico als vrouwen. Andere belangrijke risicofactoren voor recidive zijn: het hebben van eerdere delicten, een eerste justitiecontact op jonge leeftijd, en het veroordeeld zijn wegens een vermogensdelict zonder geweld. Minder sterke risicofactoren zijn: migratieachtergrond, niet actief zijn in school of werk, voortijdig schoolverlaten, veel broers of zussen hebben, wonen in een sterk stedelijke buurt, veel criminaliteit in de buurt en hoge woningprijzen in de buurt. Ex-JJI-pupillen met een hoog huishoudensinkomen, die bij twee ouders wonen en geen tienermoeder hebben, hebben een kleiner risico op recidive. Dit is in lijn met jeugdige daders, maar bij ex-JJI-pupillen zijn deze verschillen minder groot.
- Tussen 2010 en 2017 is de het risico op recidive van ex-JJI-pupillen niet significant toegenomen, ook zijn de verschillen tussen subgroepen in het risico op recidive niet groter of kleiner geworden.

Verandering van het risico op recidive over de tijd
Uit model 0 blijkt dat het risico op recidive tussen 2010 en 2017 niet (significant) is toe- of afgenomen.[45] Dit betekent dat ex-JJI-pupillen in latere uitstroomcohorten geen groter recidiverisico hebben dan pupillen in eerdere cohorten. Uit model 1 blijkt dat ook wanneer rekening wordt gehouden met alle achtergrondkenmerken, het risico op recidive tussen 2010 en 2017 niet (significant) is toe- of afgenomen.

Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor de totale groep ex-JJI-pupillen
Net als bij jeugdige daders, hangen ook voor ex-JJI-pupillen demografische en sociaal economische kenmerken samen met het recidiverisico (model 1). Vrouwen hebben een meer dan twee keer zo klein risico op recidive als mannen. Mensen met een migratieachtergrond hebben, ook wanneer rekening wordt gehouden met achtergrondkenmerken, zoals inkomen en strafrechtelijk verleden, een groter risico op recidive dan mensen zonder migratieachtergrond. Net als bij jeugdige daders hebben ook bij ex-JJI-pupillen die bij twee ouders wonen, waarvan de moeder bij hun geboorte 20 jaar of ouder was en in een huishouden met een hoog inkomen een kleiner risico op recidive dan mensen bij één ouder, met een tienermoeder en/of een lager huishoudensinkomen. Bij jeugdige daders is echter de samenhang tussen deze huishoudenskenmerken en recidive sterker dan bij ex-JJI-pupillen. Ex-JJI-pupillen zijn gemiddeld ouder en hebben een langer en zwaarder strafrechtelijk verleden, waardoor het effect van (sociale controle door en inkomen van) ouders voor deze groep waarschijnlijk minder groot is.[46]

Ook voor ex-JJI-pupillen hangen strafrechtelijke achtergrondkenmerken samen met de kans op recidive. Ex-JJI-pupillen met eerdere delicten hebben een 63% groter risico op recidive dan first offenders. Hoe ouder ex-JJI-pupillen zijn als ze voor het eerst in contact met justitie komen, hoe lager hun risico op recidive. Deze uitkomsten zijn vergelijkbaar met de uitkomsten voor jeugdige daders en in lijn met de verwachtingen op basis van theorie en eerder onderzoek. Ex-JJI-pupillen met geweld- of zedendelict hebben het kleinste recidiverisico. Met name personen die voor vermogensdelicten zonder geweld zijn veroordeeld tot een verblijf in een JJI hebben een groot risico op recidive. Vooral jeugdigen met veel eerdere delicten of jeugdigen die anderszins 'zwaarder' zijn op (gemeten en ongemeten) achtergrondkenmerken zullen voor relatief lichte vermogensdelicten zonder geweld worden veroordeeld tot een verblijf in een JJI. Dit verklaart waarschijnlijk de hoge recidive in deze groep.

De samenhang tussen buurtkenmerken en recidive is voor ex-JJI-pupillen vergelijkbaar als voor jeugdige daders. In lijn met theorie en eerder onderzoek vinden we dat ex-JJI-pupillen een grotere kans op recidive hebben naarmate de buurt sterker stedelijk is en het aantal misdrijven in de buurt hoger. Net als bij jeugdige daders en tegen de verwachtingen op basis van de theorie in, is de kans op recidive groter in buurten met de hoogste woningprijzen.

[45] In model 0 en 1 (tabel 3) zijn alle ex-JJI-pupillen opgenomen voor wie alle variabelen bekend zijn. Zie paragraaf 3.4.2 voor meer informatie.
[46] Daarnaast is het aantal ex-JJI-pupillen kleiner dan het aantal jeugdige daders, waardoor de verschillen minder snel significant worden.

Tabel 3 Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive (Cox-regressiemodel) voor cohorten 2010-2017

	Model 0 (*N*=8.882)	Model 1 (*N*=8.882)	Model 2 (*N*=6.882)	Model 3 (*N*=5.447)
Periode				
Cohortjaar	1,001	1,006	0,998	1,004
Demografische kenmerken				
Vrouw		0,433***	0,390***	0,411***
Migratieachtergrond		1,142***	1,092*	1,157***
Leeftijd bij uitstroom uit JJI				
15 en jonger (*referentiecat.*)		1	1	1
16-17		0,99	1,012	
18 jaar en ouder		0,96	1,027	0,969
Huishoudenssituatie				
Bij twee ouders (*referentiecat.*)		1	1	1
Bij één ouder		1,065*	1,076*	1,071
Alleen, bij anderen of onbekend		1,079		1,084
Institutioneel		1,054		0,985
Tienermoeder		1,018	0,975	1,066
Sociaaleconomische kenmerken				
Huishoudensinkomen				
Armste kwartiel (*referentiecat.*)		1	1	1
Op-een-na armste kwartiel		1,019	1,012	0,96
Op-een-na rijkste kwartiel		0,989	0,95	0,974
Rijkste kwartiel		0,886*	0,836**	0,894
Huishoudensinkomen onbekend		1,027	1,119	0,986
Strafrechtelijke kenmerken				
Minstens één eerder delict		1,627***	1,586***	1,699***
Type delict				
Geweld of zeden (*referentiecat.*)		1	1	1
Vermogen met geweld		1,209***	1,188***	1,298***
Vermogen zonder geweld		1,638***	1,563***	1,707***
Vernieling, openbare orde, overig		1,119*	1,083	1,164**
Fictief, kantonfeit of onbekend		1,308***	1,276**	1,323**
Leeftijd eerste justitiecontact				
13 en jonger (*referentiecat.*)		1	1	1
14-15		0,925**	0,917*	0,942
16 en ouder		0,724***	0,711***	0,736***

	Model 0 (*N*=8.882)	Model 1 (*N*=8.882)	Model 2 (*N*=6.882)	Model 3 (*N*=5.447)
Buurtkenmerken				
Gemiddelde woningwaarde buurt				
WOZ < € 150.000 (*referentiecat.*)		1	1	1
WOZ € 150.000-200.000		0,999	0,981	1,028
WOZ € 200.000-250.000		1,015	0,984	1,027
WOZ > € 250.000		1,109*	1,022	1,196**
Stedelijkheid				
Zeer sterk stedelijk (*referentiecat.*)		1	1	1
Sterk stedelijk		0,953	0,965	0,957
Matig stedelijk		0,916*	0,890*	0,918
Weinig stedelijk		0,848**	0,827**	0,815**
Niet stedelijk		0,887*	0,758**	0,860*
Criminaliteit in de buurt				
<20 misdrijven (*referentiecat.*)		1	1	1
20-30 misdrijven		1,037	1,016	1,057
30-50 misdrijven		1,08	1,041	1,057
>50 misdrijven		1,129*	1,109	1,076
Aantal broers en/of zussen				
Enig kind (*referentiecat.*)			1	
Eén broer of zus			0,998	
Twee broers en/of zussen			1,095*	
Drie of meer broers en/of zussen			1,191***	
Activiteit				
Inactief (*referentiecat.*)				1
Werk				0,824*
School				0,883***

* $p<0,05$; ** $p<0,01$; *** $p<0,001$.

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor ex-JJI-pupillen die bij hun ouders wonen

In model 2 (tabel 3) zijn alleen ex-JJI-pupillen meegenomen die bij hun ouders wonen, om te kunnen bepalen wat het effect van het aantal (thuiswonende) broers en zussen is op het risico op recidive. Ex-JJI-pupillen in grote gezinnen (met twee en vooral met drie of meer broers en/of zussen) hebben een groter recidiverisico dan ex-JJI-pupillen met één of geen broer of zus. Dit werd ook gevonden bij jeugdige daders en is in lijn met de verwachtingen op basis van de theorie. De overige resultaten in model 2 zijn vergelijkbaar met model 1.

Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor ex-JJI-pupillen van 17 jaar of ouder

In model 3 (tabel 3) zijn alleen ex-JJI-pupillen van 17 jaar of ouder opgenomen, omdat alleen voor deze groep geregistreerd is of ze een opleiding volgen. Ex-JJI-

pupillen die een opleiding volgen hebben een 18% kleinere kans op recidive en ex-JJI-pupillen die werken een 12% kleinere kans op recidive vergeleken met pupillen die niet op school zitten of werken. Een extra model (niet weergegeven) laat zien dat voortijdig schoolverlaters een 12% grotere kans hebben op recidive vergeleken met ex-JJI-pupillen die een opleiding volgen en/of een startkwalificatie hebben behaald. De overige resultaten in model 3 zijn vergelijkbaar met model 1.

Hoe verandert de samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive door de tijd?

Vervolgens zijn aan model 1, één voor één de verschillende interactie-effecten toegevoegd die worden verwacht op basis van de theorie. Net als bij jeugdige daders, neemt ook bij ex-JJI-pupillen het recidiverisico voor mensen met eerdere delicten en in buurten met de hoogste criminaliteit toe. Deze effecten zijn voor ex-JJI-pupillen niet kleiner dan voor jeugdige daders, maar, in tegenstelling tot bij jeugdige daders, zijn deze effecten bij ex-JJI-pupillen niet significant.[47] Ook de overige interactie-effecten zijn niet significant. Dit betekent dat voor ex-JJI-pupillen het effect van woningwaarde, stedelijkheid en criminaliteit in de buurt, huishoudensinkomen, migratieachtergrond, eerdere delicten en type delict niet significant is toe- of afgenomen tussen de cohorten 2010 en 2017. Verschillen tussen subgroepen in de kans op recidive zijn in deze periode dus niet significant groter of kleiner geworden.

Gevoeligheidsanalyse: waarom en voor wie stijgt het recidiverisico tussen 2011 en 2015

In een gevoeligheidsanalyse zijn model 0 en 1 en de modellen met interacties opnieuw geschat op alleen de ex-JJI-pupillen uitgestroomd in de periode 2011 tot en met 2015 (zie bijlage 3). Over deze jaren is er wel een significante toename van het recidive-risico. Tussen 2011 en 2015 stijgt het risico op recidive met 3,3% per cohortjaar. Ook wanneer rekening wordt gehouden met alle achtergrondkenmerken is er nog een significante toename van het recidiverisico van 3,1% per jaar. De toename van het recidiverisico over deze periode kan dus niet verklaard worden door veranderingen in de samenstelling van de populatie ex-JJI-pupillen wat betreft de gemeten kenmerken.[48] Verder zijn geen van de interactie-effecten significant. Dit betekent dat het effect op het recidiverisico van woningwaarde, stedelijkheid en criminaliteit in de buurt, huishoudensinkomen, migratieachtergrond, eerdere delicten en type delict niet significant is toe- of afgenomen, ook niet over de periode 2011 tot 2015.

Gevoeligheidsanalyse: samenhang en trends voor ex-JJI-pupillen die op de pleegdatum minderjarig waren

In een tweede gevoeligheidsanalyse zijn model 0 en 1 uit tabel 3 opnieuw geschat op alle ex-JJI-pupillen die jonger dan 18 waren op de pleegdatum van het delict (zie bijlage 3). Op deze manier kan worden uitgesloten dat de trends in recidive worden veroorzaakt door de invoering van het adolescentenstrafrecht. Ook op deze selectie is

[47] Het aantal ex-JJI-pupillen is veel kleiner dan het aantal jeugdige daders. De groep ex-JJI-pupillen is niet groot genoeg om vast te stellen of het recidiverisico van mensen met eerdere delicten en in buurten met veel criminaliteit werkelijk toeneemt ten opzichte van mensen zonder eerdere delicten of in andere buurten, of dat deze trend toeval is. Op de (grotere) groep jeugdige daders kan wel worden bepaald dat deze trends significant zijn, en dus (meer dan 95% zeker) geen toeval zijn.

[48] De stijging van het recidiverisico over de tijd is niet helemaal lineair. Extra analyses met dummy's per cohortjaar laten zien dat het recidiverisico in alle jaren hoger is dan in 2011 en in 2014 en 2015 significant hoger is dan in 2011, met een maximum in 2015. Wanneer rekening wordt gehouden met achtergrond-kenmerken veranderen deze effecten nauwelijks. Ex-JJI-pupillen in cohort 2014 en 2015 hebben een groter recidiverisico dan ex-JJI-pupillen in cohort 2011, ook wanneer rekening wordt gehouden met achtergrond-kenmerken.

er geen significante toe- of afname van het recidiverisico over de periode 2010 tot 2017.

6 Conclusie en discussie

Na jaren van daling van de recidiveprevalentie van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen was er vanaf cohort 2011 tot en met cohort 2015 een stijging van deze recidive-prevalentie zichtbaar. Jeugdige daders veroordeeld in 2015 en jongeren die in 2015 uitstroomden uit een JJI kwamen in de twee jaar na veroordeling of uitstroom vaker opnieuw in contact met justitie dan eerdere cohorten jeugdige justitiabelen (Weijters et al., 2019). Dit was aanleiding om te onderzoeken of deze stijging van de recidive-prevalentie in latere cohorten doorzet en hoe deze stijging te verklaren is. Daarnaast blijkt uit internationaal en Nederlands onderzoek dat de jeugdcriminaliteit daalt, maar dat deze daling vooral plaatsvindt onder specifieke groepen jeugdigen (Boot & Kessels, 2021; Goudriaan & Kessels, 2016; Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017). De vraag is of ook de ontwikkeling van de recidive onder Nederlandse jeugdigen ongelijk verdeeld is en of veranderingen in de samenstelling van de groep jeugdige justitiabelen de trends in recidive kunnen verklaren. In dit hoofdstuk worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1 Hoe heeft de tweejarige recidiveprevalentie en -frequentie zich ontwikkeld tussen de cohorten 2008 en 2017 voor de complete groep jeugdige daders en voor verschillende groepen jeugdige daders uitgesplitst naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken?

2 Hoe heeft de tweejarige recidiveprevalentie en -frequentie zich ontwikkeld tussen de cohorten 2008 en 2017 voor de complete groep ex-JJI-pupillen en voor verschillende groepen ex-JJI-pupillen uitgesplitst naar strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken?

3a Hoe is de samenstelling van de groep jeugdige daders en ex-JJI-pupillen tussen de cohorten 2008 en 2017 veranderd wat betreft strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken, en in hoeverre kan dit de ontwikkelingen in het recidiverisico verklaren?

3b Welke strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken hangen samen met een hoger recidiverisico onder jeugdige daders en ex-JJI-pupillen, en in hoeverre is de invloed van deze kenmerken veranderd in de periode van 2008 tot 2017?

In dit onderzoek bekijken we dus (verschillen tussen subgroepen in) trends in de recidive*prevalentie* (het aandeel dat binnen twee jaar recidiveert) en in recidive-*frequentie* (het aantal nieuwe strafzaken per recidivist per jaar in vrijheid). Daarnaast beschrijven we (verschillen tussen subgroepen in) trends in het recidive*risico* (het risico (hazard) dat iemand op een dag voor het eerst recidiveert: hoe sneller na het begin van de recidivemeting mensen recidiveren, hoe hoger het recidiverisico) en bepalen we in hoeverre veranderingen in de samenstelling van de groep jeugdige justitiabelen trends in het recidiverisico kunnen verklaren.

6.1 Belangrijkste resultaten

Ter beantwoording van **onderzoeksvragen 1 en 2** zijn de ontwikkelingen in recidiveprevalentie en -frequentie van de volledige groep jeugdige justitiabelen (jeugdige daders en ex-JJI-pupillen) beschreven. Vervolgens zijn de recidivetrends beschreven voor subgroepen naar demografische, strafrechtelijke, sociaaleconomische en buurtkenmerken.

Stijging recidiveprevalentie en recidivefrequentie zet niet door
Hill en collega's (2021) vonden al dat de stijging van de recidiveprevalentie tussen niet doorzet na cohort 2015: de recidiveprevalentie van cohort 2016 is voor ex-JJI-pupillen duidelijk lager en voor jeugdige daders net iets lager dan de recidiveprevalentie van cohort 2015. Dit onderzoek laat zien dat de recidiveprevalentie van cohort 2017 voor jeugdige daders opnieuw iets lager is dan de prevalentie van cohort 2016 en dat de recidiveprevalentie voor ex-JJI-pupillen stabiliseert. Ook de stijging van de recidive-frequentie zet zich niet door in de cohorten 2016 en 2017.

Ongelijke ontwikkeling in recidiveprevalentie en -frequentie
Voor een aantal subgroepen wijken de trends in recidiveprevalentie en -frequentie af. De recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdigen in instellingen, jeugdigen met eerdere justitiecontacten, jeugdigen in lage inkomenshuishoudens en jeugdigen in buurten met veel criminaliteit was al hoog en neemt, vooral over de cohorten 2011 tot 2015, relatief sterk toe. De verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie tussen jeugdigen nemen hierdoor toe. Dit is een aanwijzing dat niet alleen jeugdcriminaliteit (Boot & Kessels, 2021; Goudriaan & Kessels, 2016; Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017), maar ook recidive zich ongelijk ontwikkelt. Goudriaan en Kessels (2016) en Nilsson en collega's (2017) vinden vooral een daling in de jeugdcriminaliteit onder geprivilegieerde groepen waar de criminaliteit toch al laag was. Dit onderzoek vindt vergelijkbare trends in recidive. Voor jeugdigen die bij hun ouders wonen, geen eerdere delicten hebben, een hoog huishoudensinkomen hebben en in buurten met weinig criminaliteit wonen is de recidiveprevalentie en -frequentie constant of daalt deze. Voor jeugdige justitiabelen met minder kansen – zij die in instellingen wonen, eerdere delicten hebben gepleegd, een laag huishoudensinkomen hebben of in buurten met veel criminaliteit wonen – was de recidiveprevalentie en -frequentie al hoger en neemt deze verder toe over de tijd.

Behalve de toename van de verschillen tussen subgroepen over tijd, zien we ook sub-groepen waar de verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie juist kleiner worden. De recidiveprevalentie en -frequentie van met name jeugdigen zonder migratieachter-grond stijgt, waardoor de verschillen in recidiveprevalentie en -frequentie tussen jeugdigen met en zonder migratieachtergrond kleiner worden. Deze bevinding sluit niet aan met onze verwachting dat met name jeugdigen met een migratieachtergrond in toenemende mate last zullen hebben van een negatief label (Augustyn et al., 2019; Pager, 2003; Pesta, 2018), maar wel bij recent onderzoek naar jeugdcriminaliteit in Nederland: met name criminaliteit onder jeugdigen met een Marokkaanse migratie-achtergrond daalt (Boot & Kessels, 2021), waardoor verschillen tussen groepen kleiner worden. Ook stijgt de recidive met name in de minst stedelijke buurten en buurten met de hoogste woningwaardes waardoor de verschillen tussen buurten in recidive afnemen. Op basis van de beveiligingshypothese (Farrell, Laycock & Tilley, 2015) en digitalisering (Weerman, 2017) verwachtten we vooral een afname van de recidive in buurten met de hoogste woningwaardes en vanwege de digitalisering ook vooral een afname in minder stedelijke buurten. Wij vinden dus geen aanwijzingen dat de

beveiligingshypothese of toegenomen digitalisering de trends in recidive kunnen verklaren.

Ter beantwoording van **onderzoeksvraag 3a** zijn de veranderingen in de groepssamenstelling van jeugdige daders en ex-JJI-pupillen beschreven en zijn we nagegaan of deze verandering in de groepssamenstelling de ontwikkelingen in het recidiverisico konden verklaren.

Samenstelling groep jeugdige justitiabelen wordt zwaarder
Tussen 2008 en 2017 is het aantal jeugdige justitiabelen sterk afgenomen; steeds minder jongeren worden veroordeeld of komen in een JJI. Het aantal ex-JJI-pupillen is in 2017 gehalveerd ten opzichte van 2008 en het aantal jeugdige daders is in 2017 zelfs bijna drie keer zo klein als in 2008. De groep die nog wel in aanraking komt met justitie heeft relatief vaker eerdere delicten gepleegd en is vaker veroordeeld voor gewelds- of zedendelicten of vermogensdelicten met geweld. Het aandeel jeugdigen veroordeeld voor vernielingen en openbare ordedelicten neemt af.

We zien tussen 2008 en 2017 een toename in het aandeel jeugdige justitiabelen met kenmerken die samenhangen met een relatief hoog recidiverisico. Zo is de groep jeugdige justitiabelen steeds ouder geworden. Dit wordt deels veroorzaakt door de invoering van het adolescentenstrafrecht waardoor jongvolwassenen vaker via het jeugdstrafrecht worden berecht en/of in een JJI worden geplaatst. Waarschijnlijk vooral vanwege hun hogere leeftijd wonen jeugdige justitiabelen steeds vaker zelfstandig en steeds minder vaak bij twee ouders. Het aandeel vrouwelijke jeugdige justitiabelen was al laag en is verder afgenomen. Het aandeel jeugdige daders met een migratieachtergrond is verder toegenomen. Tussen 2008 en 2017 neemt het aandeel jeugdige justitiabelen in huishoudens met een laag inkomen, en het aandeel jeugdige justitiabelen dat naar school gaat, toe. Omdat vrouwen, jeugdigen zonder eerdere delicten, jeugdigen zonder migratieachtergrond, en jeugdigen die bij twee ouders en in huishoudens met een hoger inkomen wonen minder recidiveren leiden deze trends ertoe dat de groep jeugdige justitiabelen zwaarder is geworden qua recidiverisico.

Zwaardere samenstelling verklaart toename recidiverisico niet
Over de cohorten 2010 tot en met 2017 is de kans om te recidiveren onder jeugdige daders significant toegenomen. Daders in latere cohorten hebben een groter risico op recidive. Deze toename van het recidiverisico kan slechts voor een klein deel worden verklaard door een verandering in de samenstelling van de groep jeugdige daders op basis van de gemeten kenmerken. Wanneer rekening wordt gehouden met alle gemeten achtergrondkenmerken is het risico op recidive in latere cohorten hoger dan in eerdere cohorten. De toename van het recidiverisico van jeugdige daders kan dus maar deels worden verklaard doordat de groep zwaarder is geworden qua achtergrondkenmerken. Voor ex-JJI-pupillen is de kans om te recidiveren tussen cohort 2010 en cohort 2017 daarentegen niet significant toegenomen.

De populatie ex-JJI-pupillen en jeugdige daders is mogelijk ook zwaarder geworden door de invoering van het adolescentenstrafrecht. Hierdoor worden jongvolwassenen tot 23 jaar vaker vervolgd volgens het jeugdstrafrecht. De recidive van juist de jongvolwassenen veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht is hoog (Verweij & Tollenaar, 2020). Ook deze ontwikkeling kan de stijging van de recidive niet verklaren; ook wanneer alleen jeugdige daders worden meegenomen die jonger dan 18 waren op de pleegdatum, is het recidiverisico van jeugdige daders tussen cohort 2010 en cohort 2017 significant toegenomen.

In extra analyses is de toename van het recidiverisico bepaald over alleen de cohorten 2011 tot en met 2015, omdat juist in deze periode een stijging van de recidive-*prevalentie* zichtbaar was. Over deze cohorten neemt voor zowel jeugdige daders als ex-JJI-pupillen het recidiverisico significant toe. Ook deze toenames kunnen slechts voor een klein deel worden verklaard door veranderingen in de groepssamenstelling. De (tijdelijke) stijging van het recidiverisico kan dus niet worden verklaard doordat de groep jeugdige justitiabelen zwaarder is geworden qua gemeten achtergrondkenmerken.

Ter beantwoording van **onderzoeksvraag 3b** is ten slotte beschreven welke kenmerken van jeugdige justitiabelen samenhangen met het recidiverisico en in hoeverre de invloed van deze kenmerken in de loop van de tijd is veranderd.

Verschillen tussen subgroepen in recidive in lijn met verwachtingen
Ten eerste zien we verschillen naar demografische en sociaaleconomische kenmerken in lijn met eerder onderzoek (Hill, Tollenaar & Weijters, 2021; Loeber et al., 2005; Servaas, Weerman & Fischer, 2021). Vrouwen, jeugdigen die bij twee ouders wonen en jeugdigen met weinig broers of zussen hebben een kleiner risico op recidive. Jeugdigen in instellingen of met tienermoeders hebben juist een groter risico op recidive. Ook jeugdigen die niet actief zijn in school of werk en jeugdigen uit huis-oudens met een laag inkomen hebben een groter risico op recidive.

Jeugdige justitiabelen met een migratieachtergrond hebben een groter risico op recidive dan jeugdigen zonder migratieachtergrond. Het verschil in recidiverisico blijft overeind wanneer rekening wordt gehouden met verschillen in achtergrondkenmerken zoals inkomen en strafrechtelijk verleden. Hiervoor zijn twee mogelijke verklaringen. Allereerst kan dit worden verklaard doordat wij geen rekening kunnen houden met alle relevante achtergrondkenmerken. Jongeren met een migratieachtergrond zijn bijvoorbeeld lager opgeleid, maar hier konden wij niet voor controleren. Dieleman en collega's (2020) laten zien dat verschillen in de kans op veroordeling voor een misdrijf tussen groepen met en zonder migratieachtergrond nagenoeg verdwijnen na controle voor achtergrondkenmerken waaronder opleidingsniveau. Daarnaast is het mogelijk dat er een werkelijk verschil in het risico op geregistreerde recidive bestaat tussen mensen met en zonder migratieachtergrond. Een dergelijk verschil zou kunnen worden veroorzaakt door etnisch profileren waardoor mensen met een migratieachtergrond een grotere kans hebben om opgepakt en veroordeeld te worden (Berg et al., 2016; Wermink et al., 2015).

Ook zien we verschillen in recidive naar strafrechtelijke kenmerken die in lijn zijn met theorie en eerder onderzoek (Farrell, Laycock & Tilley, 2015; Hill, Tollenaar & Weijters, 2021; Paternoster & Brame, 1997). Jeugdigen met eerdere delicten, vermogens-delicten, en zij die die op jongere leeftijd voor het eerst met justitie in contact komen hebben een groter risico op recidive.

In lijn met de verwachtingen op basis van de theorie en eerdere onderzoek (Ahonen, Loeber & Pardini, 2015; Beerthuizen, Van Leijsen & Van der Laan, 2019; Loeber et al., 2005) hebben jeugdige justitiabelen het hoogste recidiverisico wanneer zij in sterk stedelijke buurten en buurten met hoge criminaliteitscijfers wonen. Jeugdige justitia-belen hebben een hogere recidiveprevalentie en –frequentie in buurten met een lage gemiddelde woningwaarde. Wanneer echter rekening wordt gehouden met alle verschillen in achtergrondkenmerken, blijkt het wonen in buurten met de laagste woningwaardes, tegen de verwachtingen in (Jolliffe et al., 2016) niet samen te hangen

met een hoger recidiverisico. Een lage woningwaarde blijkt dus geen risicofactor voor recidive.

De belangrijkste risicofactoren voor recidive zijn man zijn, eerdere delicten hebben gepleegd en een eerste justitiecontact op jonge leeftijd. Vrouwen, first offenders en mensen die pas op latere leeftijd aan hun criminele carrière beginnen hebben een veel lager recidiverisico. Dat blijkt niet alleen uit dit onderzoek, ook veel eerder onderzoek, niet alleen onder jeugdigen maar ook onder andere justitiabelen, vindt hogere recidivecijfers voor juist deze groepen (Mulder et al., 2011; Wartna, 2009).

Ongelijke ontwikkeling in recidiverisico

Als laatste hebben we in dit onderzoek gekeken hoe de invloed van strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken op het recidiverisico is veranderd door de tijd heen. Voor jeugdige daders vinden we verschillen over de tijd voor het hebben van eerdere justitiecontacten en criminaliteit in de buurt. Voor ex-JJI-pupillen vinden we dezelfde verschillen maar deze verschillen zijn, mogelijk wegens het kleinere aantal ex-JJI-pupillen, niet significant. Het hebben van eerdere justitiecontacten en het wonen in een buurt met hoge criminaliteitscijfers is in latere cohorten een sterkere risicofactor voor recidive dan in eerdere cohorten. De verschillen in recidiverisico tussen *first offenders* en mensen met eerdere justitiecontacten en tussen buurten met veel en weinig criminaliteit zijn hierdoor toegenomen.

Een mogelijke verklaring voor de toegenomen verschillen is actiever en gerichter politiewerk, of *focused policing*: toegenomen aandacht voor frequente daders, criminele jeugdgroepen en buurten met veel criminaliteit (Ferwerda, 2019; Rokven, Beerthuizen & Van der Laan, 2016; Van Burik et al., 2013). Hierdoor hebben mogelijk vooral jeugdigen met eerdere delicten en uit buurten met veel criminaliteit een grotere kans om opnieuw met justitie in contact te komen, waardoor deze kenmerken in latere cohorten sterkere risicofactoren voor recidive zijn.

Daarnaast is de stijging van de recidive onder jeugdige justitiabelen met eerdere delicten in lijn met de verwachtingen op basis van *labeling* theorie (Bäckman et al., 2014). Door de afnemende tolerantie voor risicogedrag en de daling van het aandeel jeugdigen dat in aanraking komt met justitie hebben jeugdigen die wél in aanraking komen met justitie, en dan met name jeugdigen met eerdere delicten, meer last van een negatief label of stigma waardoor zij minder conventionele mogelijkheden hebben, bijvoorbeeld om een baan of stage te vinden, waardoor de kans op recidive groter wordt.

Tot slot zien we dat, wanneer rekening wordt gehouden met alle achtergrondkenmerken, het recidiverisico van jeugdige daders veroordeeld voor vermogensdelicten zonder geweld en vernielingen en openbare orde delicten in latere cohorten toeneemt ten opzichte van daders veroordeeld voor vermogensdelicten met geweld of gewelds- of zedendelicten. Recent onderzoek laat zien dat hoewel de jeugdcriminaliteit daalt, het aandeel jeugdige justitiabelen dat relatief zware delicten pleegt stijgt. Het gaat daarbij vooral om een stijging in het geweldsdelict 'doodslag' en een stijging in het aantal vermogensdelicten met geweld (Van der Laan, et al., 2021; zie ook paragraaf 4.3.2). Jeugdige justitiabelen plegen vaker zwaardere delicten, maar de kans op recidive van plegers van vermogensdelicten met geweld en geweldsdelicten neemt af ten opzichte van de recidive van plegers van vernielingen en openbare ordedelicten en vermogensdelicten zonder geweld. Dit is opvallend aangezien we op basis van de theorie over afnemende tolerantie voor risicogedrag en afnemende participatie in

(jeugd)criminaliteit zouden verwachten dat de recidive juist zou toenemen onder plegers van vermogen met geweld en geweldsdelicten. Daders van deze (zwaardere) delicten zouden in latere cohorten immers nog meer last hebben van een negatief label dan in eerdere cohorten. Deze trends lijken dus met elkaar in tegenspraak, maar dat hoeft niet het geval te zijn. Mogelijk kan de toename van het aandeel plegers van zware delicten juist de afname van de recidive in deze groep verklaren. Verder onderzoek moet uitwijzen op welke manier deze schijnbare tegenstelling kan worden verklaard. Daarbij is het ten eerste mogelijk dat door de stijging van het aantal geweldsdelicten door jeugdigen de aandacht bij politie en justitie voor deze typen delicten is toegenomen, waardoor delicten vaker als geweldsdelict (of vermogensdelict met geweld) worden geregistreerd en jeugdigen vaker voor een geweldsdelict worden veroordeeld. Hierdoor worden ook jeugdigen met een lager recidiverisico meegeteld als plegers van geweldsdelicten. Ten tweede kan de toename van het aantal plegers van geweldsdelicten (en vermogensdelicten met geweld) op zichzelf al leiden tot 'verdunning'. Niet alleen jeugdigen met het hoogste criminaliteitsrisico maar ook 'lichtere' jeugdigen plegen geweldsdelicten wanneer de groep plegers van geweldsdelicten relatief groter wordt. Ten derde is het mogelijk dat, wanneer er meer jeugdigen zwaardere delicten plegen, de gevolgen van een negatief label vanwege een zwaarder delict relatief minder sterk zijn (Hirschfield, 2008). Wanneer slechts weinig jeugdigen zware delicten plegen, zullen de plegers van deze delicten mogelijk minder makkelijk een baan of een stage vinden, en dus meer recidiveren, dan wanneer veel jeugdigen deze delicten plegen.

6.2 Aanbevelingen

6.2.1 Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

In dit onderzoek bekijken we de samenhang tussen enerzijds demografische, strafrechtelijke, sociaaleconomische en buurtkenmerken en anderzijds recidive. Er zijn echter meer kenmerken die samenhangen met recidive van jeugdige justitiabelen. Zo blijken persoonlijkheidsproblemen, de relatie met ouders, delinquente vrienden of lidmaatschap van een problematische jeugdgroep sterk samen te hangen met (herhaalde) jeugdcriminaliteit (Assink et al., 2015; Servaas, Weerman & Fischer, 2021). Sommige van deze kenmerken, zoals de omgang met delinquente vrienden, vergroten het risico dat jongeren recidiveren, andere kenmerken, zoals een goede relatie met ouders, kunnen er juist voor zorgen dat jongeren weerhouden worden om te recidiveren. In dit onderzoek hebben wij ons beperkt tot kenmerken waarvoor data voor de complete populatie jeugdige justitiabelen beschikbaar was. In verder onderzoek zou op basis van data waarin ook vragen zijn gesteld over bijvoorbeeld persoonlijkheid of criminele vrienden (in combinatie met de registratiedata die in dit onderzoek zijn gebruikt) een completer beeld worden gegeven van de risico- en beschermende factoren voor recidive van jeugdige justitiabelen. Kansrijke data hierbij zijn afkomstig uit het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ). Het LIJ is een risicotaxatie-instrument dat wordt afgenomen onder jongeren die in contact komen met partijen uit de jeugdstrafrechtketen. Het doel van het LIJ is zowel een inschatting maken van het recidiverisico van jeugdigen als ook om de behoeften van deze jeugdigen in kaart te brengen om zo het recidiverisico te kunnen verlagen (Van der Put & Kapteijns, 2020). Daarbij moet wel rekening worden gehouden dat het LIJ niet voor alle jeugdige justitiabelen is ingevuld en dat de groep waarvoor het LIJ niet is ingevuld selectief is (Mensink, Hill & Weijters, 2021).

Een tweede beperking van het huidige onderzoek is dat we geen inzicht kunnen geven in de mechanismen hoe en waarom factoren samenhangen met recidive. We vinden bijvoorbeeld dat jeugdigen die op school zitten of werken een lager recidiverisico hebben, maar kunnen niet vaststellen of dit een causaal effect is of welke onderliggende mechanismen dit effect verklaren. Quasi-experimenteel onderzoek waarbij een deel van de jeugdige justitiabelen extra hulp krijgt bij het vinden van een baan of opleiding, en waarbij deze groep vergeleken kan worden met justitiabelen die alleen de standaard hulp krijgen kan mogelijk inzicht geven in of er een causaal effect is van werk of school op recidive. Kwalitatief onderzoek waarbij professionals, zoals trajectbegeleiders uit de JJI's, medewerkers van de jeugdreclassering of de Raad voor de Kinderbescherming, worden geïnterviewd kan meer inzicht geven in welke factoren volgens hen bijdragen aan het voorkomen van recidive en vooral over op welke manier deze factoren een rol spelen in het leven van jeugdige justitiabelen. Ook kwalitatief onderzoek waarin jeugdige justitiabelen zelf vertellen over hun leven en hun beweegredenen kan helpen om inzicht te geven in de onderliggende mechanismen. Gaan jeugdigen die gemotiveerd zijn om op het rechte pad te blijven zowel vaker een opleiding volgen als minder vaak recidiveren, en is er dus geen causaal effect? Of helpt meer jeugdigen te helpen of dwingen om een opleiding te volgen werkelijk om recidive te verminderen? Leidt een baan tot minder recidive omdat een stabiel inkomen misdaad minder nodig en minder aantrekkelijk maakt, of omdat het zinvolle dagbesteding en prosociale contacten oplevert? Door in verder onderzoek kwantitatief onderzoek naar de risicofactoren voor recidive te combineren met interviews of focusgroepen kan beter inzicht ontstaan in hoe en waarom bepaalde factoren het risico op recidive vergroten.

Cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit[49] zijn in onze data onderbelicht. Alleen wanneer de dader wordt opgespoord en wordt veroordeeld, wordt een misdrijf in onze data geregistreerd. Een vergelijking tussen cijfers over zelfgerapporteerd daderschap met cijfers over jeugdige strafrechtelijke daders (de gegevens die wij gebruiken) laat zien dat cybercriminaliteit en gedigitaliseerde criminaliteit in onze data wordt onderschat (Van der Laan & Beerthuizen, 2018; Van der Laan, Beerthuizen & Boot, 2021). Van der Laan en collega's (2021) vinden een afname van zelfgerapporteerd daderschap van cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit onder jeugdigen en een toename van het aantal geregistreerd jeugdige daders van deze delicten. Dit wijst erop dat de onderschatting van cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit in latere cohorten langzaak iets kleiner wordt. Het is onduidelijk wat de onderschatting van cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit betekent voor de trends in criminaliteit en recidive en voor de risicofactoren voor recidive. Omdat cyberdaders andere kenmerken hebben dan traditionele daders (Wagen et al., 2019) geven cijfers op basis van alleen opgespoorde en veroordeelde daders waarschijnlijk geen compleet beeld.

In de onderhavige studie is specifiek de recidiveprevalentie en -frequentie van jeugdige justitiabelen bestudeerd. Aanleiding hiervoor was de waargenomen stijging van de tweejarige recidiveprevalentie onder jeugdigen in de cohorten 2011 tot en met 2015. Uit de huidige studie blijkt dat jeugdige justitiabelen niet alleen een grotere kans hebben om te recidiveren in deze periode, maar ook steeds vaker en sneller recidiveren. Crimineel gedrag is echter meer dan recidiveprevalentie alleen. Bijvoorbeeld ook de leeftijd waarop crimineel gedrag start of stopt, de frequentie waarmee criminaliteit zich voordoet en de afwisseling tussen verschillende type delicten zijn belangrijke kenmerken om criminele carrières van jeugdigen te typeren (Blumstein,

[49] Bij gedigitaliseerde criminaliteit is ICT alleen het middel (bijvoorbeeld online oplichting) bij cybercriminaliteit is ICT zowel het middel als het doel (bijvoorbeeld hacken).

1986). Voor toekomstig onderzoek zou het dan ook waardevol zijn om, naast de tweejarige recidive, ook te kijken naar ontwikkelingen in criminele carrières op de langere termijn. Zo is het bijvoorbeeld interessant om te onderzoeken in welke mate een vroege start van de criminele carrière van invloed is op de kans dat jeugdige daders na verloop van tijd meer ernstige delicten plegen. Recent onderzoek naar daders van *high impact crimes* in Nederland wees al uit dat criminele carrières van deze vaak jonge daders langdurig en omvangrijk zijn (Piersma, Kros & Beijersbergen, 2021). De manier waarop criminele carrières zich specifiek ontwikkelen onder jeugdige justitiabelen, of voor jeugdigen met verschillende strafrechtelijke, demografische, sociaaleconomische en buurtkenmerken, is echter nog niet duidelijk. Ook het effect van justitiële- en gedragsinterventies kan hiermee op een andere manier geëvalueerd worden. Interventies hebben mogelijk niet alleen effect op de tweejarige recidive-prevalentie maar kunnen mogelijk ook leiden tot *desistance* – het proces van het beëindigen van een criminele carrière – en daarmee een stap op het rechte pad. Al met al biedt een bredere blik op de criminele carrière kansen voor toekomstig wetenschappelijk onderzoek en hiermee meer mogelijkheden voor *evidence-based* beleidsvoering op het gebied van het voorkomen en bestrijden van jeugdcriminaliteit en recidive onder jeugdigen.

In dit onderzoek vinden we dat de recidive (prevalentie, frequentie en risico) van jeugdige justitiabelen hoger is wanneer zij wonen in buurten met hogere criminaliteits-cijfers. Criminaliteit in de buurt is bepaald op basis van het aantal woninginbraken, gewelds- en zedendelicten en vernielingen en openbare ordedelicten. Over overige vermogensdelicten zoals winkeldiefstal en over wapen- en drugsdelicten is helaas onvoldoende informatie beschikbaar. Het is echter mogelijk dat ook het wonen in buurten met veel wapen- of drugsdelicten het risico op recidive voor jeugdige justitiabelen verhoogt. Daarnaast is het mogelijk dat het type criminaliteit in de buurt ook invloed heeft op het type recidivedelict, bijvoorbeeld dat jeugdigen in buurten met veel drugsdelicten ook zelf vaker recidiveren met een drugsdelict. In verder onderzoek kan worden gekeken naar de samenhang tussen verschillende typen criminaliteit in de buurt en verschillende typen recidive. Is het risico op recidive groter in een buurt met veel winkeldiefstallen dan in een buurt met veel wapendelicten en welke typen recidivedelicten plegen jeugdigen in deze buurten?

6.2.2 Aanbevelingen voor beleid

De recidive van jeugdige daders, en vooral die van ex-JJI-pupillen, is hoog. Binnen twee jaar is 35% van de jeugdige daders veroordeeld in 2017 en 57% van de jongeren die in 2017 uitstroomden uit een JJI opnieuw veroordeeld. Uit dit onderzoek blijkt dat vooral man zijn, eerdere delicten hebben en een jonge leeftijd bij het eerste justitie-contact sterke risicofactoren zijn voor recidive. Hoewel op deze factoren niet te sturen is (het is niet mogelijk het delictverleden te veranderen, laat staan het geslacht), kan deze kennis wel gebruikt worden om recidive te voorkomen. Justitiële interventies (zoals gedragstrainingen), hulpverlening en nazorg (zoals hulp bij het regelen van school, werk, uitkering en onderdak) kunnen specifiek worden gericht op, of inten-siever worden aangeboden aan jeugdige justitiabelen met een hoog recidiverisico. Juist voor jeugdigen met een hoog risico is het van belang om deze beschermende factoren op orde te hebben. Eerder onderzoek (Bonta & Andrews, 2007) betoogt dat vooral interventies gericht op groepen met een hoog recidiverisico effectief zijn om recidive te voorkomen. Door extra tijd vrij te maken voor hulp aan jongeren met een hoog recidiverisico kan waarschijnlijk meer recidive worden voorkomen dan wanneer alle justitiabelen dezelfde interventies en hulp op dezelfde wijze wordt aangeboden.

Jeugdige justitiabelen die naar school gaan en/of werken recidiveren minder dan justitiabelen die niet naar school gaan en geen werk hebben. Voortijdig schoolverlaters (jongeren die geen onderwijs volgen en geen startkwalificatie hebben) recidiveren meer dan jeugdige justitiabelen die onderwijs volgen en/of een startkwalificatie hebben. Algemene maatregelen die jeugdigen langer op school houden en bevorderen dat ze een diploma behalen, zoals leerplicht en kwalificatieplicht, kunnen dus mogelijk helpen om recidive te voorkomen. Daarnaast zijn er specifieke maatregelen gericht op jeugdige justitiabelen die de recidive kunnen verminderen, zoals het organiseren dat jeugdigen na het verblijf in een JJI terecht kunnen bij een opleiding, stage, of werkplek (evenals het bieden van ondersteuning waardoor jeugdigen hun baan, stage of opleiding weten te behouden), of het intensiveren van onderwijs tijdens het verblijf in de JJI. Maatregelen die het mogelijk maken en stimuleren dat ook jongeren met een (lang) strafblad een opleiding, stage of baan kunnen vinden en behouden, helpen mogelijk te voorkomen dat het verschil tussen *first offenders* en recidivisten de komende jaren verder toeneemt.

Ook demografische kenmerken hangen samen met recidive. Jeugdigen die bij twee ouders wonen hebben een lager recidiverisico dan jeugdigen in eenoudergezinnen en jeugdigen die in een instelling wonen hebben het hoogste recidiverisico. Jeugdigen in grote gezinnen hebben een hoger recidiverisico dan jeugdigen die enig kind zijn of één broer of zus hebben. Jeugdigen met tienermoeders hebben een hoger recidiverisico dan jeugdigen wiens moeder 20 jaar of ouder was bij hun geboorte. Dit zijn minder sterke risicofactoren voor recidive dan geslacht en strafrechtelijk verleden en voor ex-JJI-pupillen hebben deze een nog minder sterke invloed dan voor jeugdige daders. Ook op deze kenmerken is het lastig om te sturen. In grote gezinnen, gebroken gezinnen en gezinnen met tienermoeders is er minder ouderlijk toezicht (Servaas, Weerman & Fischer, 2021). Maatregelen die met name gezinnen met risicofactoren, zoals tiener-moederschap en alleenstaand ouderschap, ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen kunnen mogelijk helpen om criminaliteit en recidive te voorkomen. Het is daarom belangrijk om te blijven investeren in generieke maatregelen, zoals school-maatschappelijk werk, jeugdzorg, opvoedondersteuning en Centra voor Jeugd en Gezin. Daarnaast zijn er effectief bewezen justitiële interventies specifiek gericht op gezinnen van jeugdige justitiabelen, waarin zowel de jeugdige justitiabele als de ouders hulp krijgen om probleemgedrag aan te pakken (Deković et al., 2012) en daarmee mogelijk de recidive te verminderen. Ten slotte is het recidiverisico ook hoger bij jeugdigen in gezinnen met een laag inkomen dan bij jeugdigen in gezinnen met een hoog inkomen. Algemene maatregelen die voorkomen dat kinderen (last hebben van het) opgroeien in armoede kunnen daarom mogelijk criminaliteit en recidive voorkomen.

6.3 Tot slot

Het doel van deze studie was om verklaringen te bieden voor de ontwikkelingen in de recidive van jeugdige justitiabelen in Nederland, alsmede voor mogelijke verschillen in recidive tussen groepen jeugdigen. Dit onderzoek laat zien dat de populatie jeugdige justitiabelen verandert, maar dat deze verandering in de groepssamenstelling de ontwikkelingen in recidive niet volledig kan verklaren. Dit onderzoek laat verder voor het eerst zien dat er grote verschillen in recidive zijn tussen groepen met verschillende sociaaleconomische, demografische en strafrechtelijke achtergrondkenmerken. Deze verschillen zijn in lijn met eerder onderzoek naar criminaliteit, maar werden voor recidive nog niet eerder onderzocht. Beter inzicht in risicofactoren voor recidive kan

helpen om interventies effectiever en gerichter in te zetten. Ten slotte vinden we ongelijke ontwikkelingen in het recidiverisico. Door de jaren heen is het hebben van eerdere delicten een sterkere risicofactor voor recidive geworden waardoor de verschillen in recidiverisico tussen *first offenders* en jeugdige daders met eerdere delicten zijn toegenomen. Maatregelen die ervoor zorgen dat ook deze jeugdigen kansen krijgen, voorkomen mogelijk dat de recidiveongelijkheid de komende jaren verder toeneemt.

Summary

Differences in recidivism trends among juveniles

Insight in the development of recidivism among different groups of juvenile offenders and persons released from juvenile detention

After years of declining reconviction rates among juvenile offenders and persons released from juvenile detention (together *juveniles*), reconviction rates increased among juveniles convicted or released between 2011 and 2015. This has raised the question how the fluctuations in reconviction rates over time can be explained. National and international research (Boot & Kessels, 2021; Goudriaan & Kessels, 2016; Nilsson, Estrada & Bäckman, 2017) shows that youth crime is declining, however, especially among specific groups of juveniles. This has raised the question whether trends in reconviction rates among juveniles in the Netherlands are also unequally distributed.

This study aims to explain the trends in reconviction rates over time and to describe group differences in reconviction rates. Is the increasing reconviction rate explained by higher shares of high risk juveniles or is there a real increase in reconviction rates within (high or low risk) groups? How do reconviction rates and trends differ between groups defined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics? And which societal trends are the most probable explanation of these (unequal) trends in reconviction rates? To answer these questions, this study describes and explains trends in reconviction rates among juveniles and links these empirical outcomes to theory and earlier research.

First we describe trends in reconviction rates among all juvenile offenders and all persons released from juvenile detention and among subgroups of juveniles defined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics. Thereby we provide insight in the trends in reconviction rates, and whether these trends are unequal. The first two research questions are:

1 What are the trends in recidivism prevalence and recidivism frequency between cohort 2008 and 2017 for all juvenile offenders and among subgroups of juvenile offenders defined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics?

2 What are the trends in recidivism prevalence and recidivism frequency between cohort 2008 and 2017 for all people released from juvenile detention and among subgroups of people released from juvenile detention defined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics?

Secondly, we describe how the group composition of juvenile offenders and people released from juvenile detention has changed over the years and whether this change in group composition can explain the trends in recidivism. An increasing share of offenders with risk factors such as earlier convictions or (school) dropout might lead to an increase in reconviction rates. Simultaneously taking into account all background

characteristics firstly allows us to determine whether changes in group composition can explain trends in recidivism. Secondly, it allows us to determine which background characteristics are risk factors for recidivism when all other characteristics are taken into account. Finally, we determine if and how the risk factors for recidivism have changed over time, that is: which characteristics have become stronger risk factors for recidivism in later years. The third set of research questions is:

3a How did the group composition of the groups juvenile offenders and people released from juvenile detention change between cohort 2008 and 2017 and to what extent can these changes in group composition explain the trends in the recidivism risk?

3b Which demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics are related to a higher recidivism risk among juvenile offenders and people released form juvenile detention and to what extent has the influence of these risk factors changed over the cohorts 2008 up to 2017?

Theory

There are four societal trends that play a key role in international research into declining (youth) crime rates. These trends possibly also explain (unequal) trends in reconviction rates.

Firstly, the security hypotheses (Farrell et al., 2015) posits that due to increasing security, crime becomes more risky and less rewarding, which leads to decreasing crime rates. Especially high income groups and people in more affluent neighbourhoods benefit from increasing security opportunities. As most crimes are committed close to home (Bernasco & Nieuwbeerta, 2005), based on the security hypotheses, we expect reconviction rates to especially decline in affluent neighbourhoods and among juveniles in high income households.

Secondly, due to increased digitalisation, juveniles spent more time online and less time on unstructured socialising which is related to delinquency (Weerman, 2017). Especially juveniles who have enough space at home will spent more time online and less time on the street. Especially juveniles in higher income households, rural neighbourhoods and neighbourhoods with high dwelling prices will have enough space at home. Therefore, due to increased digitalisation, we expect reconviction rates to especially decrease for these groups.

Thirdly, due to the decreasing tolerance for risk behaviour (Eisner, 2014), juvenile delinquents will face stronger negative labeling effects. As a result they will be cut off from conventional opportunities (Sampson & Laub, 1993), which will increase the risk of recidivism (Bäckman et al., 2014). This will be especially the case for juveniles with an immigrant background, a low socioeconomic status or earlier convictions (Augustyn et al., 2019; Pager, 2003; Pesta, 2018). Therefore, we expect reconviction rates to especially increase for these groups.

Finally, in recent years in the Netherlands, there is an increasing trend towards focused policing. Policing is more focused on frequent offenders and neighbourhoods with high crime rates (hot spots) (Ferwerda, 2019). Therefore, the chance of being

caught and thus the reconviction rate will especially increase for juveniles with earlier convictions and in neighbourhoods with high crime rates.

Methods

In this study we report (trends in) reconviction rates among two offender groups. First, we study juvenile offenders, that is: persons who are convicted under the juvenile criminal law in the years 2008 up to and including 2017. Second, we study persons released from juvenile detention in the years 2008 up to and including 2017. Both groups we follow up to July 2020 to determine the prevalence, frequency and relative risk of recidivism. We use data from the Research and Policy Database for Judicial Information (OBJD) to calculate reconviction rates. The use of the OBJD implies that only crime that comes to the Public Prosecution Service's attention is included in this research. The OBJD is also used to determine criminal (history) characteristics of the juveniles. In addition we use data from the Netherlands Statistics Social Statistical Database (SSD) to determine juveniles (post-conviction or post-detention) demographic, socioeconomic and neighbourhood characteristics.

The prevalence of recidivism is calculated as the proportion that has at least one new conviction within two years. The frequency of recidivism is calculated as the number of new convictions per year not in detention among people with at least one new conviction within two years. The relative risk of recidivism is calculated using the duration up to the first reconviction. The shorter the duration until the first reconviction the higher the relative risk of recidivism.

Key findings

In response to **research question 1 and 2**, we described the trends in recidivism prevalence and recidivism frequency among all juveniles and among subgroups determined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics.

Increase in reconviction rate does not continue

The prevalence and frequency of recidivism increased between cohort 2012 (offenders convicted in 2012, juvenile detainees released in 2012) and cohort 2015, however this increase did not continue in later cohorts. Offenders convicted in 2016 and 2017 and people released form juvenile detention in 2016 and 2017 have a lower recidivism prevalence and frequency in the two years after conviction or release than juveniles from cohort 2015.

Unequal trends in reconviction rates

Trends in recidivism prevalence and recidivism frequency vary between subgroups with different demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics. Recidivism prevalence and frequency were already high and increase relatively strong for juveniles living in institutions, juveniles with earlier convictions, juveniles in low income households and juveniles in neighbourhoods with high crime rates. Therefore group differences in reconviction rates increase. This is an indication that not only trends in youth crime (Boot & Kessels, 2021; Goudriaan & Kessels, 2016), but also trends in reconviction are unequal, with more favourable trends for more privileged groups.

However, there are also group differences in reconviction rates that decrease. Reconviction rates especially increase for juveniles without a migration background,[50] thus narrowing the gap between people with and without a migration background. Similarly, reconviction rates especially increase in the most rural neighbourhoods and in neighbourhoods with the highest dwelling prices thereby diminishing differences between neighbourhoods in reconviction rates.

In response of **research question 3a**, we describe the changes in de group composition of juvenile offenders and people released from juvenile detention. In addition we teste whether these changes in group composition can explain the trends in recidivism risk.

Change in group composition; increasing shares of juveniles with high recidivism risk
Between cohort 2008 and 2017 the number of both juvenile offenders and people released from juvenile detention has strongly decreased. The smaller group of juveniles in later cohorts consist of higher shares of people with earlier convictions and higher shares of people convicted for violent crime (including sexual offences and violent property crimes). The increase in the share of juveniles with earlier convictions can be partly explained by introduction of adolescent criminal law. Adolescent criminal law makes it possible that majors aged 18 to 22 can be convicted by juvenile criminal law or placed in juvenile detention. Reconviction rates are relatively high among majors convicted by juvenile criminal law (Verweij & Tollenaar, 2020). Between 2008 and 2017 juveniles have become older and this is also partly explained by the introduction of adolescent criminal law. In addition, juveniles in later years are less often female, less often live with two parents, more often live in low income households and more often have a migration background. Since especially women, people without prior convictions, people without a migration background, people who live with two parents and in higher income households have low reconviction rates, the recidivism risk of the total group of juveniles has increased.

Increase in recidivism cannot be explained by changes in group composition
The relative risk of recidivism has increased significantly for juvenile offenders over the cohorts 2010 up to and including 2017. This increase cannot be fully explained by the introduction of adolescent criminal law; the relative risk of recidivism also increases significantly when only minors are taken into account. For both juvenile offenders and people released from juvenile detention the relative risk of recidivism increases significantly over the cohorts 2011 up to and including 2015. This increase cannot be fully explained by changes in group composition. When all background characteristics are taken into account, there is still a significant increase in the relative risk of recidivism over the cohorts. Increasing shares of high risk juveniles therefore cannot fully explain the (temporary) increase in recidivism between 2011 and 2015.

In response to **research question 3b** we describe the risk factors of recidivism and the changes in risk factors of recidivism over time.

Risk factors for recidivism in line with theory and earlier research
We find demographic and socioeconomic differences in the relative risk of recidivism in line with earlier research (Hill et al., 2021; Loeber et al., 2005; Servaas et al., 2021). Females, juveniles who live with two parents and juveniles who live with few or no

[50] We use the Netherlands Statistics definition of migration background which is based on the country of birth of your parents. People have a migration background if at least one of their parents is born abroad.

siblings have a lower recidivism risk. Juveniles in institutions, with a migration background and juveniles with teenage mothers have a higher risk of recidivism. Also, juveniles who are not active in school or work and juveniles in low income households have a higher recidivism risk.

Moreover, differences between groups defined by criminal characteristics are in line with theory and earlier research (Farrell, Laycock & Tilley, 2015; Hill, Tollenaar & Weijters, 2021; Paternoster & Brame, 1997). Juveniles with prior convictions, (violent and non-violent) property crimes and those who first came in contact with the law at a young age have a higher recidivism risk.

In line with theory and earlier research (Ahonen, Loeber & Pardini, 2015; Beerthuizen, Van Leijsen & Van der Laan, 2019; Loeber et al., 2005) juveniles in the most urban neighbourhoods and neighbourhoods with high crime rates have higher risk of recidivism. When other background characteristics are taken into account, living in neighbourhoods with high dwelling prices is not related to a lower recidivism risk.

The most important risk factors for recidivism are being male, having earlier convictions and having a first conviction at a young age. Females, first offenders and people who start their criminal career at a later age have a much lower risk of recidivism. These risk factors of recidivism are not only found in this research, also most other research finds high recidivism rates for especially these groups.

Unequal trends in recidivism risks

Having prior convictions and living in a neighbourhood with high crime rates have become stronger risk factors for recidivism in later cohorts. People with prior convictions and in neighbourhoods with high crime rates already had a high recidivism risk and this risk has further increased in later cohorts. A possible explanation for this trend is focused policing (Ferwerda, 2019; Rokven, Beerthuizen & Van der Laan, 2016; Van Burik et al., 2013). Focused policing can increase the probability of being caught especially for people with (many) earlier convictions and people in neighbourhoods with high crime rates, which might explain the increasing risk of recidivism for especially these groups. The increasing recidivism risk among people with earlier convictions is also in line with labeling theory (Bäckman et al., 2014). Due to the declining tolerance for risk behaviour, juveniles who get in contact with the law – especially people who more often get in contact with the law – will suffer more from a negative label. As a result, they will be more cut off from conventional opportunities and their recidivism risk will increase.

Recommendations for future research

This research studies differences in reconviction rates between groups determined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics. However, there are more characteristics related to reconviction, such as personality, peers or gang membership. Using more elaborate data sources in addition to the currently used registration data from the SSD can offer more complete insight in risk as well as protective factors of recidivism. Promising data in this respect are data from the LIJ (National Set of Instruments for the Juvenile Justice System), in which these risk and protective factors of juveniles are registered.

Secondly, alternative research methods such as (quasi-)experimental research or qualitative research can offer more insight in how and why risk factors are related to reconviction. Quasi-experimental research, in which for instance juveniles in pilot-projects who are offered extra support in finding a job can be compared to juveniles who receive treatment-as-usual can provide more insight in whether there is a causal effect of working on reconviction. Qualitative research in which professionals are interviewed about how and why risk and protective factors impact on the lives of juveniles, or in which juveniles narrate about their motivations and behaviours can provide more in-depth insight.

Finally, alternative measures of crime and (re)conviction can provide more insight in criminality and criminal careers. In this report, we study recidivism prevalence, frequency and the relative risk of recidivism over a two year post-conviction or post-release period. Further research studying for instance also the starting age, (changes in) frequency, or variety of offences types, can provide more insight in (group differences and trends in) criminal careers and desistance.

Policy recommendations

Firstly, this study shows that reconviction rates are especially high among (school) dropouts and juveniles who are not active in school or work. General measures that prevent dropout or specific measures that help juvenile offenders or people released from juvenile detention to continue education, find and keep an internship or suitable work can therefore probably reduce reconviction rates. Measures that allow also juveniles with (many) earlier convictions to find suitable education or work can probably prevent the high and increasing reconviction rates of juveniles with prior convictions to further increase.

Secondly, reconviction rates are found to be especially high among juveniles with teenage mothers, juveniles in single parent and low income households. General measures such as parenting support, especially for households with these risk factors, might therefore reduce crime and reconviction. In addition, evidence-based inter-ventions targeting families of juvenile offenders, in which both juvenile offenders and parents are supported to tackle problematic behaviour can reduce reconviction rates.

The main risk factors for recidivism are being male, having earlier convictions and a young starting age of the criminal career. Although we cannot change these risk factors, insight in recidivism risks is important. Interventions within the justice system, aftercare and/or services should especially, or more intensely, be targeted at high risk groups. Interventions are most effective in reducing reconvictions when they are targeted at high risk populations (Bonta & Andrews, 2007). Providing extra support, or more intensive interventions, to the highest risk groups can most likely prevent more reconvictions than providing the same program to all juvenile offenders.

In conclusion

This study aims to provide explanations for the trends in reconviction rates of juvenile offenders and people released from juvenile detention in the Netherlands, and to provide insight in differences in reconviction rates between various groups of juveniles. This study shows that although the group composition has changed, with increasing

shares of high risk juveniles, this change in group composition cannot fully explain the increase in the reconviction rates. Furthermore, this research shows large differences in reconviction rates between groups defined by demographic, socioeconomic, criminal and neighbourhood characteristics. Although these differences are largely in line with earlier research into the risk factors of crime, this research is the first to provide insight in differences in recidivism risks. More insight in the risk factors for recidivism allows policymakers and practitioners to focus interventions on the highest risk groups and thereby to more effectively reduce reconviction rates. A final outcome of this research is that there are unequal trends in recidivism risks. The difference in recidivism risk between first offenders and people with prior convictions has increased over the years. Measures that provide juveniles, also with (many) earlier convictions, with conventional opportunities, might prevent a further increase of this unequal development.

Literatuur

Ahonen, L., Loeber, R., & Pardini, D. (2015). The prediction of young homicide and violent offenders. *Justice quarterly, 33*(1), 1265-1291.

Andersen, L.H., Anker, A.S.T., & Andersen, S.H. (2016). A formal decomposition of declining youth crime in Denmark. *Demographic Research, 35*, 1303-1316.

Assink, M., Van der Put, C.E., Hoeve, M., De Vries, S.L., Stams, G.J.J., & Oort, F.J. (2015). Risk factors for persistent delinquent behavior among juveniles: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review, 42*, 47-61.

Augustyn, M.B., Ward, J.T., Krohn, M.D., & Dong, B. (2019). Criminal justice contact across generations: assessing the intergenerational labeling hypothesis. *Journal of Developmental and Life-Course Criminology, 5*(2), 137-175.

Bäckman, O. (2017). High school dropout, resource attainment, and criminal convictions. *Journal of research in crime and delinquency, 54*(5), 715-749.

Bäckman, O., Estrada, F., Nilsson, A., & Shannon, D. (2014). The life course of young male and female offenders: Stability or change between different birth cohorts? *British Journal of Criminology, 54*(3), 393-410.

Baumer, E.P., Cundiff, K., & Luo, L. (2021). The contemporary transformation of American youth: An analysis of change in the prevalence of delinquency, 1991–2015. *Criminology, 59*(1), 109-136.

Beerthuizen, M., Van Leijsen, E., & Van der Laan, A. (2019). *Risico- en beschermende factoren in de kindertijd en vroege adolescentie voor high impact crime in de latere adolescentie en jongvolwassenheid*. Den Haag: WODC. Cahier 2019-15.

Berg, M.T., Baumer, E., Rosenfeld, R., & Loeber, R. (2016). Dissecting the prevalence and incidence of offending during the crime drop of the 1990s. *Journal of Quantitative Criminology, 32*(3), 377-396.

Berghuis, A.C., & De Waard, J. (2017). Verdampende jeugdcriminaliteit. *Justitiële verkenningen, 43*(1).

Bernasco, W., & Nieuwbeerta, P. (2005). How do residential burglars select target areas? A new approach to the analysis of criminal location choice. *British Journal of Criminology, 45*(3), 296-315.

Blumstein, A. (1986). *Criminal careers and career criminals*. Washington, DC: National Academy Press.

Blumstein, A., Cohen, J., & Farrington, D.P. (1988). Criminal career research: Its value for criminology. *Criminology, 26*(1), 1-35.

Blumstein, A., Farrington, D.P., & Moitra, S. (1985). Delinquency careers: Innocents, desisters, and persisters. *Crime and justice, 6*, 187-219.

Bonta, J., & Andrews, D.A. (2007). Risk-need-responsivity model for offender assessment and rehabilitation. *Rehabilitation, 6*(1), 1-22.

Boot, N.C., & Kessels, R. (2021). Jeugdige verdachten. In A.M. Van der Laan, M.G.C.J. Beerthuizen & N.C. Boot (Reds.), *Monitor Jeugdcriminaliteit 2020: Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit in de eerste twee decennia van deze eeuw* (pp. 64-88). Den Haag: WODC & CBS. Cahier 2021-9.

Boschman, S., Teerlink, M., & Weijters, G. (2020). *Nazorg onder ex-gedetineerden – 6e meting: Problemen op de basisvoorwaarden voor re-integratie en de relatie met recidive*. Den Haag: WODC. Cahier 2020-19.

Broere, J., Sipma, T., Beerthuizen, M.G.C.J., & Van der Laan, A.M. (2021). Geografische ontwikkelingen. In A.M. Van der Laan, M.G.C.J. Beerthuizen & N.C. Boot (Reds.), *Monitor Jeugdcriminaliteit 2020: ontwikkelingen in de jeugd-*

criminaliteit in de eerste twee decennia van deze eeuw (pp. 129-142). Den Haag: WODC & CBS. Cahier 2021-9.
Caneppele, S., & Aebi, M.F. (2017). Crime drop or police recording flop? On the relationship between the decrease of offline crime and the increase of online and hybrid crimes. *Policing, 13*(1), 66-79.
Cohen, L.E., & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American sociological review*, 588-608.
Deković, M., Asscher, J.J., Manders, W.A., Prins, P.J., & Van der Laan, P. (2012). Within-intervention change: Mediators of intervention effects during multisystemic therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 80*(4), 574.
Derzon, J.H. (2010). The correspondence of family features with problem, aggressive, criminal, and violent behavior: A meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology, 6*(3), 263-292.
Dieleman, D., Van Gaalen, R., & De Regt, S. (2020). De rol van gezin, opleiding en migratieachtergrond bij veroordeelde jongvolwassenen. In M. De Mooij, D. Dieleman & S. De Regt (Reds.), *Jaarrapport Integratie 2020* (pp. 157-189). Den Haag: CBS.
Eisner, M. (2014). From swords to words: Does macro-level change in self-control predict long-term variation in levels of homicide? *Crime and justice, 43*(1), 65-134.
Farrell, G., & Birks, D. (2018). Did cybercrime cause the crime drop. *Crime Science, 7*(8).
Farrell, G., Laycock, G., & Tilley, N. (2015). Debuts and legacies: The crime drop and the role of adolescence-limited and persistent offending. *Crime Science, 4*(1), 1-10.
Farrell, G., Tilley, N., & Tseloni, A. (2014). Why the crime drop? *Crime and justice, 43*(1), 421-490.
Farrell, G., Tseloni, A., Mailley, J., & Tilley, N. (2011). The crime drop and the security hypothesis. *Journal of research in crime and delinquency, 48*(2), 147-175.
Farrington, D.P. (1986). Age and crime. *Crime and justice, 7*, 189-250.
Fernández-Molina, E., & Bartolomé Gutiérrez, R. (2020). Juvenile crime drop: What is happening with youth in Spain and why? *European Journal of Criminology, 17*(3), 306-331.
Ferwerda, H.B. (2019). Gooi het kind niet met het badwater weg. *Cahiers Politie-studies, 2019-1*(50), 141-144.
Fischer, D.G. (1984). Family size and delinquency. *Perceptual and motor skills, 58*(2), 527-534.
Gottfredson, M.R., & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford: Stanford University Press.
Goudriaan, H., & Kessels, R. (2016). Jeugdige verdachten. In A. van der Laan & H. Goudriaan (Reds.), *Monitor Jeugdcriminaliteit*. Den Haag: WODC. Cahier 2016-1.
Hill, J., Tollenaar, N., & Weijters, G. (2021). *Ontwikkelingen in de recidive onder jeugdigen*. Den Haag: WODC. Memorandum 2021-1.
Hirschfield, P.J. (2008). *The Declining Significance of Delinquent Labels in Dis-advantaged Urban Communities 1.* Paper presented at the Sociological Forum.
Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. Berkeley, CA: University of California Press.
Hirschi, T., & Gottfredson, M. (1983). Age and the explanation of crime. *American journal of sociology, 89*(3), 552-584.
Hunter, J., & Tseloni, A. (2016). Equity, justice and the crime drop: The case of burglary in England and Wales. *Crime Science, 5*(1), 1-13.
Jolliffe, D., Farrington, D.P., Loeber, R., & Pardini, D. (2016). Protective factors for violence: results from the Pittsburgh Youth Study. *Journal of Criminal Justice, 45*(1), 32-40.

Loeber, R., Ahonen, L., Stallings, R., & Farrington, D.P. (2017). Violence de-mystified: Findings on violence by young males in the Pittsburgh Youth Study. *Canadian Psychology, 58*(4), 305-315.
Loeber, R., Pardini, D., Homish, D.L., Wei, E.H., Crawford, A.M., Farrington, D.P., . . . Rosenfeld, R. (2005). The prediction of violence and homicide in young men. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 73*(6), 1074-1088.
Meldrum, R.C., & Clark, J. (2015). Adolescent virtual time spent socializing with peers, substance use, and delinquency. *Crime & Delinquency, 61*(8), 1104-1126.
Mensink, K., Hill, J., & Weijters, G. (2021). *Op zoek naar profielen van jeugdige verdachten*. Den Haag: WODC. Cahier 2021-11.
Moffitt, T.E. (1993). Life-course-persistent and adolescence-limited antisocial behavior: a developmental taxonomy. *Psychological Review, 100*(4), 674-701.
Mulder, E., Brand, E., Bullens, R., & Van Marle, H. (2011). Risk factors for overall recidivism and severity of recidivism in serious juvenile offenders. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 55*(1), 118-135.
Nilsson, A., Estrada, F., & Bäckman, O. (2017). The unequal crime drop: Changes over time in the distribution of crime among individuals from different socioeconomic backgrounds. *European Journal of Criminology, 14*(5), 586-605.
Osgood, D.W., Wilson, J.K., O'malley, P.M., Bachman, J.G., & Johnston, L.D. (1996). Routine activities and individual deviant behavior. *American sociological review*, 635-655.
Pager, D. (2003). The mark of a criminal record. *American journal of sociology, 108*(5), 937-975.
Paternoster, R., & Brame, R. (1997). Multiple routes to delinquency? A test of developmental and general theories of crime. *Criminology, 35*(1), 49-84.
Paternoster, R., & Triplett, R. (1988). Disaggregating self-reported delinquency and its implications for theory. *Criminology, 26*(4), 591-626.
Pesta, R. (2018). Labeling and the differential impact of school discipline on negative life outcomes: Assessing ethno-racial variation in the school-to-prison pipeline. *Crime & Delinquency, 64*(11), 1489-1512.
Piersma, T.W., Kros, M., & Beijersbergen, K.A. (2021). *Criminele carrières van daders van high impact crimes*. Den Haag: WODC. Cahier 2021-15.
Pinker, S. (2011). *The better angels of our nature: The decline of violence in history and its causes*. Londen: Penguin books.
Putniņš, A.L. (2005). Assessing recidivism risk among young offenders. *Australian & New Zealand Journal of Criminology, 38*(3), 324-339.
Rocque, M., Posick, C., & Hoyle, J. (2015). Age and crime. *The encyclopedia of crime and punishment*, 1-8.
Rokven, J., Beerthuizen, M., & Van der Laan, A. (2016). Internationale ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit. In A.M. Van der Laan & H. Goudriaan (Reds.), *Monitor Jeugdcriminaliteit* (pp. 97-116). Den Haag: WODC & CBS. Cahier 2016-1.
Sampson, R.J., & Laub, J.H. (1993). *Crime in the making: Pathways and turning points through life*. Harvard: Harvard University Press.
Servaas, L., Weerman, F., & Fischer, T. (2021). *Risico-, versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag: Een literatuuronderzoek naar de wetenschappelijke stand van zaken*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam & Gemeente Rotterdam.
Sivertsson, F., Nilsson, A., & Bäckman, O. (2020). Participation and frequency in criminal convictions across 25 successive birth cohorts: Collectivity, polarization, or convergence? *Justice quarterly*, 1-24.

Slootman, M., & Tillie, J. (2006). *Processen van radicalisering: Waarom sommige Amsterdamse moslims radicaal worden*. Amsterdam: IMES.
Staff, J., Osgood, D.W., Schulenberg, J.E., Bachman, J.G., & Messersmith, E.E. (2010). Explaining the relationship between employment and youth delinquency. *Criminology, 48*(8), 1101-1131.
Svensson, R., & Oberwittler, D. (2021). Changing routine activities and the decline of youth crime: A repeated cross-sectional analysis of self-reported delinquency in Sweden, 1999–2017. *Criminology, 59*(2), 351-386.
Sweeten, G., Bushway, S.D., & Paternoster, R. (2009). Does dropping out of school mean dropping into delinquency? *Criminology, 47*(1), 47-91.
Tcherni-Buzzeo, M. (2019). The 'Great American crime decline': Possible explanations. In M.D. Krohn (Red.), *Handbook on crime and deviance* (pp. 309-335). New York: Springer.
Tollenaar, N. (2018). *De bruikbaarheid van tellingsmodellen voor recidivefrequentie-gegevens*. Den Haag: WODC. Memorandum 2018-1.
Tonry, M. (2014). Why crime rates are falling throughout the Western world. *Crime and justice, 43*(1), 1-63.
Van Burik, A., Hoogeveen, C., De Jong, B., Vogelvang, B., Addink, A., & Steege, M. (2013). *Evaluatie aanpak criminele jeugdgroepen*. Woerden: Van Montfoort.
Van den Berg, C., Bijleveld, C., Blommaert, L., & Ruiter, S. (2017). Veroordeeld tot (g) een baan: Hoe delict-en persoonskenmerken arbeidsmarktkansen beïnvloeden. *Tijdschrift voor Criminologie, 59*(1-2), 113-135.
Van den Berg, C., Versteege, N., Dondorp, E., & Van der Wal, I. (2020). Weer vrij om aan de slag te gaan? Een onderzoek naar de invloed van etniciteit, geslacht en strafblad op de kansen op de arbeidsmarkt. *Mens & Maatschappij, 95*(4), 339-356.
Van der Laan, A., & Beerthuizen, M. (2018). *Monitor Jeugdcriminaliteit 2017: Ontwikkelingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit in de jaren 2000-2017*. Den Haag: WODC & CBS. Cahier 2018-1.
Van der Laan, A., Beerthuizen, M., Barendregt, C., & Beijersbergen, K. (2016). *Adolescentenstrafrecht: Beleidstheorie en eerste empirische bevindingen*. Den Haag: Boom criminologie. Onderzoek en beleid 317.
Van der Laan, A., Beerthuizen, M., & Boot, N. (2021). *Monitor Jeugdcriminaliteit 2020: ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit in de eerste twee decennia van deze eeuw*. Den Haag: WODC & CBS. Cahier 2021-9.
Van der Laan, A., Rokven, J., Weijters, G., & Beerthuizen, M.G. (2021). The drop in juvenile delinquency in The Netherlands: changes in exposure to risk and protection. *Justice quarterly, 38*(3), 433-453.
Van der Put, C.E., & Kapteijns, L. (2020). *Normeringonderzoek instrumenten 2A en 2B van het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrecht (LIJ)*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
Van Ham, T., & Ferwerda, H. (2016). *Van cijfers naar interpretatie: Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit*. Arnhem: Bureau Beke.
Van Tulder, F., Meijer, R., & Van Rosmalen, M. (2017). De strafrechtsketen in samenhang. In S.N. Kalidien (Red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2016* (pp. 59-70). Den Haag: WODC, CBS en RvdR. Cahier 2017-12.
Vandeviver, C., & Bernasco, W. (2020). 'Location, location, location': effects of neighborhood and house attributes on burglars' target selection. *Journal of Quantitative Criminology, 36*(1), 779-821.
Verweij, S., & Tollenaar, N. (2020). *Recidivemeting adolescentenstrafrecht*. Den Haag: WODC. Memorandum 2020-1.
Verweij, S., Tollenaar, N., Teerlink, M., & Weijters, G. (2021). *Recidive onder justitiabelen in Nederland*. Den Haag: WODC. Cahier 2019-10.

Wagen, W., Van't Zand-Kurtovic, E., Matthijsse, S., Fischer, T., Keizer, S., & Alberts, N. (2019). Cyberdaders: uniek profiel, unieke aanpak? Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam, School of Law.
Wartna, B. (2009). *In de oude fout*: Over het meten van recidive en het vaststellen van het succes van strafrechtelijke inteventies. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 275.
Wartna, B., Blom, M., & Tollenaar, N. (2011). *De WODC-Recidivemonitor: 4e herziene versie*. Den Haag: WODC. Memorandum 2011-3.
Weerman, F. (2017). Social media en smartphones als verklaring voor de daling in jeugdcriminaliteit? *Justitiële verkenningen, 47*(1), 71-87.
Weerman, F., Bernasco, W., Bruinsma, G.J., & Pauwels, L.J. (2015). When is spending time with peers related to delinquency? The importance of where, what, and with whom. *Crime & Delinquency, 61*(10), 1386-1413.
Weijters, G., Verweij, S., Tollenaar, N., & Hill, J. (2019). *Recidive onder justitiabelen in Nederland: Verslag over de periode 2006-2018*. Den Haag: WODC. Cahier 2019-10.
Wermink, H., van Wingerden, S., van Wilsem, J., & Nieuwbeerta, P. (2015). Worden allochtonen zwaarder gestraft? Onderzoek naar etnische verschillen in gevangenis-strafbeslissingen in Nederland. *Panopticon, 36*(4), 321-335.
Young, W., & Brown, M. (1993). Cross-national comparisons of imprisonment. *Crime and justice, 17*, 1-49.

Bijlage 1 Samenstelling begeleidingscommissie

Voorzitter	
Prof. dr. Frank Weerman	Hoogleraar Jeugdcriminologie, Erasmus Universiteit/Senior Onderzoeker, NSCR
Leden	
dr. Anne van Uden	Wetenschappelijk medewerker, WODC
dr. Germie van den Berg	Senior medewerker inhoud en leidinggevende Vakgroep Passende hulp, NJI
drs. Ton Eijken	Senior beleidsmedewerker, Ministerie van Justitie en Veiligheid, Directie Sanctietoepassing en Jeugd

Bijlage 2 Beschrijvende tabellen

Tabel B2.1A Samenstelling van de groep jeugdige daders naar achtergrondkenmerken

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Geslacht										
Man	81%	81%	82%	81%	81%	83%	82%	83%	83%	84%
Vrouw	19%	19%	18%	19%	19%	17%	18%	17%	17%	16%
Migratieachtergrond										
Geen migratieachtergrond	57%	57%	56%	55%	54%	52%	51%	51%	51%	53%
Migratieachtergrond	43%	43%	44%	45%	46%	48%	49%	49%	49%	47%
Leeftijd op datum begin recidive										
<14	11%	10%	9%	8%	9%	8%	8%	7%	6%	6%
14-15	34%	33%	32%	31%	31%	30%	31%	30%	29%	28%
16-17	49%	51%	53%	53%	52%	52%	52%	51%	51%	52%
18 jaar en ouder	6%	6%	7%	8%	8%	10%	10%	11%	14%	13%
Huishoudenstype										
Bij twee ouders	59%	58%	57%	55%	54%	51%	51%	47%	46%	47%
Bij één ouder	32%	33%	32%	33%	33%	34%	34%	35%	36%	35%
Alleen, bij anderen of onbekend	6%	6%	7%	8%	9%	9%	10%	11%	12%	12%
Institutioneel	4%	4%	4%	4%	4%	6%	6%	6%	6%	6%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tienermoeder										
Moeder 20 jaar of ouder	94%	94%	94%	94%	93%	94%	93%	93%	93%	93%
Tienermoeder	6%	6%	6%	6%	7%	6%	7%	7%	7%	7%
Broers en zussen (selectie bij ouders)										
Geen broers of zussen	20%	20%	20%	21%	20%	21%	20%	22%	22%	21%
1 broer of zus	42%	42%	42%	41%	41%	40%	41%	40%	40%	40%
2 broers en/of zussen	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%
3 of meer broers en/of zussen	15%	15%	14%	15%	16%	17%	16%	15%	15%	16%
Eerdere justitiecontacten										
Geen eerdere contacten	69%	68%	67%	66%	66%	66%	67%	63%	64%	64%
≥1 eerdere contacten	31%	32%	33%	34%	34%	34%	33%	37%	36%	36%
Type delict										
Geweld en zeden	19%	19%	19%	19%	20%	21%	22%	23%	24%	24%
Vermogen met geweld	4%	4%	4%	4%	5%	6%	7%	8%	7%	7%
Vermogen zonder geweld	34%	32%	32%	34%	35%	35%	33%	33%	34%	34%
Vernieling, openbare orde, overig	43%	45%	45%	43%	41%	38%	38%	36%	35%	35%
Leeftijd eerste justitiecontact										
<14	20%	20%	21%	21%	20%	20%	20%	20%	20%	18%
14-15	41%	41%	41%	41%	40%	39%	40%	40%	40%	40%
16-17	36%	36%	35%	36%	37%	37%	37%	36%	36%	37%
18 jaar en ouder	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	4%	4%	5%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Activiteit (selectie >16)										
Inactief	14%	12%	11%	10%	10%	11%	11%	15%	13%	15%
Werk	11%	8%	6%	4%	4%	4%	4%	4%	6%	7%
School	75%	80%	84%	85%	85%	85%	84%	81%	81%	78%
Voortijdig schoolverlater (selectie >16)										
Volgt onderwijs of heeft startkwalificatie	75%	81%	84%	86%	86%	86%	87%	84%	84%	82%
Volgt geen onderwijs en heeft geen startkwalificatie	25%	19%	16%	14%	14%	14%	13%	16%	16%	18%
Huishoudensinkomen										
Armste kwartiel	10%	12%	12%	11%	12%	13%	13%	13%	13%	13%
Op één na armste kwartiel	28%	30%	30%	31%	32%	35%	36%	37%	36%	34%
Op één na rijkste kwartiel	30%	29%	29%	29%	28%	27%	27%	26%	27%	27%
Rijkste kwartiel	32%	30%	29%	29%	28%	26%	25%	24%	24%	26%
Stedelijkheid van de buurt										
Zeer sterk stedelijk	24%	25%	25%	25%	26%	27%	28%	29%	29%	28%
Sterk stedelijk	29%	28%	28%	29%	28%	28%	28%	27%	28%	27%
Matig stedelijk	20%	19%	19%	19%	19%	18%	18%	18%	17%	18%
Weinig stedelijk	15%	15%	15%	14%	15%	14%	13%	13%	13%	14%
Niet stedelijk	13%	12%	13%	13%	12%	13%	13%	12%	12%	13%
Gemiddelde woningwaarde in de buurt										
WOZ<€ 150.000	19%	17%	17%	19%	20%	23%	30%	34%	34%	32%
WOZ € 150.000-200.000	32%	31%	30%	30%	32%	33%	30%	30%	30%	30%
WOZ € 200.000-250.000	23%	23%	23%	23%	22%	21%	21%	19%	18%	19%
WOZ>€ 250.000	26%	28%	30%	28%	26%	23%	19%	17%	17%	19%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Criminaliteit in de buurt										
<20 misdrijven			40%	37%	39%	40%	46%	52%	58%	67%
20-30 misdrijven			30%	30%	30%	30%	28%	27%	26%	21%
30-50 misdrijven			24%	26%	26%	25%	20%	16%	11%	8%
>50 misdrijven			6%	7%	6%	6%	5%	5%	5%	5%

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Tabel B2.1B Samenstelling van de groep ex-JJI-pupillen naar achtergrondkenmerken

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Geslacht										
Man	92%	93%	94%	95%	96%	95%	95%	96%	96%	96%
Vrouw	8%	7%	6%	5%	4%	5%	5%	4%	4%	4%
Migratieachtergrond										
Geen migratieachtergrond	33%	31%	29%	29%	29%	30%	27%	29%	30%	32%
Migratieachtergrond	67%	69%	71%	71%	71%	70%	73%	71%	70%	68%
Leeftijd bij uitstroom uit de JJI										
<16	26%	22%	17%	20%	20%	16%	16%	11%	13%	11%
16-17	51%	55%	57%	56%	56%	54%	45%	40%	40%	41%
18 jaar en ouder	23%	23%	25%	24%	25%	30%	39%	49%	47%	48%
Huishoudenstype bij uitstroom uit de JJI										
Bij twee ouders	38%	38%	35%	36%	37%	34%	31%	28%	31%	28%
Bij één ouder	34%	36%	34%	35%	32%	32%	28%	31%	32%	30%
Alleen, bij anderen of onbekend	12%	12%	18%	15%	15%	15%	18%	19%	20%	23%
Institutioneel	16%	14%	14%	14%	16%	19%	23%	22%	18%	19%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tienermoeder										
Moeder 20 jaar of ouder	90%	90%	89%	90%	90%	90%	91%	90%	91%	90%
Tienermoeder	10%	10%	11%	10%	10%	10%	9%	10%	9%	10%
Broers en zussen (selectie bij ouders)										
Geen broer of zus	20%	22%	20%	21%	20%	20%	20%	23%	23%	22%
1 broer of zus	34%	34%	34%	35%	32%	34%	29%	30%	32%	31%
2 broers en/of zussen	22%	22%	23%	22%	24%	22%	26%	21%	26%	26%
3 of meer broers en/of zussen	25%	22%	22%	23%	24%	24%	24%	25%	19%	21%
Eerdere justitiecontacten										
Geen eerdere contacten	29%	29%	26%	26%	28%	28%	27%	26%	24%	22%
≥ 1 eerdere contacten	71%	71%	74%	74%	72%	72%	73%	74%	76%	78%
Type delict										
Geweld en zeden	18%	19%	20%	19%	19%	20%	15%	18%	18%	18%
Vermogen met geweld	31%	28%	30%	32%	36%	39%	42%	41%	44%	42%
Vermogen zonder geweld	33%	33%	31%	29%	28%	25%	27%	25%	25%	28%
Vernieling, openbare orde, overig	18%	20%	19%	20%	18%	15%	17%	16%	12%	13%
Leeftijd eerste justitiecontact										
<14	29%	30%	31%	32%	30%	31%	30%	31%	29%	29%
14-15	42%	45%	45%	42%	41%	40%	42%	41%	40%	40%
16 jaar en ouder	29%	26%	24%	26%	28%	30%	27%	28%	31%	30%
Activiteit (selectie >16)										
Inactief	42%	34%	29%	25%	28%	28%	30%	36%	35%	42%
Werk	13%	6%	5%	4%	4%	4%	3%	4%	4%	6%
School	46%	61%	66%	71%	67%	68%	67%	60%	61%	52%

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Voortijdig schoolverlater (selectie >16)										
Volgt onderwijs of heeft startkwalificatie	46%	61%	66%	71%	68%	69%	75%	65%	65%	55%
Volgt geen onderwijs en heeft geen startkwalificatie	54%	39%	34%	29%	32%	31%	25%	35%	35%	45%
Huishoudensinkomen										
Armste kwartiel	19%	20%	22%	18%	16%	18%	21%	23%	21%	24%
Op één na armste kwartiel	38%	40%	37%	42%	45%	43%	42%	42%	40%	38%
Op één na rijkste kwartiel	26%	25%	26%	24%	26%	25%	23%	23%	25%	25%
Rijkste kwartiel	17%	15%	15%	16%	13%	14%	14%	12%	14%	14%
Stedelijkheid van de buurt										
Zeer sterk stedelijk	37%	36%	34%	34%	32%	34%	35%	36%	37%	35%
Sterk stedelijk	31%	30%	29%	30%	31%	27%	29%	28%	27%	27%
Matig stedelijk	14%	14%	14%	14%	13%	14%	10%	10%	12%	10%
Weinig stedelijk	10%	12%	14%	8%	8%	8%	7%	9%	8%	9%
Niet stedelijk	8%	8%	10%	14%	16%	17%	18%	17%	16%	19%
Gemiddelde woningwaarde in de buurt										
WOZ<€ 150.000	24%	22%	22%	24%	26%	28%	35%	42%	41%	39%
WOZ € 150.000-200.000	37%	36%	38%	37%	35%	36%	30%	33%	27%	25%
WOZ € 200.000-250.000	21%	21%	20%	19%	19%	19%	19%	10%	20%	19%
WOZ >€ 250.000	18%	21%	21%	21%	19%	17%	16%	15%	13%	17%
Criminaliteit in de buurt										
<20 misdrijven			22%	21%	22%	25%	31%	38%	47%	58%
20-30 misdrijven			28%	31%	31%	31%	31%	29%	27%	23%
30-50 misdrijven			32%	33%	33%	29%	21%	17%	12%	4%
>50 misdrijven			18%	15%	14%	15%	17%	16%	14%	15%

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Tabel B2.2A Recidiveprevalentie van jeugdige daders naar achtergrondkenmerken

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal	35,9	35,5	35,0	33,7	33,5	36,2	36,3	37,7	36,4	35,4
Totaal (<18 op pleegdatum)	36,0	35,6	34,9	33,7	33,5	36,4	37,0	37,5	37,1	35,5
Geslacht										
Man	39,3	39,1	38,4	37,1	36,9	39,4	39,6	40,6	39,5	38,3
Vrouw	21,3	19,9	19,6	19,1	19,0	21,5	20,6	23,6	21,1	20,4
Migratieachtergrond										
Geen migratieachtergrond	32,1	31,0	30,6	28,4	28,4	30,8	31,0	33,0	31,5	31,6
Migratieachtergrond	40,9	41,6	40,5	40,1	39,6	42,1	41,8	42,6	41,5	39,7
Leeftijd op datum begin recidive										
<14	37,1	35,0	34,7	30,3	28,1	35,9	32,6	38,9	34,2	31,2
14-15	36,7	35,8	34,9	33,6	35,3	35,9	37,2	37,3	38,4	35,8
16-17	35,0	35,4	34,8	33,9	33,1	36,6	37,2	37,2	36,3	35,7
18 jaar en ouder	36,7	36,0	37,6	36,4	35,7	35,7	31,4	40,1	33,2	35,4
Huishoudenstype op datum begin recidive										
Bij twee ouders	32,8	31,5	31,0	29,5	28,9	31,6	31,0	31,1	30,1	29,1
Bij één ouder	39,4	40,0	38,8	37,5	36,9	38,8	38,7	41,2	38,4	38,0
Alleen, bij anderen of onbekend	41,2	41,6	40,1	39,2	39,9	42,4	42,9	44,1	45,0	42,8
Institutioneel	46,3	48,7	51,9	50,6	52,5	51,7	56,0	55,6	53,5	52,8
Tienermoeder										
Moeder 20 jaar of ouder	35,4	35,1	34,3	33,2	32,8	35,7	35,7	37,0	35,9	34,7
Tienermoeder	42,9	41,0	44,8	41,5	43,2	43,2	43,8	45,0	43,5	44,6
Broers en zussen (selectie bij ouders)										
Geen broer of zus	34,9	34,2	33,8	31,5	32,7	34,9	33,8	34,8	33,0	31,9
1 broer of zus	32,7	32,1	31,6	30,1	28,6	31,7	30,5	33,0	30,7	30,0
2 broers en/of zussen	34,8	35,0	33,4	33,6	31,9	33,7	34,1	36,0	34,5	34,5
3 of meer broers en/of zussen	42,8	41,5	41,2	38,5	40,1	41,5	43,5	42,1	41,9	39,6

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eerdere justitiecontacten										
Geen eerdere contacten	28,5	27,6	26,4	25,2	25,5	26,9	26,4	28,0	26,6	26,6
≥ 1 eerdere contacten	49,8	49,9	50,4	48,9	48,6	50,4	51,7	53,6	53,4	51,6
Type delict										
Geweld en zeden	35,4	36,4	32,9	33,1	30,0	34,0	33,1	34,3	32,6	33,7
Vermogen met geweld	48,7	49,1	51,0	47,5	44,4	43,6	44,1	48,8	48,7	44,9
Vermogen zonder geweld	38,5	38,1	38,8	36,0	38,2	40,9	41,3	42,6	41,3	38,3
Vernieling, openbare orde, overig	32,2	31,1	30,9	29,6	28,6	30,1	30,1	31,7	30,4	30,7
Leeftijd eerste justitiecontact										
<14	45,7	45,6	45,4	43,7	42,6	46,7	47,0	48,7	48,2	44,3
14-15	37,2	37,0	37,1	35,4	35,9	37,9	38,6	40,1	40,8	39,8
16-17	28,5	27,9	26,8	26,5	26,1	28,4	28,0	30,1	28,9	28,6
18 jaar en ouder	21,1	20,2	22,9	19,0	19,1	20,3	16,3	21,7	17,1	22,5
Activiteit (selectie >16)										
Inactief	50,3	51,2	49,2	48,4	48,4	52,8	46,4	49,9	48,6	50,3
Werk	44,5	43,7	43,8	33,9	35,2	33,9	30,6	35,9	33,0	39,3
School	31,6	32,4	33,2	32,3	32,0	34,6	34,5	35,8	33,3	31,8
Voortijdig schoolverlater (selectie >16)										
Volgt onderwijs of heeft startkwalificatie	31,5	32,4	33,2	32,2	32,0	34,6	34,2	36,0	33,1	32,1
Volgt geen onderwijs en heeft geen startkwalificatie	48,4	49,0	48,0	45,8	45,1	48,3	45,1	47,5	46,4	47,9
Huishoudensinkomen										
Armste kwartiel	41,1	40,5	38,5	38,3	36,8	39,1	39,6	40,4	38,0	39,4
Op één na armste kwartiel	39,3	40,5	40,6	38,5	38,1	40,3	39,2	42,5	40,2	39,3
Op één na rijkste kwartiel	32,5	33,7	33,2	32,3	32,1	34,6	33,7	34,1	33,7	32,3
Rijkste kwartiel	27,9	27,1	26,3	25,0	24,4	26,1	25,5	25,6	25,0	24,8

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stedelijkheid van de buurt										
Zeer sterk stedelijk	39,5	40,2	39,0	38,1	38,7	41,2	40,4	41,6	40,4	39,6
Sterk stedelijk	34,5	36,3	36,3	34,9	35,0	37,0	36,3	37,4	35,2	34,7
Matig stedelijk	32,8	34,4	33,6	31,6	31,0	33,5	33,5	34,5	33,4	31,3
Weinig stedelijk	32,4	32,2	31,8	30,8	28,2	31,7	33,1	33,9	33,8	33,1
Niet stedelijk	28,9	29,0	30,2	28,7	29,7	32,6	33,8	37,9	35,8	35,7
Gemiddelde woningwaarde van de buurt										
WOZ < € 150.000	39,0	40,5	39,3	37,6	37,9	40,1	39,6	39,1	38,1	36,7
WOZ € 150.000-200.000	35,9	38,0	37,1	36,0	34,1	36,6	35,7	37,6	35,6	35,2
WOZ € 200.000-250.000	32,5	33,5	32,6	30,2	31,7	32,0	32,6	32,5	31,8	32,2
WOZ> € 250.000	30,2	30,8	32,0	30,6	30,2	34,2	33,8	38,2	35,4	34,7
Criminaliteit in de buurt										
<20 misdrijven			28,7	28,4	27,4	29,3	31,3	32,3	32,5	32,0
20-30 misdrijven			33,3	33,8	35,4	37,5	37,1	41,1	39,3	40,1
30-50 misdrijven			37,3	38,0	38,2	42,9	41,8	43,4	39,7	41,1
>50 misdrijven			40,9	44,0	43,6	48,4	51,2	55,2	54,0	53,5

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Tabel B2.2B Recidiveprevalentie van ex-JJI-pupillen naar achtergrondkenmerken

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal	57,2	56,1	57,1	53,2	56,7	57,1	59,2	63,3	57,0	56,9
Totaal (<18 op pleegdatum)	56,9	56,1	57,0	53,2	56,6	57,0	59,3	62,9	58,2	56,4
Geslacht										
Man	59,4	57,9	58,9	55,0	57,7	59,1	60,4	64,4	58,1	58,3
Vrouw	30,0	31,6	27,0	22,1	33,8	19,0	33,3	39,1	29,3	21,4
Migratieachtergrond										
Geen migratieachtergrond	50,5	46,1	51,5	47,1	49,4	49,3	58,4	57,4	49,0	47,3
Migratieachtergrond	60,4	60,5	59,4	55,7	59,7	60,4	59,5	65,6	60,3	61,3
Leeftijd bij uitstroom uit de JJI										
<16	52,9	59,0	59,8	51,0	55,1	52,2	58,2	54,2	58,4	49,1
16-17	58,3	55,9	57,5	53,2	57,2	59,4	62,4	63,6	56,4	58,5
18 jaar en ouder	59,6	53,7	54,3	54,9	56,9	55,5	55,9	65,0	57,1	57,2
Huishoudenstype bij uitstroom uit de JJI										
Bij twee ouders	56,9	57,9	55,3	52,0	56,1	57,0	58,9	55,3	53,2	52,0
Bij één ouder	57,5	57,2	58,2	54,5	55,8	57,3	57,1	64,6	58,0	58,1
Alleen, bij anderen of onbekend	58,0	50,6	55,7	49,4	58,4	51,4	60,2	64,7	56,7	58,4
Institutioneel	56,7	52,9	60,6	57,2	58,4	61,4	61,4	70,3	61,8	60,3
Tienermoeder										
Moeder 20 jaar of ouder	56,5	56,0	57,3	52,7	56,4	57,6	59,7	62,2	56,3	57,1
Tienermoeder	62,7	59,8	56,9	59,1	60,0	52,3	57,3	69,6	62,2	54,0
Broers en zussen (selectie bij ouders)										
Geen broer of zus	52,5	51,0	57,2	46,1	52,2	54,8	57,0	57,1	54,2	51,5
1 broer of zus	54,5	56,9	54,3	53,3	50,3	53,5	54,7	59,8	48,6	50,3
2 broers en/of zussen	58,8	55,7	54,7	52,6	56,1	55,2	58,0	57,5	56,7	57,5
3 of meer broers en/of zussen	63,2	67,1	62,2	60,0	66,9	65,9	62,9	66,0	68,0	63,5

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eerdere justitiecontacten										
Geen eerdere contacten	39,7	37,2	38,8	34,4	38,0	32,6	35,4	37,6	34,5	37,0
≥ 1 eerdere contacten	62,6	62,2	62,6	59,7	63,0	63,8	65,4	69,6	63,2	63,1
Type delict										
Geweld en zeden	47,2	42,8	42,9	44,6	48,0	49,8	43,9	54,9	45,3	50,8
Vermogen met geweld	58,5	56,9	56,0	53,2	54,2	51,5	56,9	61,3	55,8	54,1
Vermogen zonder geweld	64,3	66,2	65,9	62,9	66,4	68,9	75,5	73,4	63,5	64,8
Vernieling, openbare orde, overig	50,3	50,1	51,9	44,4	50,9	49,2	45,1	52,3	49,7	48,0
Leeftijd eerste justitiecontact										
<14	65,5	67,9	63,9	61,1	64,7	65,8	67,5	72,5	68,0	69,1
14-15	56,9	56,7	61,4	56,8	59,1	58,9	64,8	66,5	59,4	57,5
≥ 16	44,7	39,2	39,5	38,3	42,4	39,6	40,8	47,3	43,8	47,1
Activiteit (selectie >16)										
Inactief	64,8	58,2	58,5	57,0	61,3	59,6	64,5	70,5	62,6	62,5
Werk	56,6	49,2	51,4	57,1	40,5	44,4	47,4	51,5	41,9	67,4
School	53,8	54,0	54,5	50,6	57,7	57,5	58,7	62,5	55,1	51,1
Voortijdig schoolverlater (selectie >16)										
Volgt onderwijs of heeft startkwalificatie	54,7	55,7	57,2	52,2	56,1	57,0	58,1	60,9	55,3	53,5
Volgt geen onderwijs en heeft geen startkwalificatie	63,1	56,9	57,5	57,1	58,4	57,7	64,9	69,4	62,0	62,7
Huishoudensinkomen										
Armste kwartiel	61,2	55,4	60,2	51,2	56,1	59,9	60,8	60,9	58,0	59,0
Op één na armste kwartiel	58,9	59,8	61,0	56,8	58,9	59,8	60,3	63,3	56,4	55,4
Op één na rijkste kwartiel	57,2	55,2	53,5	53,2	54,5	57,7	54,5	62,0	56,1	55,3
Rijkste kwartiel	50,9	56,0	48,8	43,8	51,2	44,0	48,7	49,5	45,6	48,2

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stedelijkheid										
Zeer sterk stedelijk	61,9	60,5	62,8	55,0	61,5	62,6	63,8	65,4	59,7	57,1
Sterk stedelijk	54,4	57,7	53,2	55,2	55,4	55,7	56,1	59,8	54,1	55,5
Matig stedelijk	53,1	48,5	54,0	48,5	53,3	49,7	64,2	61,2	54,7	55,8
Weinig stedelijk	51,5	53,2	56,2	52,3	48,8	48,9	50,7	61,6	48,6	51,7
Niet stedelijk	61,2	50,0	54,1	51,5	55,5	58,4	56,9	66,5	61,0	63,7
Gemiddelde woningwaarde in de buurt										
WOZ < € 150.000	61,5	61,5	58,7	54,3	58,8	60,8	59,6	61,7	55,8	58,6
WOZ € 150.000-200.000	57,5	56,2	55,5	54,9	56,5	57,8	57,3	61,6	57,1	54,2
WOZ € 200.000-250.000	53,7	55,3	55,5	50,2	54,8	50,8	61,9	57,0	57,3	52,3
WOZ> € 250.000	56,5	51,6	57,3	52,4	54,9	53,3	59,3	67,4	47,3	61,2
Criminaliteit in de buurt										
<20 misdrijven			49,7	47,4	49,8	52,1	56,6	59,0	51,4	53,8
20-30 misdrijven			57,0	54,1	56,7	54,1	59,1	63,0	60,7	58,2
30-50 misdrijven			61,2	55,5	59,3	62,7	63,2	64,2	58,5	71,4
>50 misdrijven			58,7	56,3	60,2	60,2	59,2	71,5	66,2	63,1

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Tabel B2.3A Recidivefrequentie van jeugdige daders naar achtergrondkenmerken

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0
Totaal (<18 op pleegdatum)	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Geslacht										
Man	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0
Vrouw	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8
Migratieachtergrond										
Geen migratieachtergrond	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	0,9
Migratieachtergrond	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Leeftijd op datum begin recidive										
<14	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
14-15	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
16-17	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
18 jaar en ouder	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0
Huishoudenstype op datum begin recidive										
Bij twee ouders	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
Bij één ouder	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
Alleen, bij anderen of onbekend	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1
Institutioneel	1,1	1,1	1,1	1,1	1,3	1,1	1,2	1,4	1,5	1,3
Tienermoeder										
Moeder 20 jaar of ouder	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Tienermoeder	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1	1,3	1,1
Broers en zussen (selectie bij ouders)										
Geen broer of zus	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0
1 broer of zus	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9
2 broers en/of zussen	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
3 of meer broers en/of zussen	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,0

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eerdere justitiecontacten										
Geen eerdere contacten	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
≥ 1 eerdere contacten	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1
Type delict										
Geweld en zeden	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Vermogen met geweld	1,0	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1
Vermogen zonder geweld	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
Vernieling, openbare orde, drugs, verkeer en overig	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9
Leeftijd eerste justitiecontact										
<14	1,0	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,2	1,2
14-15	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,0
16-17	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9
18 jaar en ouder	0,7	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8
Activiteit (selectie >16)										
Inactief	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,2	1,3	1,3	1,4	1,2
Werk	1,0	1,0	1,1	0,9	0,9	0,8	0,8	1,0	1,2	0,9
School	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	0,9
Voortijdig schoolverlater (selectie >16)										
Volgt onderwijs of heeft startkwalificatie	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	0,9
Volgt geen onderwijs en heeft geen startkwalificatie	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2
Huishoudensinkomen										
Armste kwartiel	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
Op één na armste kwartiel	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0
Op één na rijkste kwartiel	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9
Rijkste kwartiel	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stedelijkheid van de buurt										
Zeer sterk stedelijk	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
Sterk stedelijk	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Matig stedelijk	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	1,0
Weinig stedelijk	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Niet stedelijk	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0
Woningwaarde in de buurt										
WOZ < € 150.000	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
WOZ € 150.000-200.000	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	0,9
WOZ € 200.000-250.000	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9
WOZ > € 250.000	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0
Criminaliteit in de buurt										
<20 misdrijven			0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9
20-30 misdrijven			0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0
30-50 misdrijven			1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
>50 misdrijven			1,1	1,0	1,2	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Tabel B2.3B Recidivefrequentie van ex-JJI-pupillen naar achtergrondkenmerken

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal	1,3	1,3	1,3	1,5	1,3	1,3	1,5	1,5	1,4	1,4
Totaal (<18 op pleegdatum)	1,3	1,3	1,3	1,5	1,3	1,3	1,4	1,5	1,4	1,3
Geslacht										
Man	1,3	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3	1,5	1,5	1,4	1,4
Vrouw	0,9	0,8	1,0	0,7	1,0	0,8	1,0	0,8	1,0	0,8
Migratieachtergrond										
Geen migratieachtergrond	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,5	1,4	1,3	1,3
Migratieachtergrond	1,3	1,3	1,3	1,5	1,3	1,4	1,5	1,5	1,4	1,4
Leeftijd bij uitstroom uit de JJI										
<16	1,1	1,2	1,2	1,4	1,2	1,2	1,2	1,5	1,3	1,1
16-17	1,3	1,2	1,3	1,5	1,4	1,3	1,5	1,5	1,5	1,3
18 jaar en ouder	1,4	1,4	1,5	1,6	1,3	1,5	1,6	1,5	1,4	1,5
Huishoudenstype bij uitstroom uit de JJI										
Bij twee ouders	1,2	1,2	1,3	1,4	1,2	1,2	1,3	1,4	1,3	1,2
Bij één ouder	1,2	1,3	1,2	1,4	1,3	1,2	1,5	1,4	1,3	1,3
Alleen, bij anderen of onbekend	1,4	1,3	1,5	1,9	1,4	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4
Institutioneel	1,4	1,3	1,4	1,7	1,6	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7
Tienermoeder										
Moeder 20 jaar of ouder	1,3	1,3	1,3	1,5	1,2	1,3	1,4	1,5	1,4	1,3
Tienermoeder	1,4	1,3	1,4	1,5	1,8	1,5	1,6	1,4	1,5	1,6
Broers en zussen (selectie bij ouders)										
Geen broer of zus	1,2	1,1	1,2	1,4	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3	1,2
1 broer of zus	1,2	1,3	1,2	1,2	1,2	1,1	1,3	1,5	1,2	1,3
2 broers en/of zussen	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,4	1,5	1,3	1,4	1,2
3 of meer broers en/of zussen	1,2	1,2	1,4	1,6	1,3	1,3	1,4	1,5	1,3	1,4

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eerdere justitiecontacten										
Geen eerdere contacten	1,0	1,0	1,1	1,2	1,1	0,9	1,1	1,0	1,0	1,0
≥ 1 eerdere contacten	1,4	1,3	1,4	1,6	1,3	1,4	1,5	1,6	1,5	1,5
Type delict										
Geweld en zeden	1,2	1,2	1,2	1,5	1,2	1,2	1,2	1,3	1,5	1,3
Vermogen met geweld	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,5	1,3	1,3
Vermogen zonder geweld	1,4	1,5	1,3	1,7	1,4	1,5	1,6	1,6	1,5	1,6
Vernieling, openbare orde, overig	1,2	1,0	1,3	1,4	1,1	1,2	1,4	1,3	1,3	1,3
Leeftijd eerste justitiecontact										
<14	1,4	1,4	1,3	1,5	1,4	1,6	1,5	1,7	1,5	1,5
14-15	1,2	1,3	1,4	1,6	1,3	1,3	1,6	1,5	1,5	1,4
≥ 16	1,2	1,0	1,2	1,3	1,1	1,0	1,2	1,2	1,2	1,2
Activiteit (selectie >16)										
Inactief	1,5	1,5	1,6	1,5	1,4	1,5	1,6	1,4	1,5	1,6
Werk	1,3	1,6	1,1	1,4	0,7	1,2	0,7	1,2	1,1	1,3
School	1,2	1,2	1,4	1,7	1,3	1,4	1,6	1,6	1,5	1,3
Voortijdig schoolverlater (selectie >16)										
Volgt onderwijs of heeft startkwalificatie	1,2	1,2	1,4	1,7	1,3	1,4	1,6	1,5	1,4	1,3
Volgt geen onderwijs en heeft geen startkwalificatie	1,4	1,5	1,5	1,5	1,3	1,5	1,5	1,4	1,6	1,5
Huishoudensinkomen										
Armste kwartiel	1,3	1,4	1,4	1,3	1,2	1,3	1,7	1,4	1,4	1,5
Op één na armste kwartiel	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,4	1,4	1,2	1,2
Op één na rijkste kwartiel	1,2	1,2	1,2	1,6	1,2	1,3	1,4	1,3	1,3	1,4
Rijkste kwartiel	1,1	1,1	1,2	1,4	1,2	1,0	1,1	1,3	1,1	1,2

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stedelijkheid										
Zeer sterk stedelijk	1,2	1,3	1,3	1,5	1,3	1,4	1,5	1,5	1,4	1,4
Sterk stedelijk	1,3	1,1	1,3	1,4	1,1	1,2	1,5	1,5	1,4	1,4
Matig stedelijk	1,2	1,4	1,2	1,2	1,1	1,0	1,2	1,2	1,1	1,5
Weinig stedelijk	1,3	1,3	1,3	1,4	1,7	1,4	1,6	1,5	1,2	1,2
Niet stedelijk	1,2	1,4	1,4	1,6	1,2	1,5	1,4	1,4	1,7	1,3
Gemiddelde woningwaarde in de buurt										
WOZ < €150.000	1,3	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,3
WOZ € 150.000-200.000	1,1	1,2	1,3	1,5	1,3	1,2	1,5	1,5	1,2	1,5
WOZ € 200.000-250.000	1,3	1,2	1,2	1,4	1,0	1,3	1,4	1,3	1,4	1,2
WOZ > € 250.000	1,3	1,2	1,3	1,2	1,3	1,4	1,7	1,5	1,4	1,5
Criminaliteit in de buurt										
<20 misdrijven			1,2	1,2	1,2	1,2	1,5	1,2	1,3	1,3
20-30 misdrijven			1,2	1,4	1,2	1,2	1,4	1,6	1,4	1,3
30-50 misdrijven			1,4	1,5	1,3	1,4	1,4	1,6	1,3	1,6
>50 misdrijven			1,3	1,6	1,4	1,6	1,5	1,4	1,7	1,6

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Bijlage 3 Gevoeligheidsanalyses

Tabel B3A Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor jeugdige daders (Cox-regressiemodel)

	Cohort 2011 tot en met 2015 (N=56.857)		Jonger dan 18 op pleegdatum (N=82.533)	
	Model 0	Model 1	Model 0	Model 1
Cohortjaar	1,025***	1,017***	1,010***	1,007**
Vrouw		0,460***		0,453***
Migratieachtergrond		1,181***		1,169***
Huishoudenssituatie				
Bij 2 ouders *(referentiecat.)*		1		1
bij 1 ouder		1,109***		1,112***
alleen, bij anderen of onbekend		1,159***		1,187***
institutioneel		1,373***		1,411***
tienermoeder		1,080***		1,087***
Huishoudensinkomen				
Armste kwartiel *(referentiecat.)*		1		1
Op 1 na armste kwartiel		1,024		1,041*
Op 1 na rijkste kwartiel		0,928***		0,937***
Rijkste kwartiel		0,799***		0,798***
Huishoudensinkomen onbekend		1,148***		1,152***
Minstens 1 eerder delict		1,663***		1,670***
Type delict				
Geweld of zeden *(referentiecat.)*		1		1
Vermogen met geweld		1,159***		1,186***
Vermogen zonder geweld		1,157***		1,146***
Vernieling, openbare orde, overig		0,942***		0,947***
Leeftijd eerste justitiecontact (ref=<14)				
<14 *(referentiecat.)*		1		1
14-15		0,893***		0,906***
16 en ouder		0,747***		0,758***
Gemiddelde woningwaarde in de buurt (ref<150.000 euro)				
WOZ< € 150.00 *(referentiecat.)*		1		1
WOZ € 150.000-200.000		1,016		1,023
WOZ € 200.000-250.000		1,007		1,008
WOZ >€ 250.000		1,029		1,039*

	Cohort 2011 tot en met 2015 (N=56.857)		Jonger dan 18 op pleegdatum (N=82.533)	
	Model 0	Model 1	Model 0	Model 1
Stedelijkheid				
Zeer sterk stedelijk *(referentiecat.)*		1		1
Sterk stedelijk		1,012		0,994
Matig stedelijk		0,975		0,956**
Weinig stedelijk		0,961		0,939***
Niet stedelijk		0,865***		0,864***
Criminaliteit in de buurt				
<20 misdrijven *(referentiecat.)*		1		1
20-30 misdrijven		1,086***		1,074***
30-50 misdrijven		1,129***		1,117***
>50 misdrijven		1,193***		1,195***

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Tabel B3B Samenhang tussen achtergrondkenmerken en recidive voor ex-JJI-pupillen (Cox-regressiemodel)

	Cohort 2011 tot en met 2015 (N=5.544)		Jonger dan 18 op pleegdatum (N=9.091)	
	Model 0	**Model 1**	**Model 0**	**Model 1**
Cohortjaar	1,033**	1,031*	1,005	1,01
Vrouw		0,429***		0,430***
Migratieachtergrond		1,064		1,117***
Leeftijd bij uitstroom uit JJI				
<16 *(referentiecat.)*		1		1
16-17		0,992		0,984
18 jaar en ouder		0,965		0,992
Huishoudenssituatie				
Bij 2 ouders *(referentiecat.)*		1		1
Bij 1 ouder		1,046		1,064
Alleen, bij anderen of onbekend		1,057		1,064
Institutioneel		1,067		1,071
Tienermoeder		1,038		1,034
Huishoudensinkomen				
Armste kwartiel *(referentiecat.)*		1		1
Op 1 na armste kwartiel		1,039		1,018
Op 1 na rijkste kwartiel		0,994		1,002
Rijkste kwartiel		0,860*		0,882*
Huishoudensinkomen onbekend		1,029		1,016
Minstens 1 eerder delict		1,649***		1,612***

	Cohort 2011 tot en met 2015 (N=5.544)		Jonger dan 18 op pleegdatum (N=9.091)	
	Model 0	Model 1	Model 0	Model 1
Type delict				
Geweld of zeden *(referentiecat.)*		1		1
Vermogen met geweld		1,208***		1,186***
Vermogen zonder geweld		1,647***		1,602***
Vernieling, openbare orde, overig		1,093		1,091
Fictief, kantonfeit of onbekend		1,246*		0,763
Leeftijd eerste justitiecontact				
<14 *(referentiecat.)*		1		1
14-15		0,927*		0,924*
16 en ouder		0,736***		0,741***
Gemiddelde woningwaarde in de buurt				
WOZ <€ 150.000 *(referentiecat.)*		1		1
WOZ € 150.000-200.000		1,03		1,016
WOZ € 200.000-250.000		0,996		1,024
WOZ >€ 250.000		1,135*		1,140**
Stedelijkheid				
Zeer sterk stedelijk *(referentiecat.)*		1		1
Sterk stedelijk		0,944		0,935*
Matig stedelijk		0,884*		0,928
Weinig stedelijk		0,859*		0,856**
nNet stedelijk		0,848*		0,864*
Criminaliteit in de buurt				
<20 misdrijven *(referentiecat.)*		1		1
20-30 misdrijven		1,002		1,056
30-50 misdrijven		1,045		1,117**
>50 misdrijven		1,114		1,171**

Bron: Eigen berekeningen op basis van OBJD en SSB

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) is het kennisinstituut voor het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC doet zelf onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek of laat dit doen door erkende instituten en universiteiten, ter ondersteuning van beleid en uitvoering.

Meer informatie:

www.wodc.nl